

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 505 P

Poznań, piątek dnia 3 listopada 1933

Rok XXVIII

Poznań, 2 listopada.

Na otwarcie Sejmu

Jutro rozpoczyna się pięciomiesięczna sesja zwyczajna Sejmu i Senatu, sesja budżetowa.

O nowym budżecie pisaliśmy już ogólnie zaraz po ogłoszeniu przez ministra skarbu globalnych cyfr wydatków i dochodów. Wyraziliśmy wówczas zdziwienie, dlaczego wydatki — wbrew zapowiedziom o dalszych oszczędnościach — preliminowane są na rok 1934-5 wyżej, aniżeli wynoszą w roku obecnym. Wyraziliśmy również wątpliwość co do realności dochodów, które po potrąceniu 175 milionów z pożyczki mają wynieść 1.942 miliony, gdy pierwsze półrocze b. r. dało zaledwie 877 milionów.

Ogłoszenie szczegółowego preliminarza umocniło jeszcze te nasze wątpliwości. Odkładając narazie bliższy rozbiór do innej sposobności, przytoczymy tylko jeden przykład. Przedsiębiorstwa państwowe mają w roku przyszłym wpłacić do skarbu 60 milionów, gdy za pół roku bieżącego wpłaciły zaledwie 18 milionów. Nawiasem dodajemy, że w obecnym preliminarzu figuruje po raz pierwszy nowe przedsiębiorstwo: szpital państwowy.

Zresztą cała robota budżetowa Sejmu od kilku już lat niewiele ma celu wobec brzmienia art. 6 ustawy skarbowej, o który tyle było wojny w poprzednim Sejmie, a który w czwartym już z kolei budżecie zawiera tak szerokie pełnomocnictwa dla rządu, że po uchwaleniu tego artykułu, ustalanie całej masy pozycji wydatków i dochodów oznacza nie wiele więcej ponad formalność...

Co będzie robił Sejm podczas obecnej sesji poza budżetem?

W zakresie zwyczajnego ustawodawstwa prawdopodobnie bardzo niewiele. Fala dekretów, która załaziła Dziennik Ustaw na parę dni przed zebraniem się Sejmu, objęła wszystkie sprawy, na których rządowi zależało. W zakresie administracji poza zniesieniem niektórych urzędów (niestety także i sądu apelacyjnego w Toruniu) daleko idącym zmianom podlegały ustawy: uposażeniowa, emerytalna i inwalidzka. Zmiany te podyktowane były nie tylko względami oszczędnościowo - budżetowymi, najwyżsi bowiem urzędnicy i wojskowi otrzymują znaczne podwyżki uposażeń, niżsi natomiast, przez zniesienie kilku kategorii oraz wszystkich szczebli i dodatków ekonomicznych, nieco stracą.

W zakresie gospodarczym — obok daleko idącej ingerencji państwa w przemyśle hutniczym i przejmowania przez państwo ziemi większej własności dla zaległe podatki lub nawet prywatne długi — należy wymienić trzy nowe fundusze: emerytalny, interwencyjny i inwestycyjny.

Fundusz interwencyjny, przeznaczony na poparcie rolnictwa, ma powstać z nowego podatku od uboju bydła, który chyba nie wpłynie na potaniecie cen mięsa, oraz z 10-procentowego dodatku do podatku gruntowego i przemysłowego. Fundusz inwestycyjny będzie operował wypuszczonymi przez ministra skarbu bonami. Ten inflacyjny po-

Kiedy zapanuje prawdziwy pokój

„Francja, ani Europa nie mogą zgodzić się na przyznanie Niemcom prawa podboju w imię jakiegokolwiek teorii rasy“ — Dalsze rewelacje o wielkich zbrojeniach Rzeszy - Calkowita bezradność Ligi Narodów

Paryż (PAT). „Petit Journal“ omawia artykuł Hitlera w „Sunday Chronicle“, w którym kanclerz Rzeszy stwierdza, że porozumienie z Francją byłoby pożądane i możliwe, ale byłoby uzasadnione tylko wtedy, gdyby narodowi niemieckiemu zapewniono realizację jego dążeń do uzyskania tych rozmiarów terytorjalnych, jakie powinien on zajmować w Europie. „Petit Journal“ zgadza się, że porozumienie z Niemcami byłoby pożądane, wątpli jednak, czy byłoby ono możliwe wobec tych żądań niemieckich i pragnienia wprowadzenia w życie kolonizacji, jaką Niemcy bismarckowskie prowadziły w Polsce, Szlezwigu, Alzacji i Lotaryngji. Przeciw tej polityce walczy obecnie także — pisze dziennik — kanclerz Dollfuss. Francja ani Europa nie mogą się zgodzić na przyznanie Niemcom prawa podboju w imię jakiegokolwiek teorii rasy. Prawdziwy pokój zapanuje dopiero wtedy, gdy Niemcy zdadzą sobie sprawę z tego faktu.

Warszawa. (Tel. wł.) Według informacji „Kurjera Warszawskiego“ z Genewy nowe zbrojenia Niemiec, o których codziennie nadchodzą do Genewy świeże wiadomości, zaczynają wywierać wrażenie nie tylko w kołach Ligi, ale i w opinii szwajcarskiej. Tak naprzykład dziennik antwerpski „Metropol“ zdemaskował 8 fabryk holenderskich, które wyrabiają broń dla Niemiec. „Eclairneur de Nice“ podał

wiadomość o ukrytych w Holandji przed zawieszeniem broni niemieckich formach do fabrykowania broni dwunastometrowej długości, które zostały 12 października przewiezione stat-

kiem holenderskim „Renem“ do Dueseldorfu.

W kołach kierowniczych Ligi Narodów nie widać nic poza bezradną inercją. (w)

Katastrofalne wybuchy nafty w Ameryce

Pożar szybu w stanie Oklahoma — Zbiornik pęknął w stanie New Jersey

Nowy Jork. (Tel. wł.) Ze stanu Oklahoma (w dorzeczu Arkanzasu na pol. St. Zj. — red.) donoszą o wielkim pożarze szybu naftowego.

Ogień powstał z powodu wybuchu, który z niewiadomych przyczyn wydarzył się wewnątrz szybu. Siła wybuchu była tak wielka, że w odległości kilkudziesięciu metrów zniszczone zostały wszystkie sąsiednie urządzenia oraz zabudowania.

Cztery osoby znajdujące się w chwili

li wybuchu w odległości 100 metrów od miejsca wypadku, zostały zabite. Szkody materialne wynoszą kilka milionów dolarów. Pożaru dotąd nie zdołano ugasić.

W stanie New Jersey (nad Atlantykiem w póln.-wsch. części Ameryki — red.) wybuchł ogromny zbiornik naftowy. Trzy osoby zostały zabite, a 12 odniosło ciężkie rany. Szkody materialne są ogromne.

Regionalny pakt bałkański

Po spotkaniu królów Karola i Borysa na Dunaju

Sofja (PAT) Potwierdzono tu oficjalnie wiadomość o mającej nastąpić w drugiej połowie stycznia wizycie króla Borysa u króla rumuńskiego Karola w Sinaia. Prasa bułgarska żywo komentuje spotkanie obu monarchów na Dunaju.

Dobrze poinformowana w sprawach zagranicznych „Zora“ podaje, że spotkanie to pozostaje w związku z

wizytą króla Aleksandra jugosłowiańskiego w Warnie i niedawnymi wizytami europejskich mężów stanu w Sofji oraz, że dalszym jego etapem będzie wizyta króla Borysa w Sinaia, po której nastąpi spotkanie 3-ech monarchów bałkańskich w Białogrodzie.

Dziennik stwierdza, że polityka zagraniczna Bułgarii aktywizuje się w szybkim tempie i w stosunkach Bułgarii z jej sąsiadami nastąpiło już odprężenie. „Zora“ stwierdza, że w czasie przejażdżki po Dunaju monarchowie omawiali generalną linię polityki zagranicznej obu państw.

Dziennik „Utro“ twierdzi, że przy spotkaniu na Dunaju minister Titulescu zaproponował Bułgarii w imieniu Rumunii, Jugosławji, Turcji i Grecji zawarcie regionalnych paktów neutralności z każdym z tych państw na 10 lat, które to pakiety później na wspólnej konferencji wszystkich wymienionych państw w Beogradzie zostaną połączone w jeden regionalny pakt bałkański. Wzajemnie za to wymienione państwa zobowiążą się wobec Bułgarii, że wypełnią wszystkie swoje wobec niej zobowiązania.

Bukareszt (PAT). Prasa rumuńska donosi, że w czasie rozmowy króla Karola z królem Borysem odbyła się jednocześnie konferencja premierów Vaidy i Muszanowa oraz ministra Titulescu. W czasie tej konferencji wśród innych spraw poruszono sprawę napędzi komitadów na strefę pograniczną, sprawę traktowania mniejszości rumuńskiej w Bułgarii i mniejszości bułgarskiej w Rumunii oraz sprawę utworzenia komisji mieszanych, których zadaniem byłoby zacieśnienie stosunków gospodarczych między zainteresowanymi państwami.

Losowanie dolarówek

Warszawa. (Tel. wł.) Przy dzisiejszym ciągnięciu pożyczki dolarowej 12 tys. dol. padło na nr 489 843, 3 tys. dolarów na nr. 750 392, 1 144 559, po 1 000 dolarów na nr nr. 175 955, 941 762, 528 931, 1 206 063, 107 580, 817 057, 1 194 598. (w)

Zwycięstwo labourzystów w wyborach municypalnych

Londyn. (PAT) Według dotychczasowych danych we wczorajszych wyborach municypalnych, odbytych w Anglii i Walji, Labour Party odniosła olbrzymie zwycięstwo.

Labourzyści nie tylko odzyskali zpowrotem 114 mandatów, utraconych przed dwoma laty na rzecz konserwatystów, lecz zdobyli dużo nowych miejsc i większość w kilku znacznie-

szych miastach, jak Sheffield, Leeds i innych. Labourzyści ogółem zyskali 197 mandatów, konserwatyści stracili 131 mandatów.

Zwycięstwo Labour Party jest większe aniżeli się spodziewano i dowodzi, że w masach angielskich dokonywa się zwrot, który może w toku przyszłych wyborów do parlamentu zmienić całą strukturę rządu.

myst kołatał się długo po rozmaitych pismach „sanacyjnych“ i lewicowych, aż wreszcie doczekał się realizacji. Fundusz inwestycyjny jest utworzony — jak brzmi art. 1. dekretu — „dla upamiętnienia piętnastolecia odzyskania niepodległości“...

Nie wszystkie projekty rządu uzyskały moc prawa. Pozostały w tece ministerjalnej: ordynacja podatkowa, reforma podatku gruntowego, zmiana ustawy przemysłowej i prawo prasowe. Być zatem, może, że niektóre z tych i jeszcze jakieś sprawy będą oddane do decyzji Sejmu.

Wreszcie — konstytucja. Po sierpniowej mowie p. Sławka na zjeździe legionistów, po licznych naradach rozmaitych grup i komisji (jedna radziła

aż w Spale), wreszcie po wywiadzie p. Cara zdawało się, że obecna sesja od samego początku wjedzie na tor konstytucyjny. Tymczasem projekt p. Sławka obudził zastrzeżenia wśród samej „elity“. Czy i jak się to ostatecznie wyprostuje, narazie trudno przewidzieć, ale są tacy między „sanacją“, którzy przebąkują, że nad konstytucją będzie radzić specjalna sesja, zwołana na wiosnę przyszłego roku.

Czy to już wszystko? Nie. Pozostaje wielki dział władzy Sejmu, jakim jest kontrola działalności i gospodarki rządu. Tutaj inicjatywa nie wyjdzie od rządowej większości. Kontrola to zadanie opozycji; zadanie, prawdę mówiąc: jedyne. M. K.

Front Roosevelta

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Los Angeles, 13. X 1933.
Gdy dziennikarze londyńscy zwrócili się niedawno temu do gubernatora Banku Angielskiego, zapytując o stan rzeczy w Ameryce, otrzymali odpowiedź, iż Sir Montagu Norman opuścił Nowy Jork przed tygodniem, a położenie już kilkakrotnie uległo zmianie.

Zyjemy tutaj na froncie bitwy ekonomicznej i społecznej. Przedwczoraj bezrobotni zdemolowali lokal miejskiego biura pośrednictwa pracy. Dziś wybuchł strajk, który objął 10.000 pracowników krawieckich. Wszystko to się dzieje na jednym odcinku, w stosunkowo bogatym Los Angeles.

Walka trwać będzie jeszcze przez szereg miesięcy, o ile nie przez szereg lat. Roosevelt nadal odważnie bierze odpowiedzialność za coraz to nowe eksperymenty. Trzeba tu wyraźnie podkreślić, iż znajdujemy się w epoce szukania drogi po omacku.

Niepewność w zakresie walutowym była tego bardzo jaskrawym przykładem. Prezydent, który na zasadzie naderwyczejnych pełnomocnictw, jest dyktatorem polityki dolara, dostał się między młot inflacjonistów, głównie pochodzących z okolic plantacji bawełny, mających oczy zwrócone na możliwości eksportowe, a kowadło konserwatywnych interesów bankowych. Wykładnikiem tych ostatnich jest sekretarz skarbu Woodin. Nie brak przytem zabawnych incydentów. Randolph Hearst, znany magnat prasowy, był jednym z najgorętszych zwolenników inflacji. Tymczasem jedno z przeciwnych pism zamieściło artykuł wstępny, wskazujący na okoliczność poważnego obniżenia majątku Hearsta i zaznaczający, iż czeka on na sposobność spłacenia papierowemi dolarami długów, zaciągniętych w złocie.

Chwilowa stabilizacja na poziomie około 65 centów złotych za papierowego dolara jest kompromisem, po przychylnym wysłuchaniu w Białym Domu życzeń konserwatystów z Wall Street.

Teki ministerjalne pracy, spraw wewnętrznych oraz rolnictwa są w rękach liberalów, do których liczby należy dodać generała Johnsona, bezpośredniego kierownika walki z kryzysem. Reszta, t. zn. większość członków gabinetu — to konserwatyści. Prezydent nadal jednak polityce organów centralnych kierunek liberalny, co zjednało mu poparcie Amerykańskiej Federacji Pracy a równocześnie wzmożło wpływy tej organizacji wśród rzesz robotniczych.

Ciekawem jest zjawiskiem, że od chwili zawarcia przymierza przez rząd z Amerykańską Federacją Pracy (pokrewną duchowo międzynarodówce amsterdamskiej) ilość strajków znacznie wzrosła, co stanowi poważną przeszkodę na drodze do odbudowy ekonomicznej. Nie można również zapominać o udziale, pośrednim lub bezpośrednim, w najtajniejszych naradach waszyngtońskich, osobników o nazwiskach jak Baruch, Morgenthau, Frankfurter, Lilienthal i t. d. Komuniści ze swej strony zaciekle zwalczają Roosevelta, jego doradców konserwatywnych a szczególnie socjalizujących sprzymierzeńców.

Wyplata djet więźniom brzeskim

Podczas wczorajszej wyplaty djet poselskich, interesowano się ogólnie, jak postąpi kancelarja sejmowa z djetami b. więźniów brzeskich. Zasadniczo powinny one być zostać wyplacone, gdyż do tej pory sąd nie nadesłał do Sejmu żadnego zawiadomienia o utracie praw, a więc i mandatów posłów, skazanych w procesie brzeskim. Okazało się, że zastosowano dwie miary, inną do postów z P. P. S., inną zaś do Klubu Ludowego. Pp. Barlicki, Dubois, Ciolkosz i Liebermann otrzymali należne djety, pp. Kiernikowi i Witosowi wyplatę wstrzymano.

Jest to zupełnie niezrozumiałe, gdyż kwestja obecności w Warszawie nie odgrywa w tym wypadku żadnej roli. Przeważną część djet inkasują na zasadzie upoważnień sekretarjaty poszczególnych klubów, przytem pp. Kiernik i Witos otrzymali tak samo, jak wszyscy inni posłowie, zawiadomienia o piątkowym posiedzeniu Sejmu.

Władze sejmowe odmawiają wszelkich informacji, kto i na jakiej zasadzie wydał polecenie wstrzymania djet.

Można zauważyć liczne dezercje z frontu, utworzonego dnia 4 marca b. r. Były kandydat (w 1928 r.) na prezydenta, Alfred Smith, w swym miesięczniku „New Outlook”, pesymistycznie się wyraża o niektórych zamierzeniach rządu. Już wymieniony Hearst nie może przeboleć dymisji prof. Moleya, kierownika „trustu mózgowego”.

Miasto Boston i okolica wre oburzeniem na jednego ze synów prezydenta za mieszanie się w miejscową politykę.

W Warszawie o Poznaniu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 1 listopada.

Zaczęliśmy listopad, ten miesiąc osobliwy dla Polski, doroczną wędrówką na cmentarze. Tradycje stało się zadość: deszcz, jak corocznie, porosił, ale mimo to tysiące ciągnęły na Powązki i Bródno; przed grobem Nieznanego Żołnierza płonęły znicze, przeniesione z kurhanu Radziwińskiego, a groby Zwirki i Wigury jarzyły się światłem. Taksamo oświetlono grób kpt. Lewoniewskiego, który padł tragicznie na dalekich polach rosyjskich.

Parlamentarzyści zaczynają się wczuwać w ogromny kłusket stornicowy tom, zawierający budżet i szykują się do sesji sejmowej. Nie sądzą, by w listopadzie ona trwała długo. Jedno lub dwa posiedzenia i — przerwa, bo obecni wielkorydzący chcą wyśiać swe siły do dzielnicy zachodniej.

Nie jest to bez znaczenia. Że wyборы samorządowe właśnie zaczęto od Wielkopolski. Ta dzielnica, która w swych nastrojach jest najbardziej zde-

Za wybicie szyb

Donoszą z Warszawy:

We wtorek o godzinie 15 ogłoszono wyrok w procesie o wybicie szyb w redakcji „I. K. C.” i „Expressu Porannego”. Mocą wyroku zostali skazani: student Gralicki na 8 miesięcy więzienia, Pierzchlebski, Puchalski i Jasman na 4 miesiące aresztu każdy oraz Manowski na 2 miesiące aresztu. Obroncy zapowiedzieli apelację.

Painlevé jako przyjaciel Polaków

Z powodu zgonu wybitnego uczonego i głośnego polityka francuskiego p. Pawla Painlevé, „Gazeta Warszawska” przypomniała doniosłą rolę, jaką zmarły mąż stanu odegrał w rozwoju sprawy polskiej w czasie wojny i konferencji pokojowej.

„Ci co go pamiętają z tych czasów — pisze „Gaz. Warsz.” — wiedzą, z jaką życzliwością odnosił się do Polski i Polaków, jak wiele serca wkładał w stosunki z nami i jak zawsze był gotów do usług, czy współdziałania. Zrośnięty z tradycjami Francji demokratycznej, widział zawsze w narodzie polskim reprezentanta walki o wolność, o postępie i o demokrację. Odbudowanie Polski było dla niego koniecznością niejako ekspiacyjną starożytności. Słyszałem kilka przemówień zmarłego przy różnych okazjach, zawsze brzmiał w nich ten sam ton serdecznych i głębokich uczuć w stosunku do naszego narodu, wypływający nietylko z motywów osobistych, lecz z całego sposobu myślenia i odczuwania Painlevégo — jego stosunek do Polski wynikał z całości jego stosunku do zagadnień nietylko politycznych, lecz — jeśli się tak wyrazić wolno — filozoficznych. Dlatego był w tym zakresie przedstawicielem czasów dawnych. Wymierają już Francuzi, tak pojmujący sprawę polską. Przed młodszymi stoi już niepodległe państwo polskie, a stosunki wzajemne dwóch narodów są budowane na innych podstawach — na podstawach wspólnych interesów w obecnym okresie życia Europy.

„W pamięci Polaków pozostanie nazwisko zmarłego połączone nazaawsze z faktem utworzenia w czasie wojny armji polskiej we Francji. Będzie ono zawsze umieszczane obok nazwisk Poincarégo i gen. Archinarda, którym sprawa utworzenia armji tak wiele zawdzięcza. Trzeba zaś pamiętać o tem, że fakt istnienia armji polskiej odegrał dużą rolę w okresie konferencji pokojowej, pomagając znakomicie przedstawicielom polityki polskiej w ich działalności w Paryżu w roku 1919-ym.

Nowy Jork jest obecnie terenem zacieklego ataku na demokratyczną organizację polityczną, t. zw. Tammany Hall, kontrolowaną przez Irlandczyków, Niemców i Żydów Senator Long ze Stanu Louisiana, dawniej podpora reżymu, w mowie wygłoszonej życzył gabinetowi, aby „poszedł do piekła”.

Opinia publiczna popiera jednak entuzjastycznie Roosevelta. Czy zapali nie ostygnie, gdy mimo wysiłków rządu zima zaskoczy 10 milionów bezrobotnych, to trudno przewidzieć. Położenie na froncie zmienia się z dnia na dzień.

JAN DROHOJOWSKI.

cydowana i silna, jest skazana na najostrejszy atak. Frontowy atak jest skierowany właśnie na najtwardszą pozycję. Chodzi o to, by w szeregach wybić szczerbę i potem pokonać inne środowiska łatwiej. To też opinja stolicy śledzi uważnie bieg spraw wyborczych w dzielnicy zachodniej.

Jednym ze sposobów propagandy za pomysłnym dla „sanacji” wyborów jest przeniesienie głównych uroczystości w rocznicę 15-lecia do Poznania. Dorocznie najsilniejsze manifestacje odbywały się w stolicy. Teraz w Warszawie ograniczają się jedynie do wielkiej rewji wojskowej na polu Mokotowskim, a manifestacje będą przeniesione do Poznania. Zewnętrznie będą one manifestacją wobec sąsiada, nam zagrażającego lecz kapitał uczuciowy będzie wyzyskany dla celów wewnętrznych, dla oddziaływania na psychikę mieszkańców, którzy w dwa tygodnie potem mają przeobrazić się w wyborców radców miejskich (w)

„To, cośmy powiedzieli, wystarczy, by uzasadnić, dlaczego nazwisko Painlevégo będzie przechowane we wdzięcznej pamięci Polaków.”

W Belgji Żydom zakazują handlować

„Hajnt” z 16 października, w depeszy z Brukseli, donosi:

„Komunalny zarząd przedmieścia Brukseli, Eterbeek, oświadczył 97 żydowskiemu handlowcom, którzy dotąd zajmowali się handlem na rynku, że nadal nie wolno im zjawiać się na rynku z towarami. Zarządzenie to jest skierowane przeciw wszystkim cudzoziemcom, faktycznie jednak dotyka ono prawie wyłącznie drobnych handlarzy żydowskich.”

Nawet „liberalna” Belgja zaczyna stosować środki samoobrony przed podważaniem bytu własnego stanu kupieckiego.

„Legjon Młodych” i konserwatyści „sanacyjni”

Zanotowaliśmy świeżo wystąpienie „sanacyjnego” konserwatywnego „Czasu”, który stwierdził, że t. zw. „Legjon Młodych” głosi hasła i idee wyraźnie komunistyczne. Widocznie jednak poglądy „Czasu” nie podziela w tej sprawie tutejszy organ konserwatywny, „Dziennik Poznański”, który konsekwentnie robi „Legjonowi” wyraźną reklamę i przy każdej okazji występuje w obronie tej organizacji.

Jedno z takich wystąpień „Dziennika” miało miejsce w czasie t. zw. kongresu „Legjonu Młodych”, który odbywał się w maju r. b. w Poznaniu. Kiedy skandaliczne wybryki członków „Legjonu”, (jak np. zmasakrowanie bezbronnego studenta p. Strzelczyka przez grupę członków „Legjonu”, awantury w „Wielkopolsce” i Nowym Domu Akademickim) wywołały ogólne oburzenie opinji publicznej, nie wyłączając uczciwych „sanatorów”, „Dziennik” stanął w obronie „Legjonu”.

Nastąpiły dalsze notatki i artykuły w tym samym rodzaju. W tych dniach „Dziennik” zamieścił znów entuzjastyczne wzmianki o zebraniach inauguracyjnych „Legjonu Młodych”, które odbyły się na uniwersytecie.

To stanowisko tutejszego organu konserwatywnego nabiera specjalnego posmaku, gdy się zważy, że w jednym

z ostatnich numerów oficjalnego organu „Legjonu Młodych”, „Państwa Pracy” znajduje się niesłychanie ostry atak na te sfery, których „Dz. Pozn.” mieni się być obrońcą i przedstawicielem, a mianowicie na ziemiaństwo i na sfery wielkiego przemysłu. Artykuł ten — nie pierwszy zresztą tego rodzaju — umieszczono na czele numeru; podpisał go naczelny redaktor „Państwa Pracy” p. Wacław Zagórski.

„Sfery przemysłowe i ziemiańskie „Lewiatan” i „konserwa” — pisze p. Zagórski — dostąpiły wielkiego zaszczytu dopuszczenia pod sztandary Obozu Marszałka Piłsudskiego, a Piłsudzczy, radykalni z krwi i przekonania, w imię dobra państwa pogodzili się z przykrym dla nich faktem znalezienia się we wspólnym obozie z pp. Wierzbickim i Radziwillem.”

W dalszym ciągu autor określa stanowisko sfer przemysłowych wobec pożyczki wewnętrznej jako „krańcowy brak patriotyzmu” oraz „jako zwyczajny, ordynarny sabotaż”, i nazywa te sfery „elementem bezwartościowym” w życiu państwa.

Jeszcze ostrzej p. Zagórski atakuje ziemiaństwo, które — jak twierdzi — zupełnie niemal uchylło się od subskrybowania pożyczki. „Zestawienia sum subskrybowanych — oświadcza leader „Legjonu Młodych” — wystawiają ziemianom hańbiące świadectwo”.

Koniec artykułu roi się od różnych epitetów pod adresem sfer konserwatywnych i zapowiada, że czas już przestać tolerować te „brudy”, „nieprawości” oraz „bagnu moralne prawego skrzydła” obozu rządowego.

„Gazeta Warszawska”, cytując powyższy artykuł, dodaje słuszną uwagę, że w obozie „sanacyjnym” koła zachowawcze są traktowane tak, jak sobie na to zasłużyły swą polityką bezprzekonań i bez godności.

Dodać należy, że w tych dniach bojówka „Legjonu Młodych” obita dotkliwie przed bramą uniwersytetu warszawskiego członków „Myśli Mocarstwowej”, kolportujących ulotki swej organizacji.

„Myśl Mocarstwowa” jest — jak wiadomo — ekspozyturą konserwatywnego skrzydła obozu „sanacyjnego”. Jednym z głównych przywódców „Myśli Mocarstwowej” jest — naczelny redaktor „Dziennika Poznańskiego”.

Myśl Narodowa

W ostatnim (46) zeszyście „Myśli Narodowej” na szczególną uwagę zasługuje artykuł wstępny pióra znakomitego publicysty Zygmunta Raczkowskiego p. t. „Siły moralne”. Autor biorąc asumpt z głosu ostrzegawczego w poważnym czasopiśmie paryskim „France Militaire”, porównywa stan sił polskich z francuskimi. Skoro tam wołają na alarm: podnieśmy pogotowie moralne narodu do wysokości stanu materialnego, to głos ten odbiś się winien u nas stokrotnem echem. Stan moralny Polski jest dzisiaj oplakany. Autor wspomina o powodach procesów z chłopami.

Zeszyt wypełniły artykuły Jędrzeja Giertycha o polityce naszej w cerkwi prawosławnej, prof. Wł. Tarnawskiego o stosunku Szyllera do Żydów, Żubrzyckiego o Stwoszu, L. Podhorskiego-Okołowa o wydaniu „Rozmów” Mickiewicza. Dwa feljetyony: J. Rembelskiego (z powodu Akademii Literackiej) i A. Nowaczyńskiego o literaturze bliźniaczej Żydów, świetnie chwilę bieżącą ilustrują. Dekoracyjną stroną zeszytu stanowi nieznaną wiersz Deotymy do młodzieży. Wiele sprawozdań z książek i teatrów.

Numer „Myśli Narodowej” są do nabycia w księgarniach „Ruchu” (80 gr). Prenumeratę przyjmuje Administracja, Jerozolimska 17, — 9 zł kwartalnie. Konto czekowe P. K. O. 31.05.

Podróż „Daru Pomorza”

Gdynia (PAT). Dn. 29 października statek szkolny „Dar Pomorza” znajdował się na szerokości północnej 21 stopni 14 minut oraz długości zachodniej 27 stopni 20 minut. Cała załoga jest zdrowa. Statek posuwa się w kierunku wysp Zielonego Przylądka, wspomagany korzystnym wiatrem passatem.

Czynnik religijny zespolony z pierwiastkiem narodowym łączy najsilniej wychodząc z Macierzą!

Benesz o polityce Hitlera

Stosunki Czechosłowacji z Polską są coraz przyjaźniejsze — Niemiecka wściekłość

Praga. (PAT). Minister spraw zagranicznych Benesz wygłosił w komisjach zagranicznych obu Izb bardzo obszerny eksposé na temat obecnej sytuacji międzynarodowej.

Minister zaznaczył w wstępie, że usunięcie się Niemiec z konferencji rozbrojeniowej i ich wystąpienie z Ligi Narodów jest wydarzeniem niezwykle ważnym. Stwierdza, że opuszczenie konferencji rozbrojeniowej przez Niemcy przygotowujące było konsekwentnie od wiosny bieżącego roku.

Rozmach w zastosowaniu teorii narodowo-socjalistycznej w życiu przeniesiony na teren polityki zagranicznej wywołał, zdaniem ministra, stan nieufności i obaw, dokąd zaprowadzić może reżim niemiecki. Spowodowało to pewną izolację Niemiec i w połączeniu z informacjami o zbrojeniach niemieckich, mimo postanowień traktatów pokojowych, dało w rezultacie porozumienie amerykańsko-brytyjsko-francuskie, do którego później przyłączyły się Włochy, a które znalazło swój wyraz w znanym oświadczeniu lorda Simona.

Przedstawiając w dalszym ciągu szczegóły ostatniego okresu rokowań w sprawach rozbrojeniowych — mówi minister — że decyzje rządu niemieckiego należy tłumaczyć jako definitywne odrzucenie wszystkich klauzul wojskowych z traktatu wersalskiego i odrzucenie wszystkich projektów rozbrojeniowych, które nie dawałyby Niemcom natychmiastowej, rzeczywistej równości w kwestii zbrojeń.

Dalej stwierdza Benesz, że rewolucja hitlerowska przerwała powolne postępy usiłowań zabezpieczenia pokoju Niemcy, odsunawszy Ligę Narodów na drugi plan, chcąc stworzyć bezpośrednie porozumienie mocarstw. Czechosłowacja nie zgodzi się jednak nigdy na to, by w odniesieniu do innych państw zapadać mogły decyzje w ograniczonej grupie państw.

O ile chodzi o politykę Czechosłowacji — oświadczył minister — w niczym nie zmieni ona swej zasadniczej linii. Stosunki Czechosłowacji z Polską rozwijają się coraz przyjaźniej. Polityka zagraniczna obu państw współpracuje lojalnie i przyjaźnie na forum międzynarodowym i rozwija się w kierunku jeszcze ściślejszej współpracy.

Drugą połowę swego obszernego eksposé poświęcił minister omówieniu zagadnienia gospodarczej współpracy Małej Ententy.

W końcu oświadczył, że mimo niedawnego konfliktu Nuncjusza Papieskiego z rządem czechosłowackim, należy oczekiwać wkrótce pomyślnego zrealizowania modus vivendi między Czechosłowacją a Watykanem. Swe eksposé minister zakończył uwagą, że następne dwa lata zdecydują, czy rozwój Europy pójdzie w kierunku pokoju i ładu, czy też w kierunku konfliktów, a może nawet i wojny.

Berlin. (PAT). Na mowę ministra Benesza odpowiada ostro komunikat biura Conti, który odiera twierdzenie czechosłowackiego ministra ze Rzeszy, odrzuca wszelkie wnioski rozbrojeniowe, które nie dalyby jej prawa do efektywnego równouprawnienia. Komunikat nazywa powyższe oświadczenia Benesza „grubymi przekręceniami“.

„Deutsche Politische Korrespondenz“, poddając ostrej krytyce całą mowę, nazywa ją wzywaniem całej Europy do oporu przeciwko zagranicznej polityce niemieckiej i pisze z oburzeniem, że nie jest rzeczą czechosłowackiego ministra interpretować poczynania rządu niemieckiego. W ten sposób wkrocza on kończy korespondencja, w dyskusję pomiędzy miarodajnymi mocarstwami bez żadnego upoważnienia i bez żadnej korzyści.

Echa zająć na uniwersytecie warszawskim

Warszawa. (Tel. wł.) Dochożenia w sprawie zająć na terenie uniwersytetu warszawskiego, prowadzone przez audytora rektoratu, będą rozszerzone i obejmą jeszcze kilka innych nazwisk, tak, że toczy się będą przeciwko 8 studentom. W końcu tygodnia rektor zamknie dochodzenia a akta prześle jednemu z sędziów uniwersyteckich do ukarania oskarżonych za organizowanie bojówek, które pociągnęły za sobą rozruchy w uczelni.

Sprawdzając tożsamość uczestników i ofiar krwawego zajścia, władze uniwersyteckie stwierdziły, że 19-letni Wiktor Kletkin, który otrzymał ranę postrzałową w rękę, uważany pierwotnie za studenta uniwersytetu warszawskiego, wcale nie figuruje w albumach uniwersytetu. (w)

Warszawa. (Tel. wł.) Mówią, że otwarcie uniwersytetu warszawskiego nastąpi w przeddzień święta niepodległości 10 listopada. (w)

Prawdziwe oblicze hitlerowskiej „sprawiedliwości“

Kulisy procesu o podpalenie Reichstagu — Sami przyznają się, pod naciskiem, że bezpodstawnie aresztowali dziennikarza Pantera

Paryż. (PAT). Na przyjęciu wydanem dla przedstawicieli prasy, przez międzynarodową komisję śledczą w sprawie podpalenia Reichstagu, przedstawiono reprodukcję fotografii aktu oskarżenia.

Komentarzy do aktu oskarżenia udzielił Hayes, który był obecny na początku procesu w Lipsku.

Mówcy wykazywali szczerość niemieckich władz sądowych, które w systematyczny sposób starały się usuwać świadków zeznających korzystnie dla obrony. W zebraniu komisji uczestniczył też znany pisarz niemiecki Leonhardt.

London. (PAT). Według urzędowego doniesienia z Berlina korespondent „Daily Telegraph“ Panter został wczoraj zwolniony.

Ogłoszony w tej sprawie półoficjalny komunikat stwierdza, że według wyników śledztwa i po dokładnym zbadaniu aktów prokurator w Lipsku nie widział żadnych powodów do sądowego ścigania dziennikarza angielskiego.

Niemniej obecność Pantera w Rzeszy musi być uznana za niepożądaną, przeto w konsekwencji będzie on wydalony poza granice państwa.

Z Sejmu

Warszawa. (Tel. wł.) W gmachu sejmowym, mimo, że jutro już są obrady plenarne, zupełny spokój. Po południu radzić będzie tylko klub Ch. D.

Jutro zrana o godzinie 9 zbiera się Klub Narodowy i inne. Na posiedzeniu jutrzejszym przemówi minister skarbu, a następnie przedstawiciele wszystkich klubów. Jutro zostanie dyskusja wyczerpana. (w)

Rekord przeladunku w Gdyni

Gdynia. (PAT.) W tygodniu ubiegłym, tj. od 23—29 b. m. ogólny przeladunek w porcie gdynińskim wyniósł 161,088,1 tonn, w czem wyładowano 22,469,7 tonn, a załadowano 138,618,4

tonn. Jest to rekord przeladunku tygodniowego, jakiego w porcie gdynińskim dokonano. Poprzedni rekord przeladunku tygodniowego wyniósł 158,155,6 tonn w tygodniu od 17—23 lipca br.

Wybory po 20 latach

Kraków. (PAT.) Wybory do rady miejskiej w Krakowie odbędą się dnia 10 grudnia b. r. Również w tym dniu odbędą się wybory do rad miast większych, jak Tarnów, Nowy Sącz, Biata i Chrzanów. Termin wyborów do innych rad miejskich na terenie województwa nie jest jeszcze ustalony.

Ostatnio wybory do rady miasta Krakowa odbyły się bezpośrednio przed wojną, a więc prawie przed dwudziestu laty.

Płk. Maresch ministrem sprawiedliwości?

Warszawa. (Tel. wł.) W związku z powtarzającymi się wiadomościami o rzekomym ustąpieniu obecnego ministra sprawiedliwości, Michałowskiego, mówi się, że w takim wypadku podobno najpoważniejszym kandydatem jest płk. dr. Maresch. Płk. Maresch, obecny szef departamentu sprawiedliwości Ministerstwa Spraw Wojskowych, a zarazem naczelny prokurator wojskowy, jest autorem nowego kodeksu wojskowego.

Proces na tle strajku

Warszawa. (Tel. wł.) Warszawski sąd okręgowy wyznaczył termin procesu o akty terrorystyczne dokonane przed 2 laty w czasie strajku tramwajowego. Na ławie oskarżonych zasiądzie 23 osób, których bronić będzie 19-tu adwokatów.

Do sprawy zawezwano około 100 świadków.

Orkan na Jamajce

Nowy Jork. (Tel. wł.) Północno-zachodnią część wyspy Jamajka nawiedził straszny orkan, który wyrządził nieobliczalne wprost szkody materialne.

10 osób poniosło śmierć, a kilkadziesiąt jest ciężko rannych. Niemal całe tegoroczne żniwo bananowe jest zniszczone.

Groteskowy pojedynek

Paryż. (Tel. wł.) W Barcelonie miał się odbyć sensacyjny pojedynek na szable miejscowego burmistrza z naczelnym redaktorem znanego pisma satyryczno-politycznego.

Władze za wszelką cenę usiłowały nie dopuścić do pojedynku i w tym kierunku wydały odpowiednie zarządzenia. Mimo to obaj przeciwnicy potrafili zmylić czujność i o umówionej godzinie spotkali się, jednak po energicznych staraniach sekundantów doszło do ugody.

Sprawa tego pojedynku wzbudziła o tyle zrozumiałą sensację, że walka miała odbyć się na szable, których obaj przeciwnicy dotąd nie mieli jeszcze nigdy w ręku w swoim życiu.

Znów 125 aresztowań

Berlin. (PAT.) Policja w Recklinghausen wykryła tajną organizację komunistyczną, dokonując 125 aresztowań. Wśród aresztowanych znajdują się 30 kierowniczych osobistości komunistycznych.

Przewidywania pogody na piątek: Pogoda zmienna, pochmurno i nadal chłodno, nieznaczne drobne opady, wiatry północno-zachodnie.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.92 — 5.93 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.06 zł, gotówką 209.50 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.93 do 173.19 zł, gotówką 172.59 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 2. 11. 1933 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% pożycz. konwers. po 48½% w płaceni.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% dolarowe listy zast. po 37—36½% (przy kursie dolara 5.95) oraz 4½% dolarowe listy zast. w zlocie po 40— (przy kursie dol. 8.90), natomiast płacono za 4% listy zast. konwert. 36—%.

Akcje bankowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papieru procentowego:

(Kurs w procentach nominalu)
5% pożycz. konwersyjna 48½% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.95 37—36½% +
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 po 8.90 — 40% +.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 36% P.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 2. 11. 1933 r.
Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:
Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne
Żyto 345 tonn par. Poznań 14,75
Owies 45 tonn par. Poznań 13,75
Owies 15 tonn par. Poznań 13,80

Ceny orientacyjne

Żyto	14,50—14,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	18,75—19,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	15,75—16,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 695—705 g/l	13,75—14,00
Jęczmień 675—685 g/l	13,25—13,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	13,75—14,50
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł work.	20,75—21,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszena 65% wł work.	30,50—32,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	10,00—10,50
Otręby pszenne	9,25—9,75
Otręby pszenne (grube)	10,25—10,75
Rzepak zimowy	39,00—40,00
Gorzycza	37,00—39,00
Wyka latowa	15,00—16,00
Peluszka	14,00—15,00
Groch Viktoria	21,00—25,00
Groch Folgera	22,00—25,00
Seradela	14,00—15,00
Koniczyna czerwona	160,00—180,00
Koniczyna biała	80,00—120,00
Koniczyna żółta odluszczone	90,00—110,00
Ziemniak jadalne	2,45—2,70
Ziemniak fabr. za kilo %	13½
Makuch lniany	18,00—19,00
Makuch rzepakowy	15,00—15,00
Makuch słonecznikowy	13,00—19,50
Srut Soja	23,00—23,50
Mak niebieski	58,00—62,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 455 tonn, pszenicy 75 tonn, jęczmienia 90 tonn, owsa 30 tonn, otrąb żytnich 15 tonn, otrąb pszennych 45 tonn, grochu Victoria 15 tonn, koniczyny czerwonej 500 kg.

Masowa uroczystość ślubna w Rzymie

Miasto Watykańskie (KAP) Odbyla się uroczystość zaślubin 700 par małżeńskich z Rzymu oraz 1.900 par z prowincji.

Z rana pary udaly się procesjonalnie do bazyliki Santa Maria degli Angeli, gdzie wystuchały solennej mszy św., poczem poszły do rządowej instytucji społecznej „Dopo lavoro“, gdzie każda para otrzymała premję 500 li-rów, jako dar Mussoliniego, oraz polisę ubezpieczeniową z opłaconymi dwunastoma premjami asekuracyjnymi.

Popołudniu pary małżeńskie przyjeły na audjencji u Ojca św., który przemówił do nich, radując się, że

uroczystość odbyła się pod radosnymi auspicjami. Serce Papieża zawsze jest wzruszone, widząc przed sobą młode małżeństwa, bowiem dostrzega w nich przyszłość nowych rodzin, mających dać Kościołowi i ojczyźnie nowych synów. Bóg jest świadkiem przyrzeczeń małżeńskich i pełnej, młodych par, woli do zawsze godnego wypełniania swych obowiązków. Życzy więc Ojciec św. przyszłym rodzicom, by godnie zawsze odpowiadali tak wysokiemu patronatowi.

Na zakończenie Papież rozdał pamiętki nowożeńcom, oraz udzielił im błogosławieństwa.

Niszczycielskie instynkty Niemców

Pozostawiali w terenach okupowanych maszyny piekielne, o działalności wybuchowej w ciągu dłuższego czasu

Paryż. (PAT). „Le Jour“ zamieszcza wywiad z dyrektorem laboratorium, które zajmuje się zbieraniem maszyn piekielnych, pozostawionych przez Niemców w czasie wojny. Przeciwnie usuwa laboratorium rocznie około 50 pocisków, granatów i bomb z terenów, które były pod inwazją niemiecką. Niemcy pozostawili celowo wiele bomb, których wybuch miał na-

stać dopiero po upływie dłuższego czasu. W tym celu Niemcy posługiwali się mieszaniną kwasu siarkowego i siarczanu miedzi, w której były zanurzone końce mechanizmu, powodujące wybuch. Między pociskami, które laboratorium dotąd zebrało, około 10 proc. jest w stanie nadającym się do wybuchu.

Redaktor odpow. „Przeglądu Codziennego” skazany na 2 miesiące więzienia

26 ub. m. odbyła się, jak to szczegółowo pisaliśmy wówczas, rozprawa przed poznańskim sądem grodzkim z oskarżenia prywatnego p. Jana Grendy, kontrolera Poznańskiej Kolei Elektrycznej, przeciwko redaktorowi odpowiedzialnemu „Przeglądu Codziennego” p. Bolesławowi Kierczyńskiemu.

Przedmiotem skargi był zarzut wspomnianego pisma pod adresem p. Grendy, jakoby p. Grenda w czasie przedostatniego strajku tramwajowego wspólnie z kontrolerem P. K. E., p. Romanem Zwolskim wynosił wyczerpanymi tajemnicze akta z dyrekcji P. K. E. i palił je w piecu we własnym mieszkaniu, aby w ten sposób zatrzeć ślady rzekomych nadużyć dyr. Maćkowiaka.

Na pierwszej rozprawie przewodniczący zaproponował stronom ugodę, na co adw. Fersten, obrońca oskarżonego oświadczył gotowość odwołania zarzutu i poniesienia kosztów sądowych, nie zgodził się jednak na warunek postawiony przez zastępcę oskarżyciela adw. Paszkiewicza, a idący w kierunku odwołania twierdzenia w innych dziennikach poznańskich oraz zapłacenia pewnej kwoty pieniężnej na cele instytucji o charakterze charytatywnym. Do ugody zatem nie doszło.

Proces został odroczony do 2 listopada dla przesłuchania świadków, mających zeznać na korzyść oskarżonego. W czwartek zatem, 2 bm. stanęli przed stołem sędziowskim „czołowi” świadkowie oskarżonego, znany już Czytelnikom p. Macioszczyk, b. pracownik Poznańskiej Kolei Elektrycznej oraz p. Szumigajowa, zamieszkała przy ulicy Słowackiego 21.

P. Macioszczyk zeznaje: p. Szumigajowa zawiadomiła mnie, że z komina domu przy ul. Reja 2 (mieszka tam p. Grenda — red.) leca sadze. Poszedłem i zobaczyłem wielkie płaty sadzy, ale co to było, nie wiem i z którego komina, też nie wiem. O tych sadzach zawiadomiłem p. Nowodwor-

skiego (prezesa „Strzelca” tramwajowego — red.).

A p. Szumigajowa zeznaje: Widziałam sadze, ale co to za sadze i skąd, nie wiem. Nie widziałam, aby pp. Zwolski i Grenda wynosili jakie akta.

Zabrał następnie głos zastępca oskarżyciela pryw. adw. Paszkiewicz, charakteryzując niesłychane metody prasowe, wprowadzone do Poznania przez „Przegląd Codzienny”. Oto prasowaczka prasuje — wywoził adw. Paszkiewicz — i nagle przez okna padają jej pod ręce sadze. Biegnie o tem zawiadomić p. Macioszczyka(!), a p. Macioszczyk z kolei p. Nowodworskiego, a p. Nowodworski... A potem „Przegląd Codzienny” robi z tego wielką „bombę” i kuje broń polityczną na dyr. Maćkowiaka i t. d. Takie metody prasowe — kończył mówca — jako zagrażające bezpieczeństwu publicznemu muszą być surowo napiętnowane i ukarane.

Sąd udał się na naradę i po powrocie zawiadomił: „Przegląd Codzienny” wzgl. jego redaktor odpowiedzialny zostaje skazany na 2 miesiące więzienia z zawieszeniem na 5 lat oraz na ogłoszenie sentencji wyroku w 4 piśmiech poznańskich, m. in. w „Kurjerze Poznańskim”.

Nie jest to pierwsza ani ostatnia sprawa „Przeglądu Codziennego”. W samych tylko sprawach P. K. E. nastąpiło już dwukrotne odwołanie zarzutów przed sądem.

Wyrok w sprawie p. Grendy odstanie jeszcze raz w całej wyrazistości ohydne metody, stosowane przez to pismo wobec poznańskich obywateli i instytucji naszego miasta. Takie oto pismo patronowało „komitetem strajkowym” przy tramwajach, a obecnie patronuje akcji wyborczej „sanacji” i „sanacyjnego” „Narodowego Bloku Gospodarczego”, idącego do wyborów pod hasłem „uzdrowienia życia publicznego”...

Zaiste nie zazdrościmy.

Na froncie wyborczym w Bydgoszczy

Jakie ugrupowania staną d o wyborów

W ciągu ubiegłego tygodnia nie można było jeszcze się zorientować, jak ukształtuje się w Bydgoszczy sytuacja wyborcza i jakie ugrupowania wystąpią z własnymi listami kandydatów. Ze względu na specyficzny charakter Bydgoszczy i przeprowadzony podział na okręgi, zrodziła się w pierwszej chwili myśl stworzenia wielkiego bloku wyborczego ugrupowań narodowych.

Stosując się do wysuniętego w tym właśnie kierunku żądania, wyrażonego prawie jednomyślnie na pierwszym plenarnym zebraniu komitetu Obozu Narodowego, reprezentanci tego komitetu zwrócili się z propozycją utworzenia wspólnego bloku do władz Chrześcijańskiej Demokracji i Narodowej Partii Robotniczej. Jeśli się weźmie za podstawę do przewidywań wyborczych wyniki ostatnich wyborów sejmowych z r. 1930, taki szeroki blok narodowy powinien byłby uzyskać w Bydgoszczy powyżej 60 proc. mandatów radzieckich.

Na powyższą propozycję Chrześcijańska Demokracja i Narodowa Partia Robotnicza odpowiedziały odmownie. Dowiadujemy się jednocześnie, że mi-

dzy temi dwoma ugrupowaniami zawarty został odrębny pakt wyborczy i że wystawią one wspólne listy kandydatów.

Wobec tego niewątpliwie jest, że do wyborów wystąpią 4 grupy: Obóz Narodowy, Ch. D. i N. P. R. ze wspólnymi listami, „sanacja”, która zabiega energicznie o wciągnięcie do swoich szeregów nowych ludzi z najrozmaitszych ugrupowań i sfer, oraz Niemcy. Prawdopodobnie nie dadzą również za wygraną ugrupowania socjalistyczne, które, acz bardzo na gruncie bydgoskim osłabły w ostatnim czasie, staną do wyborów z odrębnymi listami, jeśli nie we wszystkich okręgach, to chociaż w dzielnicach ściśle robotniczych.

W najbliższych dniach odbyć się ma zebranie plenarne komitetu wyborczego Obozu Narodowego, na którym ustalona będzie lista kandydatów tego obozu do rady miejskiej. Niewątpliwie obywatelstwo miasta Bydgoszczy, w poważnej części w przekonaniach swych szczerze narodowe i przytem pomne na zasługi radnych Klubu Narodowego w poprzednich kadencjach radzieckich, stanie ławą i poprze w każdym okręgu licznymi głosami listy kandydatów Obozu Narodowego.

Atak na kupiectwo bydgoskie

Ze „sanacja” uciekać się będzie przed wyborami do rozmaitych sposobów osłabiania Obozu Narodowego, nie było to dla nikogo niespodzianką. Mamy przecież niezatarte jeszcze w naszej pamięci triki wyborcze z okresu ostatnich wyborów sejmowych, kiedy to każdy środek walki, od najgorszych oszczerstw na działaczy narodowych poczynając, a kończąc na fałszowaniu odcisków i kartek wyborczych, uważany był za dobry. To samo niewątpliwie powtórzy się i teraz.

W Bydgoszczy mamy do zanotowania pierwszy „wyczyn” przedwyborczy, zakreślony na szeroką skalę. Ponieważ kupiectwo miejscowe jest w większości swej zdecydowanie narodowe, ponieważ w gmachu Resursy Kupieckiej odbywały się po większej części zebrania Stronnictwa Narodowego oraz konferencje i narady działaczy narodowych, czynniki „sanacyjne” postanowiły przypuścić ostre atak na

kupiectwo i jego siedzibę.

Zaczął się namawianie i omotywanie różnych członków Tow. Kupców, w ten czy inny sposób uzależnionych, aby wystąpili przeciwko zarządowi swojemu, a głównie przeciwko prezesowi, postawi Stronnictwa Narodowego, p. Lewandowskiemu. Akcje w tym kierunku prowadzono już od dłuższego czasu, zwolna a wytrwale zwiększając szeregi rzekomo niezadowolonych. Obecnie rzucono na szalę groźbę, która w przewidywaniu „sanatorów” powinna doprowadzić do usunięcia z czołowych stanowisk działaczy narodowych.

Zagrożono ni mniej, ni więcej, jak tylko rozbiciem Tow. Kupców i nawet Związku Towarzystw Kupieckich Okręgu Nadnoteckiego, o ile ze stanowiska prezesa kupców bydgoskich nie ustąpi poseł Lewandowski. Rozbicie ma iść wypróbowanymi już na innych terenach i w innych organizacjach

drogami. Mianowicie zamierza się stworzyć odrębną organizację kupiecką i wciągnąć do niej wszystkich zależnych i słabego charakteru. Następnie przez tę nową organizację kupiecką wysunąć zarządzenie rozrachunku z majątku Tow. Kupców, którego częścią poważną stanowi gmach Resursy Kupieckiej, a w razie nieugiętego stanowiska większości kupców rozwiąć nawet dotychczas istniejącą organizację kupiecką i narzucić rządy komisyjne.

Ten plan ujawnił się zupełnie wyraźnie w ostatnich dniach.

Jesteśmy przekonani, że kupiectwo bydgoskie potrafi zwartym i nieugiętym frontem stanąć przeciwko takim zakusom czynników „sanacyjnych” i rzuci na szalę zdecydowaną wolę zachowania niezależności swojej organizacji.

Charakterystyczne jest, że atak „sanacyjny” na organizację kupiecką w

LECZENIE OSMO-ALLERGIĄ.

To nowe odkrycie na polu medycyny polega na szybkim przenikaniu lekarstwa przez skórę (osmoza) i dostaniu się przez naczynia krwionośne w ogólny obieg krwi i do chorych komórek działającego uzdrawiająco (Allergia). Pierwsi odkryli to nowe zjawisko lekarze amerykańscy (Prof. Weichert — Chicago) Na ich pracach oparł jest polski wynalazek „Germatol” Dr. Dobrzańskiego. Zrozumiałe jest, że posiadając wymienione własności „Germatol” jest nie tylko środkiem dezynfekcyjnym, lecz leczy również rany, wrzody, odmrożenia, różę reumatyzm, artretyzm, ischias itp. Kilkuletnie próby z tym lekarstwem zwłaszcza we Francji, dały znakomite wyniki.

ng 6365

okresie przedwyborczym zastosowano jednocześnie w dwóch najważniejszych ośrodkach gospodarczych północnej Polski: w Grudziądzu i Bydgoszczy.

Przed wyborami do rad miejskich

Narodowe Rogożno wobec wyborów

Z Rogożna piszą nam:

W ub. czwartek odbyło się w sali p. Wieczorka zebranie informacyjne w sprawie wyborów do rady miejskiej, zwołane przez miejscowe koło Stronnictwa Narodowego.

Przy zapełnionej salce posiedzenie zajął prezes Str. Nar. p. Pohl, który w krótkim przemówieniu przedstawił cel zebrania.

Po załatwieniu formalności wstępnych, sprawę wyborów referował p.

Obóz Narodowy i „sanacja” w Buku

W dniu 27 października r. b. rozpisane zostały w mieście Buku wybory do rady miejskiej. Termin wyborów wyznaczony został na dzień 26 listopada.

Miasto Buk stanowi jeden okręg i jeden obwód Lokal wyborczy mieści się w sali Domu Katolickiego.

Narodowcy idą do wyborów z jedną wspólną listą pod nazwą: Obóz Narodowy Niezależności Obywatelskiej i Pracy Gospodarczej.

Wśród tutejszej „sanacji” praca wyborcza wre w pełnym tempie już od przeszło 3 tygodni, czego dowodem jest lista kandydatów B. B. na radnych, stworzona już w ubiegłym tygodniu. Zwraca uwagę fakt, że na ogólną liczbę 24 kandydatów na radnych i ich zastępców widnieją na tej liście nazwiska aż 12 urzędników państwowych i to ludzi takich, którzy najmniej mają pojęcia o sprawach miasta.

Znając sympatię szerokiego ogółu społeczeństwa naszego miasta dla Obozu Narodowego, „sanatorzy” obawiają się flaska i dlatego — jak i gdzieindziej — idą do wyborów pod firmą „Narodowego Bloku Gospodarczego”.

Ciekawe są „sanacyjne” metody łapania kandydatów „Sanacja”, pragnąc wykazać, że na swej liście ma również

Müller. Nad referatem wywiązała się szeroka dyskusja. Przystąpiono do wyboru komitetu wyborczego w skład którego weszli pp. Kozłowski Jan, jako przewodniczącą, Świątek Kazimierz, Madry, Kamiński i Rymarkiewicz.

Uchwalono zwołać zebranie z udziałem posłów na dzień 5 listopada b. r. W wolnych głosach omawiano jeszcze wiele aktualnych spraw, poczem przewodniczący zebranie solwował.

przedstawicieli rzemiosła i kupiectwa, starała się o przyciągnięcie kilku rzemieślników i kupców, których uważała za podatnych do przerobienia na potulnych członków B. B. W tym celu nachodzono tych ludzi kilkakrotnie; znany nam jest wypadek, że u pewnego mistrza tacy „wysłańcy” byli 12 razy. Ów jednak swego podpisu nie dał. Wprawdzie zanosił się tym razem na ciężką walkę wyborczą, ale narodowe społeczeństwo Buku wierzy w swe zwycięstwo.

Flasko zakusów „sanacyjnych”

W korespondencji wyborczej z Gniezna, zamieszczonej w „Kurjerze” onegdaj, zasła omyłka druku. Podano tam mianowicie, że zakusy „sanacji” na miejscowe Tow. Właścicieli Nieruchomości spełzy na niczem, gdyż zaledwie 6 członków oświadczyło się za B. B., podczas gdy na ostatnim zebraniu towarzystwa było obecnych 50 osób.

Otóż należy sprostować tę ostatnią cyfrę, gdyż w ostatnim zebraniu Tow. Właścicieli Nieruchomości uczestniczyło nie 50, ale około 150 osób.

W świetle tego porażka zakusów „sanacyjnych” staje się jeszcze jaśkrawszą.

Konferencja przedwyborcza w Trzemesznie

We wtorek, 31 ub. m. na salce p. Rydlewicza w Trzemesznie odbyła się informacyjna konferencja przedwyborcza. Zwołał ją i przewodniczył prezes Stronnictwa Narodowego, a obszerne referat wygłosił prezes powiatowy Zw. Młodych Narodowców p. Damazy Czwojdek. Po referacie wyłonila się

bardzo ożywiona dyskusja.

Uchwalono prowizoryczną listę kandydatów na przyszłych radnych. Na zakończenie p. przewodniczący zapowiedział do zebranych, by byli łaskawi skromnymi datkami zasilić kasę na potrzeby wyborcze. Obecnych było przeszło 30 osób.

Komisje wyborcze w Ostrowie

Na przewodniczących 6 okręgowych komisji wyborczych w Ostrowie zostali mianowani pp.: dr. Michalski, Ma-

rjan Nerski, adw. Winkowski, adw. Stroński, dyr. Zakowski i inż. Gayczak. (n.)

Ruch migracyjny w Polsce

W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy r. b. wyjechało z Polski ogółem 27 803 emigrantów, w tem do krajów europejskich 15 441, oraz 12 362 do krajów pozaeuropejskich. Do Francji wyjechało 9 164 wychodźców, do Niemiec 471, do innych krajów Europy 5 802, do Stanów Zjednoczonych A. P. 998, do aKnady 799, do Argentyny 1 329, do Brazylii 1 114, do Urugwaju 217, do innych krajów Ameryki 399, do Palestyny 7 338, oraz do innych krajów 168 wychodźców.

W tym samym okresie czasu powróciło do Polski 14 754 wychodźców, w tem 11 475 z krajów europejskich i 3 279 z krajów pozaeuropejskich. Z Francji powróciło 7 897 wychodźców, z Niemiec 528, z innych krajów Europy 908, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 192, z Kanady 691, z Argentyny 1 880, z Brazylii 41, z Urugwaju 60, z Palestyny 47, oraz z innych krajów 363 wychodźców

Refleksje

Pukają do drzwi mieszkań prywatnych. Zachodzą do biur i sklepów. Proszą o datkę na jaki taki kubrak, na koszulę, na ubranie dla ubogich.

Chodzą po dwóch; mają specjalne legitymacje, listy ofiar Poznańskiego Okręgu „Caritas” (potwierdzone przez Starostwo Grodzkie). Kwestarze ci mówią o wielkim braku odzieży. O tem, że zbliża się zima, że jest już tak zimno, zwłaszcza w nocy i że koniecznie trzeba „głodnego nakarmić, a nagiego przyodziać”. Trzeba tedy drzwi gościnnie otworzyć i podzielić się choćby groszem wdowim. Koniecznie!

Niestety nie wszyscy to rozumieją, czy też nie chcą rozumieć. Lecz jeśli ktoś nie czuje tej konieczności, jeśli nie odczuwa potrzeby udzielenia ubogiemu bratu pomocy, to niech wspomni stare przysłowie: „Co dziś tobie, mnie może jutro”. Niech też przypomni sobie, że Chrystus tak pięknie powiedział, że „cokolwiek uczyniliście jednemu z tych braci Moich najmniejszych, Mnieście uczynili”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Dokoła obniżenia stopy dyskontowej

(Uwagi dyskusyjne).

W okresie 9 i pół lat Bank Polski zdołał zejść z pierwotnej stopy dyskontowej: 12 proc. (od dn. 28 kwietnia 1924 r.) na 5 proc. (od dn. 25 października r. b.). Obniżenie stopy dyskontowej spotkało się naogół z wielkim uznaniem i wywołało różne komentarze odnośnie zasięgu wpływu tego wydarzenia. Jedni publicyści twierdzą, iż obniżka dyskonta Banku Polskiego ma jedynie tylko znaczenie symboliczne, natomiast drudzy przypisują obniżce znaczenie zgola realne.

W szczególności jeden z publicystów wypowiada zdanie, że — ze praktycznie biorąc — niższa dyskonta w Banku Polskim nie nie znaczy (!). Na niższe tej zarobki może życie gospodarcze niecałe 10 milj. zł rocznie, co przy kilkunastu miliardowym dochodzie społecznym, nie gra żadnej roli. Natomiast symbolicznie zmiana dyskonta jest wskaźnikiem poprawy gospodarczej.

Naodwrot drugi publicysta przypisuje obniżce dyskonta znaczenie całkiem realne, wykazując, iż stopa Banku Polskiego reguluje co najmniej jedną trzecią kredytu wekslowego w Polsce.

Jeśli bezpośredni wpływ Banku Polskiego na rynek pieniężny nie jest decydujący, tak jak wpływ instytucji emisyjnych zagranicą, to jednak wpływ — że się tak wyrazimy — moralny Banku Polskiego jest bardzo ważki. Jego ostatni krok zapoczątkuje potanieniu kredytu polskiego wogóle. I to właśnie jest sens omawianej decyzji Banku Polskiego.

Dawniej mawiano, że w Polsce stopa dyskontowa powinna być b. wysoka, ponieważ 1) mamy mało kapitału, więc jego cena — siła faktu — musi być wysoka, oraz 2) wysoka stopa dyskontowa hamuje odpływ kapitału krajowego zagranicę i jest swego rodzaju „premją za ryzyko pozostawiania kapitału w kraju” (smutne to, lecz prawdziwe!).

W ostatnich latach i miesiącach sporo się zmieniło. Coprawda kapitału nam nie przybyło, więc podaż nie wzrosła, za to jednak zmalał popyt, bowiem coraz mniej jest lokat pewnych, t. zn. że liczba „pewnych” kredytobiorców zmalała. Teraz nie klienci szukają banku, lecz bank szuka pewnych klientów, a znalazzyszy ich, chętnie zadowolili się niższym procentem, wiedząc, że interes jest pewny.

Następnie: ucieczka zagranicę nie nęci żadnego kapitalisty polskiego. Chwała Bogu, nasz poczciwy złoty okazał się walutą najstalszą w świecie i lokaty w złotych są jednak najpewniejsze.

W tych warunkach możemy sobie pozwolić na obniżenie kosztów kredytu bez obawy, że przez to zahamujemy proces kapitalizacji. Generalna obniżka kosztów kredytu jest konieczna, gdyż różnica między dotychczasową stopą kredytową a stopniem rentowności produkcji jest już nazbyt rażąca. Potaniając wszystkie koszty produkcyjne, musimy potanieć i cenę pianażal

(k) **Cukrownia Środa Sp. Akc.** Walne zgromadzenie Spółki odbyło się dnia 31 października r. b. w Poznaniu, pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. D. J. Pennocka. Z przedłożonego sprawozdania zarządu za rok 1932/33 wynika, że kampania trwała od 15 października do 2 grudnia 1932 r. Cukrownia przerobiła ogółem 557.505 q buraków wobec 531.780q w roku poprzedzającym. Produkcja cukru wynosi w roku sprawozdawczym: cukru białego kryształu 65.579 q, cukru surowego I rzutu 26.860 q, cukru surowego II rzutu 2.264 q. W sumie po odliczeniu wprowadzonych cukrów remanentowych, otrzymano 89.807 q cukru w wartości cukru białego według norm państwowych. Przedstawiony bilans na dzień 30. 6. 1933 roku zamykający się po obu stronach sumą 9.654.814,01 zł za twierdzone i udzielono absolutorjum zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk wykazany w kwocie 296.150,31 zł podzielono w formie proponowanej, tak że na dywidendę przypada 5 proc. Następnie uchwalono podwyższyć kapitał zakładowy z 1.600.000 zł na 2.000.000 zł przez przelanie funduszu specjalnego w kwocie 320.000 zł i przez użycie dywidendy w kwocie 80.000 zł. Ustępujących z kolei starszeństwa członków rady nadzorczej pp. Stanisława Stablewskiego, Stanisława Madalińskiego i dr. Stefana Zborowskiego, wybrano ponownie. Zarząd cukrowni spoczywa w rękach pp. K. Boenicka, dr. H. Licińskiego, B. Wizego i W. Sokolowskiego. (PAT)

KRONIKA GOSPODARCZA

WZMOCNIENIE NADZORU PAŃSTWOWEGO NAD INSTYTUCJAMI UBEZPIECZENIOWEMI

W n-rze 84 „Dziennika Ustaw” z dnia 30 października, pozycja 643 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o kształcie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń. Według tego rozporządzenia zakłady ubezpieczeń, nad którym, sprawuje nadzór minister skarbu, są obowiązane uiszczać opłatę na pokrycie wydatków, związanych z wykonywaniem tego nadzoru w wysokości nie przekraczającej 3 pro mille, sumy składek brutto. Dekret oparty jest na koncepcji samowystarczalności nadzoru, nie wprowadza jednak pojęcia „funduszu” gdyż wydatki na nadzór wyczerpują się rocznymi okresami i również w rocznych okresach mają być pokrywane z opłat ściśle dostosowanych do dokonanych

wydatków. Konkretną każdorazowo wysokość opłaty w granicach wyżej wskazanych, sposób jej obliczania, tryb i termin dokonywania wpłat zaliczkowych ustala minister. Dekret ustala wreszcie, niezależnie od ponoszenia kosztów nadzoru, pokrywanie przez odnośne zakłady wynagrodzenia za ustalenie specjalnego komisarsza, jeżeli taki komisarz dla danego zakładu zostanie przez władzę nadzorczą uznany „Gazeta Polska”. Pisząc o rozporządzeniu, informuje, że ma ono n. celu troskę państwa o politykę ubezpieczeniową, aby Polska nie stała się terenem eksploataowanym i wyczerkiwanym w tak ważnej dziedzinie przez kapitał zagraniczny.

Z KRAJU

(k) **Nowe Dzienniki Ustaw.** Ukazały się dwa nowe (nr. 86 i nr. 87) „Dzienniki Ustaw”. Pierwszy z nich, noszący datę 28 października, zawiera m. in. następujące rozporządzenia Prezydenta Rzplitej: w sprawie zmiany ustawy z 17 lutego 1922 o państwowej służbie cywilnej, o uposażeniu wojska, o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuraturze, o uposażeniu oficerów i szeregowych P. P. i Straży Granicznej, o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych, o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim i w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów. W nr. 87 Dziennika Ustaw ogłoszone zostały następujące rozporządzenia ministrów: poczt i telegrafów z dn. 11 ub. m. o wprowadzeniu w obieg kartki pocztowej z opłaconą odpowiedzialnością społecznej — wydane w porozumieniu z ministrem komunikacji z dn. 4 ub. m. o czasie pracy drożników na drogach publicznych, opieki społecznej z dn. 24 ub. m. wydane w porozumieniu z ministrem rolnictwa i reform rolnych o pomocy leczniczej dla pracowników rolnych, rolnictwa i reform rolnych z dn. 26 ub. m. w sprawie zmiany w rozporządzeniu o ustaleniu siedzib i właściwości terytorjalnej powiatowych urzędów ziemskich, przemysłu i handlu z dn. 28 ub. m. o zmianie rozporządzenia z dn. 30 listopada 1927 r. o utworzeniu izb przemysłowo-handlowych i wyznaczeniu ich siedzib i okręgów, skarbu z dn. 30 ub. m. o sprzedaży wyrobów tytoniowych.

(k) **Rozporządzenie o sprzedaży wyrobów tytoniowych.** Z dniem 1 listopada weszło w życie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o sprzedaży wyrobów tytoniowych. Zasadniczo sprzedaż wyrobów tytoniowych wymaga uzyskania zezwolenia. Minister skarbu może w drodze rozporządzeń nakładać obowiązek zgłaszania rozpoczęcia sprzedaży wyrobów, jakoteż i obowiązek zawiadamiania władzy skarbowej o zaniechaniu tej sprzedaży. Rozporządzenie przewiduje że nie wolno bez zezwolenia władzy skarbowej prowadzić ulicznej sprzedaży wyrobów tytoniowych, a w szczególności sprzedaży w budkach, kioskach i t. p. oraz sprzedawać wyrobów tytoniowych w pomieszczeniach dworców kolejowych i autobusowych. Zezwolenia na sprzedaż uliczną wyrobów tytoniowych mogą być nadawane wyłącznie tylko inwalidom i wdowom i sierotom po inwalidach oraz w wyjątkowych przypadkach innym, szczególnie dla państwa zasłużonym osobom, jak to uczestnikom walk o niepodległość, b. wojskowym i t. p. Do koncesjonariuszy hurtowej sprzedaży wyrobów tytoniowych, którzy otrzymali koncesję na tę sprzedaż przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosowane będą do dnia 31 grudnia 1933 r. dotychczasowe przepisy prawne. Utrata przez dotychczasowych koncesjonariuszów sprzedaży wyrobów tytoniowych uprawnień, spowodowana przez postanowienia nowego rozporządzenia, nie daje koncesjonariuszom prawa do odszkodowania.

(k) **W sprawie projektu szkolnictwa zawodowego.** 25 bm. odbyło się w Warszawie posiedzenie Komisji Racjonalizacji i Kształcenia Zawodowego w przemyśle i handlu, na którym rozpatrywano m. in. projekt rozporządzenia ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o organizacji szkolnictwa zawodowego. Projekt ten stanowi syntezę całorocznych prac ministerstwa, przeprowadzonych przy współudziale Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej, w obradach której uczestniczyli również przedstawiciele samorządu gospodarczego. Komisja stwierdziła potrzebę bliższego rozważenia niektórych przepisów projektu, — które odbiegają od zgłoszonych swego czasu wniosków i u waw izb przemysłowo - handlowych — i postanowiła w tym celu przeprowadzić szereg konferencji z udziałem przedstawicieli bezpośrednio zainteresowanych gałęzi życia gospodarczego.

(k) **Rozbudowa magazynów na nadbrzeżu indyjskim w Gdyni.** Zakłady przemysłowo - tłuszczowe i olejarskie „Union”

przystąpiły do rozbudowy magazynów na nadbrzeżu Indyjskim w Gdyni. Dobudowana część magazynów będzie posiadała rozmiary: długość 53 m., szerokość 35 m., wysokość 8 m. Ukończenie budowy przewidziane jest jeszcze w tym roku.

Delegacja rzemiosła polskiego wyjeżdża do Rosji 4 listopada. Jak informuje Izba Rzemieślnicza w Łodzi, wyjazd delegacji rzemiosła polskiego do ZSSR został ostatecznie ustalony na dzień 4 listopada b. r.

Z ZAGRANICY

(z) **Otwarcie Izby Handlowej Holendersko-Polskiej.** W gmachu poselstwa polskiego w Hadze nastąpiło uroczyste otwarcie Izby Handlowej Holendersko-Polskiej. Przemówienie inauguracyjne wygłosił poseł polski przy rządzie holenderskim dr. Babiński. Konsul generalny p. Kaczkowski przedstawił rozwój prac przygotowawczych do utworzenia Izby oraz wskazał wytyczne organizacji izb handlowych polsko-holenderskich w Amsterdamie i Rotterdamie. Na prezesa Izby wybrany został przez akklamację p. Telders, dyrektor jednego z największych banków holenderskich.

(z) **Statystyka bezrobocia w Niemczech.** Według danych statystycznych, w końcu września r. b. w miastach niemieckich (ponad 100 000 mieszkańców) było ogółem 2 087 146 bezrobotnych, czyli na 1 000 mieszkańców wypadła 107 bezrobotnych. Cyfra ta jest jednak w niektórych miastach znacznie wyższa.

(z) **Przymusowy kartel szklany w Niemczech.** Dla usunięcia i opanowania konkurencyjnej walki cen w niemieckim przemyśle szklanym, minister gospodarki Rzeczypospolitej przystąpienie dotychczasowych 6 outsiderów w drodze przymusu do tego kartelu. Przymusowe przyłączenie wspomnianych fabryk do kartelu obowiązuje od 15 listopada, aby umożliwić im ewentualne przystąpienie do or-

Nadzwyczajne komisje rozjemcze

W nr. 82 „Dziennika Ustaw” poz. 604 zostało ogłoszone i weszło w życie rozporządzenie Prezydenta o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu. Rozporządzenie postanawia, iż na wniosek ministra opieki społecznej Rada Ministrów może poddać nadzwyczajnej komisji rozjemczej rozstrzygnięcie zatargu, którego nie można zlikwidować polubownie, a który zagraża ogólnopństwowym interesom gospodarczym. Nadzwyczajną komisję rozjemczą powołuje minister opieki społecznej, a orzeczenie jej nabiera mocy prawnej, jeżeli jest przyjęte przez uczestników zatargu lub jeżeli minister opieki społecznej zatwierdzi jej orzeczenie. Orzeczenie komisji rozjemczej wydawane jest na czas określony. Nadzwyczajna komisja rozjemcza składa się z przewodniczącego, wyznaczonego przez ministra opieki społecznej, członka, wyznaczonego przez ministra sprawiedliwości, członka wyznaczonego przez ministra właściwego ze względu na gałąź pracy, objętą zatargiem, oraz z lawników, powołanych przez przewodniczącego komisji w równej liczbie z pośród osób, zgłoszonych przez przedstawicieli pracodawców i pracowników.

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, podrażnieniu należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką Franciszka-Józefa. Tg. 537.

ganizacji dobrowolnie. Zainteresowane firmy uzależniły swe wejście do kartelu od zlikwidowania zatargu producentami szkła flaszkowego.

(z) **Stan bezrobocia we Włoszech.** Według urzędowych danych, ilość bezrobotnych we Włoszech, wynosząca na dz. 31 sierpnia r. b. 888,5 tys. osób wzrosła na dz. 30 września r. b. do 907,4 tys., w czem 701,2 tys. było bezrobotnych mężczyzn i 206,2 tys. kobiet.

(z) **Kredyt amerykański dla Z. S. S. R.** Donoszą z New Yorku że prowadzone tam pertraktacje w sprawie udzielenia Rosji Sowieckiej kredytu w wysokości 500 milionów dolarów rozwijają się pomyślnie. Kredyt ten ma służyć głównie do zakupu maszyn, wyrobów stalowych, bawełny, przędzy i bydła w Ameryce.

Najoszczędniejsze pracownice

W dniu 23 października w centrali P. K. O. w Warszawie i we wszystkich jej oddziałach odbyła się podniosła uroczystość ogłoszenia wyników konkursu i rozdania nagród. W Poznaniu sale P. K. O. wypełniły licznie uczestniczki konkursu. Po przemówieniu prezesa P. K. O. dr. Grubera, nadanem przez radio, transmitowano „Pieśń o oszczędności” w wykonaniu chóru „Harfa” według muzyki Adama.

Do prezydium weszli prezes Komunalnej Kasy Oszczędności p. radca Kontrolniczy i p. dyr. Gąsiorowski jako członkowie; jako przewodniczący przemówił z ramienia komisji konkursowej p. dr. Kowalski, dyrektor oddziału P. K. O. w Poznaniu. Mówca wskazał na znaczenie oszczędności, tej wielkiej cnoty, stanowiącej o sile wszystkich narodów i omówił znaczenie zorganizowanego przez P. K. O. konkursu. Potem ogłosił wyniki i rozdał dyplomy oraz nagrody pieniężne naj-

oszczędniejszym pracownicom domowym. Pierwszą nagrodę i książeczkę oszczędnościową na 500 zł otrzymała p. Franciszka Stróżykówna, drugą 300 zł p. Władysława Illmerówna, trzecią 200 zł p. Ludwika Botówna. Poza tym wydano 10 dyplomów i nagród po 50 zł, które otrzymały Marja Noskówna, Aniela Podgórska, Benigna Śledziówna, Józefa Domagałówna, Franciszka Grobelniak, Franciszka Walczakówna, Marja Kmiecikówna, Jadwiga Mordzelewska, Marja Świegodzianka i Prakseida Nalewajówna. P. Stróżykównie przyznano tytuł najoszczędniejszej pracownicy domowej miasta Poznania. Dalszych 70 pracownic domowych, które częściowo nie wypełniły należycie warunków konkursu, nie uzyskały nagród pieniężnych. Im przyznano listy pochwalne, których rozdanie odbyło się tego samego wieczoru.

Na zdjęciu sala z uczestniczkami konkursu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 2 listopada 1933
 Słońce: wschód 6.48; — zachód 16.22; —
 długość dnia 9 godz. 34 min
 Księżyc: wschód 15.48; — zachód 7.11; —
 pełnia.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
 Czwartek, godz 7 rano: Temperatura
 ra powietrza umiarkowana plus 2 st. C.
 C. wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne niskie 742 mm., pochmur
 no, śnieg z deszczem. — W ub. dobie
 temperatura najwyższa plus 10 st. C.,
 najniższa plus 3 st. C.
Pozom wody w Warcie według notowań
 Państwowego Zarządu oWdnego:
 Wczoraj — 0,16 m, dziś — 0,15 m.
 Kal. rzk. Dzień Zadzuszny; jutro Hubert
 Kal. słow.: Witimir; jutro Chwalisław.

Z POZNANIA

— **Rzadki jubileusz strażaka.** Dzielna drużyna rycerzy św Florjana grodu naszego, szeregująca się w własnym (Sowarzystwie) Pracowników Zawodowej Straży Pożarnej stoł miasta Poznania, święci w sobotę, 4 bm, rzadki, bowiem 40-letni jubileusz swego ogniomistrza p Stanisława Szwarca. Była to służba znojna, pełna niebezpieczeństw, poza którymi nie rzadko czai się śmierć. Ileż to nocy w okresie owych 40 lat bezsennych zbiegło zasłużonemu jubilatowi na czuwaniu w pogotowiu obrony mienia i życia obywateli grodu naszego.

Sama uroczystość jubileuszowa odbędzie się stosownie do dzisiejszych warunków w ramach skromnych. Tegoż dnia rano o godz. 8 odbędzie się generalny apel na strażnicy II przy ul Grunwaldzkiej, o godz. 9 w kościele św Michała msza św na intencję jubilat. Następnie w świetlicy stowarzyszenia nastąpi wręczenie dyplomu artystycznie wykonanego przez artystę-malarza p. Powalisza.

Sędziwemu jubilatowi życzymy: ad multos annos!

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom inżyniera rolnictwa uzyskali pp. Walenty Nyczak z Bieczyn w woj. poznańskim oraz Janina Pećkiewiczówna ze Skarżyska-Kamiennej, w woj. kieleckim.

— **Wyższe studjum języka francuskiego w Poznaniu** rozpoczyna 15 listopada nowy rok akademicki 1933/34. Jak wiadomo, zaprowadzono kursy 1926 r. i za pośrednictwem Instytutu Francuskiego w Warszawie złączono je z Uniwersytem Paryskim. Wykłady przeznaczone dla osób zamierzających się wydoskonalić w języku francuskim jak również dla osób pragnących zaznajomić się z cywilizacją francuską. Na kursie wykładają będą historię literatury i cywilizacji franc. pp prof. Langlade i Morawski oraz historję Francji p. prof. Rolland - Plegne. Poza tem odbywać się będą ćwiczenia teoretyczne i praktyczne języka franc. pod kierunkiem pp. prof. Rolland - Plegne i de Brugiere, lektora Uniwersytetu. Wpisy przyjmuje sekr kursów (również udziela informacji) ul. S. Mielżyńskiego 26/7 w Stow. Polsko - Francuskim codziennie od 17 — 19.

— **Zmniejszenie ilości pociągów.** — Z powodu słabej frekwencji podróźnych kasuje się bieg pociągów nr. 511 i 512 na linii Warszawa — Ostrów Wlkp. Pociąg nr. 511 na linii Warszawa — Ostrów Wlkp kursował ostatni raz ze wtorku 31 10, na środę 1 11, a poc. nr. 512 ze środy 1. 11, na czwartek 2. 11. W związku z powyższem pozostałe pociągi nr. 511-512 na linii Ostrów Wlkp. — Leszno zamienia się na pociągi lokalne z równoczesną zmianą numeracji: Poc. nr. 511 otrzyma numer 1123, poc. nr. 512 otrzyma numer 1128 i prowadzić będą 2 3. i 4. klasę, przyczem zmienia się rozkład jazdy pociągu nr. (512) 1128 następująco: Leszno odj. 21.10, Krztoszyn przyj. 22.41, odj. 22.45, Ostrów Wlkp. przyj. 23.22. Ponadto kasuje się pociągi nr. 1211-1212 na odcinku Krotoszyn — Zduny, przyczem poc. nr. 1211 ostatni raz kursował 31. 10, a poc. nr. 1212 ostatni raz 1. 11, rb. Równocześnie celem skomunikowania poc. nr. 720 w Lesznie ze zmienionym pociągiem nr. 1128 zmienia się z dniem 2 listopada br. rozkład jazdy poc. nr. 720 od Rawicza do Leszna następująco: Rawicz odj. 20.29, Bojanowo przyj. 20.41 odj. 20.42, Rydzyna przyj. 20.52 odj. 20.53.

— **Konfiskaty rewolwerów.** P. Antoniemu Czarneckiemu (ul. Piotra Wawrzyńska 17) odebrała policja rewolwer, którym odgrażał się na Wielkich Garbarach swemu dłużnikowi Leopoldowi Wyńjowskiemu (Wielkie Garbary 10). — W sali restauracji w pasażu „Apollo” odebrano rewolwer z nabojami magazynlerowi Janowi Matuli (ul. Chelmońskiego 10), gdyż ni miał on zezwolenia na noszenie broni palnej (kl).

— **Zgłosił się w policję.** W policji poznańskiej zgłosił się dobrowolnie 54-letni Jan Opaska z Bablina w powiecie obornickim, poszukiwany przez posterunek policji w Obornikach jako podejrzany o kradzież 300 zł z kasy sołectwa w Bablinie. Opaskę osadzono w areszcie policyjnym. (kl).

JARMARKI

— **LWÓWEK.** Jarmark na konia, bydło i towary kramne w środę, 15 listopada 1933 r.

Baczność narodowcy w Łódzkiem

Podajemy niezbędne informacje o wyborach do rad gromadzkich

Niebawem odbędą się w całym woj. łódzkim wybory do rad gromadzkich. Wszystkim narodowcom zwracamy uwagę, aby wyborów tych nie lekceważyli, gdyż radni gromadzcy oraz sołtysi i ich zastępcy wybierają radnych gminnych, ci z kolei wójt i ławników. Pamiętajmy, że rada gminna może (ale nie musi) wybrać wójta zawodowego, t. j. takiego pana, który niczem innym się nie trudni, jak tylko wójtowaniem. Ci wójtowie będą mieli wysoką pensję oraz emeryturę z funduszu gminy. Wiec trzeba pamiętać, że ich jakość, ich charakter, zależą od tego, czy i jak będziemy głosowali. Poniżej podajemy ogólne przepisy wyborcze, aby każdy wiedział, co ma robić, jak głosować itd.

Sprawdzanie spisu wyborców. Każda gromada ma mieć swój spis wyborców, który będzie wyłożony w kancelarji gminy; każdy wyborca powinien się przekonać w ciągu 6 dni od daty ogłoszenia wyborów w gromadzie, czy jest umieszczony na tym spisie. Kto nie figuruje na spisie nie będzie mógł głosować. Jeżeli wyborca stwierdzi, że go nie umieszczono w spisie, może wnieść do gminnej komisji wyborczej reklamację z żądaniem dodatkowego zamieszczenia w spisie. Reklamacja taka musi być wniesiona natychmiast (można ustnie), ale trzeba udowodnić ją dokumentem (dowód osobisty, dowód rocznego zamieszkania). Wolno też każdemu wyborcy wnieść reklamację o skreślenie ze spisu osoby, nieuprawnionej do głosowania.

su osoby, nieuprawnionej do głosowania.

Wyborcy muszą mieć ukończonych lat 24; radni muszą mieć ukończonych lat 30, oraz zamieszkiwać w gromadzie lub w okręgu wyborczym gromady (jeżeli gromada została na okręgi podzielona) przynajmniej rok.

Zgłaszanie kandydatów na radnych ma być dokonane w dniu wyborów przed komisją wyborczą gromadzką na wezwanie przewodniczącego. Zgłoszenia można dokonać na piśmie lub ustnie do protokołu. Zgłosić należy tytu kandydatów i ich zastępców, ilu ma być wybranych radnych i ich zastępców. Jeżeli zgłoszono choć jednego więcej, zgłoszenie będzie nieważne. W zgłoszeniu kandydatów należy wymienić ich imię, nazwisko, imię ojca, wiek i zamieszkanie. Zgłoszenie musi być podpisane lub ustnie poparte przez conajmniej 20 część (1/20) uprawnionych do głosowania wyborców, a jeśli gromada podzielona jest na okręgi wyborcze, conajmniej przez dziesiątą część (1/10) wyborców.

Zgoda kandydata na wybór jest konieczną. Zgodę tę wyrazić może kandydat na piśmie, które dołączyć należy do karty zgłoszenia kandydatów, albo ustnie na zapytanie przewodniczącego. Za niepiśmiennych wypisać i podpisać może każdy na ich prośbę i w obecności przewodniczącego.

(Jutro podamy dalszy ciąg regulaminu wyborczego.)

Z POZNAŃSKIEGO

— **BUK.** (Osobiste). We wrześniu br. wyprowadził się z Buku do Puszczykowa zasłużony obywatel miasta naszego, p. Feliks Bader, który pracował w administracji miejskiej przeszło 25 lat.

— (Czego już nie kradną). W tych dniach skradziono w majątności Wojnowice na szkodę dzierżawcy dóbr p. Grzybowskiego lemieszki od stojących w polu 11 pługów. Złodziei ujęła policja z Opalenicy.

— (Święto Chrystusa Króla). Z okazji święta Akcji Katolickiej odbyło się uroczyste nabożeństwo w tutejszym kościele a po południu uroczysta akademja z referatem ks. Stanisława Poczty p. t. „Walka z nowoczesnym pogaństwem”.

— (Przedstawienie). Związek Podoficerów Rez Kolo Buk urządził w niedzielę, 5 bm w sali Domu Parafjalnego przedstawienie amatorskie p. t. „Królowa przedmieścia”.

— (Z cechu szewskiego). 25 października jako w dniu patronów cechu Kryspina i Krysiana, odprawił ks. prob. Kuliszak przy ołtarzu fundacji cechu w kościele św. Krzyża uroczyste nabożeństwo, a w niedzielę odbyło się w sali p. Fischbkowej tradycyjne zebranie cechu na którym okolicznościowe przemówienie wygłosił starszy cechmistrz, p. poseł Górczak.

— **BUKOWIEC,** pow. Nowy Tomysł. (Z życia katolickiego). 29 ub mies. odbyła się wieczornica z obfitym programem ku czci Chrystusa Króla w bogato przez malarzy bukowieckich odnowionym Domu Katolickim. — Ruchliwe miejscowe Tow. Powstańców i Wojaków wykonało własnym kosztem miły moku i duszy kaplicę cmentarną, w której odbywają się od czasu do czasu nabożeństwa.

— **GNIEZNO.** (Święto Chrystusa Króla). W ub. niedzielę obchodzone uroczyste w parafji św. Wawrzyńca święto Chrystusa Króla Członkowie stowarzyszeń, należących do Akcji Katolickiej, wzięli udział w nabożeństwie, które odprawił ks. Ludwiczak a podniósł kazanie wygłosił ks. Górski. Imponujący pochód przeszedł ulicami miasta, poczem odbyła się uroczysta akademja przy tłumnym udziale wiernych.

— (Kradzieże). Nieznani włamywacze wtargnęli do mieszkania Wojciecha Henka (ul. Dąbrowski 10) i skradli ubranie męskie parę butów i teckę wartości 100 zł. W Miatach pod Gniezmem włamali się nieznani sprawcy do mieszkania Sylwestra Roszaka i skradli 3 fuzje, 5 płaszczy męskich, 7 ubrań męskich 3 kurtki, 2 zegarki męskie i zegarek damski, obrączkę złotą 550 zł gotówki, łącznej wartości 3000 złotych.

— **GOSTYŃ** (Zaginienie bezrobotnego). Przed tyżdniem wszedł z domu bezrobotny Wincenty Konieczka, zamieszkały przy ulicy Jąkowej i do tej pory nie wrócił. Zaniepokolona żona obawiając się nieszczęścia, zwróciła się do policji z prośbą o pomoc.

— (25-letnie Czytelni dla Kobiet) Ruchliwa na tut. terenie Czytelnia dla Ko-

biet obchodziła w tych dniach 25-letnie działalność. Czytelnia otworzyła obecnie w lokalu własnym sprzedaż i wystawę robotek ręcznych. Dochód z tej imprezy przeznaczono na budowę własnego domu; grunt pod budowę już zakupiono a budowa rozpocznie się wiosną roku przyszłego.

— (Dzień Katolicki) Pod hasłem „Rocznica zwycięstwa wiedeńskiego” odbył się w niedzielę X Dzień Katolicki. Rano od była msza św. na której podniosła kazanie wygłosił ks. prałat dr. Mędlowski, a po południu akademja z udziałem przeszło 1000 osób.

— **INOWROCŁAW.** (Akademja czesochosłowacka). W auli szkoły wydziałowej odbyła się akademja czesochosłowacka z udziałem wicekonsula p. Zdenka Svobody z Poznania. Po zagajeniu przez prezydenta miasta Jankowskiego przemówił p. Svoboda, poczem chór męski „Echo” od śpiewał hymn czesochosłowacki z towarzyszeniem orkiestry 59 p. p. Referat wygłosił p. prof. Moroń.

— (Zjazd osadników kujawskich). 28 ub mies. odbył się w Inowrocławiu w sali parku miejskiego zjazd osadników pow. inowrocławskiego, który zagaił p. hr. Poniński. Referat o bolączkach osadnictwa w Wielkopolsce wygłosił p. rtm. Dudziński. Po referacie rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której zabrali głos pp. Blonka, Nadrajkowski, Czwarno, Los Kłowski, Osiański, Szeptowski, Dabek i Paśko.

— (Nagła śmierć). Z Nowejwsi Wielkiej do cukrowni w Tucznie jechał 46-letni robotnik Ledakowski który z powodu deszczu zatrzymał się w stodole. Kilka godzin później znaleziono go martwego. Jak się okazało, Ledakowski zmarł na udar serca.

— (Powiesił się). W stodole w Bronimierzu Małym powiesił się 19-letni Fryderyk Pankonin. Przyczyny samobójstwa dotąd nie ustalono.

— **JAROCIN.** (Dzień Katolicki). W ub. niedzielę obchodzone w naszym mieście bardzo uroczyste X Dzień Katolicki. Po nabożeństwie, odprawionem przez ks. Dopierale, odbyła się akademja w sali kina „Victoria” z pięknym referatem p. Małińskiego.

— (Poświęcenie strzelnicy). W ub. niedzielę odbył się poświęcenie strzelnicy i świetlicy kolejowego P. W.

— **KÓRNIK.** (Ku czci Chrystusa Króla). W ub. niedzielę odbyła się po nabożeństwie w sali p. Elmana akademja którą zagaił przewodniczący Akcji Katolickiej, dr. Hanelt. Referat wygłosił p. Czochron z Bagrowa. Występy chóru kościelnego orkiestry S. M. P. i deklamacje wypełniły bogaty program. Wieczorne przedstawienie z powodu deszczu nie dopisało.

— **KROBIA.** (Obchód ku czci Chrystusa Króla) W ub. niedzielę w sali p. Wojcieszyskiego odbyła się uroczysta akademja ku czci Chrystusa Króla. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Hundt, okolicznościowy referat wypowiedział ks. Alfons Jankowski. Tow. Śpiewu „Harmonia” przyczyniło się do uświetnienia uroczystości. Pieśnią „My chcemy Boga” zakończono akademję.

KRONIKA TOWARZYSKA

Stow. Polskiej Młodzieży Katol. pod wezw. św. Kazimierza Poznań - Jezyce urządził w sobotę dnia 4 bm „Zabawę Jasienną” na sali Ogrodu Zoologicznego, zg. 20.315-16

Tow. Gimn. „Sokół” Poznań Winlary. Wieczorek taneczny 11 listopada o godz. 18 w świetlicy Sokolej. zg. 20.917/18

— (Zabawa Niemców). Ub. soboty kolonisci niemieccy urządził zabawę przy licznej poparciu miejscowej ludności, która, ażeby się bawić popiera nawet zabawę Niemców kolonistów zięjących nienawiścią do wszystkiego co polskie.

— (Osobiste). W miejsce zmarłego lekarza, śp. dr. Rakowskiego, osiedlił się w Krobi, przy ul. Kolejowej, p. dr. Wiesław Opiełiński p. naczelny lekarz Kasy Chorych w Gostyniu.

— **LESZNO.** W dniu 26 października odbył się przed komisją egzam. przy Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu egzamin mistrzowski w zawodzie gol. fryzj. peruki, który z wynikiem pomyślnym złożyli op. Klemke Stanisław, Papel Edmund i Marcinkowski Walenty.

— (Dużo Żydów na jarmarku) W ub. czwartek odbył się u nas jarmark na który zjechało dużo handlarzy żydowskich. Kupujących było bardzo mało. Podczas jarmarku skradziono pewnej kobiecie 85 złotych, które uzyskała za sprzedane pierze.

— (Staly teatr?). Po mieście naszym kursują ostatnio pogłoski, jakoby w Lesznie powstać miał staly teatr pod kierownictwem p. Jana Langego z Poznania. Leszno byłoby stala siedziba, skąd zespół teatralny wyjeżdżałby do okolicznych miast. Sezon ma być zainaugurowany „Czarem munduru”.

— (Z Bractwa Kurkowego) W strzelaniu z okazji 250 rocznicy odsieczy Wiednia zwyciężył przy tarczy królewskiej p. Jan Metelski, tegoroczny król zielonońwiatczy; następnie miejsca zajęli pp. Czesław Jankowski i Tomasz Kozłowski, komendant Bractwa Wielkiem prowadzeniem cieszyło się strzelanie z broni małokalibrowej.

— **LESZNO.** (Wypadek). Na ulicy Dworcowej oderwało się koło samochodu ciężarowego p. Staśkiewicza z Grodziska i uderzyło z wielką siłą w okno wystawowe p. Przybylskiego. Duża szymba wartość 800 zł rozbiła się w kawałki.

— **LWÓWEK.** (Święto Chrystusa Króla). Święto Chrystusa Króla było potężną manifestacją uczuć katolickich. Wieczorna akademja nie mogła pomieścić licznych rzesz wiernych. Referat o walce z nowoczesnym pogaństwem wygłosił p. ap. lekarz Spędowski.

— **MIEDZYCHÓD.** Kat. Koło Polek urządziło uroczystą akademję ku czci Królowej Jadwigi. Po krótkim a treściwym zagajeniu przewodniczącej p. dr. Skowrońskiej, wygłosiła piękny referat o Królowej Jadwidze p. Halina Kobylńska. Deklamację Lucjana Rydla wykonała artystycznie p. Depjanka. Do upiększenia uroczystości przyczynił się śpiew chórowy Tow. „Lutni” oraz śpiew p. mec. Witkowskiej.

— (Naprawy dróg). Pomiedzy Międzychodem a Gorzynielem na przestrzeni około 6 klm odnowiono szosę nowym pokładem, gdzie znalazło zatrudnienie około 50 bezrobotnych. Obecnie wydział powiatowy przystąpił do naprawy szosy w kierunku Sierakowa.

— (Osobiste). Srebrne gody małżeńskie obchodzili w dn. 20 ub mies. mistrz fryzjerski p. Jan Brzóska ze swą żoną Walentyną z Nowaków.

— (Z życia „Sokoła”). Tow. „Sokół” urządziło w ub. niedzielę „Zawody Kosciuszkowski” z dobrymi wynikami.

— (Związek Młodych Narodowców). — W dniu 21 bm urządził Z. M. N. miesięczne zebranie w lokalu p. Waberskiego, na którym omówiono kwestie przyszłych wyborów. Po odczytaniu gawędy z „Awangardy” odśpiewano na zakończenie „Hymn Młodych”.

— **OSTRÓW.** (Obraz Hitlera w oknie wystawowym) W oknie wystawowym jednej z tutejszych firm były wystawione na widok publiczny 2 obramowane obrazy, przedstawiające Adolfa Hitlera. Fakt ten wywołał zrozumiałe oburzenie wśród miejscowej publiczności, która uspokoiła się dopiero wtedy, kiedy policja obrazy skonfiskowała. Jak się dowiadujemy obrazy były własnością Niemki p. Heckerowej, właścicielki mai Trzechowa.

— (Samobójstwo) Przez wypicie esencji octowej popełnił samobójstwo 23-letni J. Jarmuzek. Przyczyna rozpaczliwego kroku nieznaną.

— (Znane metody). Od dwóch miesięcy ukazuje się na tutejszym terenie edytka „sanacyjnego” „Dziennika Poznańskiego” p. t. „Dziennik Ostrowski”. W związku z tem w ostatnim numerze „Ore-downika Ostrowskiego” ukazała się następująca notatka: „Aktywizatorzy tutejszego od niedawna istniejącego „Dziennika” obchodzą domy i składy werbiując abonentów i zbierając ogłoszenia. Przy tem rozgłaszają fałszywe wieści jakoby „Ore-downik Ostrowski” z nowym rokiem ziskiwował się. Oświadczamy, że nie mamy

Do naszych korespondentów w Wielkopolsce i na Pomorzu

W związku ze zbliżającymi się wyborami samorządowymi na ziemiach zachodnich apelujemy do wszystkich naszych korespondentów prowincjonalnych aby bacznie śledzili przebieg akcji przedwyborczej i donosili nam o każdym jej przejawie.

Poza dokładną kroniką z działalności przedwyborczej Obozu Narodowego, wymagamy notowania i podawania nam do wiadomości wszystkiego wogóle, co wiąże się z akcją przedwyborczą na danym terenie.

REDAKCJA.

Sąd Apelacyjny w Toruniu zniesiony!

W nr. 85 „Dziennika Ustaw” z 30 października pozycja 634 ukazał się dekret Prezydenta Rzplitej o zniesieniu Sądu Apelacyjnego w Toruniu i zmianie granic Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Art. 1 tego dekretu mówi, że okręg zlikwidowanego Sądu Apelacyjnego w Toruniu włączony zostaje do okręgu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

„Ze względów bezpieczeństwa...”

Z Pabjanica donosi (wp): Dnia 31 października rb. władze administracyjne opieczętowały lokal Stronnictwa Narodowego w Pabjanicach „ze względów bezpieczeństwa publicznego, a mianowicie ze względów pożarowych i zdrowotnych” (pismo Starostwa Powiatowego w Łasku nr. AA 6/28 z dnia 23 października 1933 roku.)

potrzeby i zamiaru zawieszać naszego wydawnictwa.

Metody te są znane i nie wymagają komentarzy.

— * **RAWICZ.** (Wyssane z palca). — Ostatnio prasa „sanacyjna” doniosła, że niejaki Durczewski, „działacz narodowy” został ujęty za przemyt sacharyny. Stwierdzamy, że Durczewski nigdy nie był i nie jest ani „działaczem narodowym” ani wogóle członkiem Stronnictwa Narodowego i Zw. Młodych Narodowców, a wiadomość w tej mierze prasy „sanacyjnej” jest po prostu wyssana z palca.

— * **SKOKI.** (Obchód X Dnia Katolickiego). Uroczystość Chrystusa Króla obchodzona w naszym mieście bardzo okazała. Uroczystą sumę odprawił ks. prob. Zamysłowski, poczem odprawił się pochód, który przeszedł głównymi ulicami miasta. Na salce p. Glinkiewicza odbyła się staraniem Stowarzyszenia Polskich Kobiet Katolickich akademja, która zagaił ks. prob. Zamysłowski. Piękny referat o Akcji Katolickiej wygłosiła sekretarka S. P. K. K., p. Kaczmarkówna. Publiczność wypełniła salę po brzegi.

— (Wyjazd optanta). Zacieklej polakozerca, Niemiec i optant niemiecki, dr. Ed zards, lekarz wet., wyemigrował na stałe do „vaterlandu”.

— * **SREM.** (Śmierć pod kołami wagonu). Marja Kleczewska (Rynkowa 8), licząca 55 lat, stanęła na stopniach wagonu prowadzących do budki hamulcowej. W tej chwili manewrujący parowóz uderzył silnie w wagon, strącając stojącą pomiędzy bufory i pod koła wagonu. Jedno z kół zmiądzły w straszny sposób głowę denatki. Śmierć nastąpiła natychmiast. Wydobyte z pod wagonu zniekształcone zwłoki denatki oddano do dyspozycji władz sądowych.

— (Z rady miejskiej). W ub. poniedziałek odbyło się pod przewodnictwem burmistrza p. Debickiego, posiedzenie rady miejskiej. Rada przystąpiła do rozpatrzenia sprawozdania rocznego wykonania budżetu administracji i przedsiębiorstw miejskich za ub. rok obrachunkowy. Na podstawie protokołu komisji rewizyjnej zatwierdzono rozliczenie. W sprawie dodatku do podatku obrotowego i świadectw przemysłowych rada nie przychyliła się do wniosku magistratu, żądającego dodatku w wysokości 1/4 opłat państwowych na rzecz miasta, uchwaliła natomiast dodatk w wysokości 1/8.

— * **WAGROWIEC.** (Samobójstwo). — 16 bm opuścił dom swój Stamber Piotr z Wagrowca, liczący około 50 lat. Po tygodniu poszukiwań znaleziono zwłoki jego w lesie durawskim w powiecie wargowickim. Zwłoki były już silnie uszkodzone przez myszy polne. Jak stwierdziła komisja sadowo-lekarska Stamber spełnił samobójstwo przez otrucie się wronalem.

— (Nowy inspektor szkolny). W związku z zlikwidowaniem inspektoratu szkolnego w Wagrowcu i przyłączeniem do obw. inspekt. szkolnego w Chodzieży, którym będzie kierował dotychczasowy inspektor szkolny p. Krzanowski z Wagrowca, mianowano inspektorem szkolnym dla pow. wargowickiego p. Szumowskiego ze Śremu.

— (Iluminowanie grobów powstańców). W Dzień Zaduszny staraniem Tow. Powst. i Wojaków w Wagrowcu, będzie iluminowany grobowiec i pomnik poległych w walce o oswobodzenie Wielkopolski. Warte honorową przy grobie pełnić będą członkowie Tow. Powst. i Wojaków.

— (Ku czci Chrystusa Króla). W ub. niedzielę odbyła się uroczysta akademja ku czci Chrystusa Króla, na której wygłosił referat p. prof. Giżyński.

— (Zamknięcie szkoły). Z powodu panującej szkarlatyny zamknięto w Mieście pow. wargowickiego szkołę powszechną na przeciąg dwóch tygodni.

— (Z sądu). Na wokandzie sądu grodzkiego znalazła się sprawa przeciwko Powst. i Wojakom w Chodzieży. Podczas apelu okręgu XX Powstańcy nie uzyskali zezwolenia na pochód przez miasto, co wywołało wielkie wzburzenie. Kiedy placówka chodzieska wracała do domu, doszło do starcia z policją. O sprowokowanie zajęć oskarżono p. Józefa Latoszewskiego z Chodzieży. Z powodu braku dowodów winy sąd uwolnił go.

— (Walka z kłusownikami). 30 października leśniczy Jan Kudak i pomocnik jego, Chrzastek, natknęli się na bandę kłusowników, uzbrojonych w broń palną. — Kiedy leśniczy wezwał ich do zatrzymania się, jeden z napastników oddał strzał, który zranił Kudaka w pięcie lewej nogi. — Kłusownicy zbiegli w niewiadomym kierunku, jeden z nich został prawdopodobnie raniony.

Z POMORZA

— * **CHOJNICE.** (Ku czci Chrystusa Króla). Po uroczystym nabożeństwie udały się tysięczne rzesze parafian na plac Królowej Jadwigi przed pomnik Chrystusa Króla, gdzie wygłosił piękne okolicznościowe przemówienie ks. Elter. Wieczorem odbyła się w sali Hotelu Centralnego uroczysta akademja.

— (Z życia Kupców Samodzielných). — Pod przewodnictwem prezesa p. A. Kaźmierskiego odbyło się miesięczne zebranie przy licznych udziałach członków. Do komisji szacunkowej podatku przemysłowego wybrano jako delegatów pp. Urbana, Smeje, Bączkowskiego, Kwasięrocha, Rudnika i Kondziellę. Do komisji odwoławczej podatku obrotowego pp. Stamma Huberta i Kaletę, jako zastępcę. Zkolej omawiano sprawę wyborów do rady miejskiej. W tajnym głosowaniu wybrano jako kandydatów do rady miejskiej z Tow. Kupców Samodzielných pp. Tuszyńskiego, Zimnego, Kleina, Góreckiego i Kaletę.

— * **GRUDZIĄDZ.** (Napał rabunkowy). Na szosie w pobliżu miejscowości Gać napałniony został późnym wieczorem przez czterech osobników rolnik Włodzimierz Wardyński z Plemięt. Rabusie, zmuszając napałnionego do wydania gotówki (60 zł) i zegarka wartości 150 zł, zbiegli.

— * **KARTUZY.** (Śmiertelny skok). Do wjeżdżającego na stację w Somoninie pociągu usiłował wskoczyć 13-letni Jan Split. Chłopak wpadł pod koła, które zmiądzły mu ręce i nogi. Split zmarł w szpitalu wskutek odniesionych okaleczeń.

— * **SĘPOLNO.** (Zatrucie grzybami). W maj. Duża Cerekwica zmarły wskutek zatrucia grzybami trzy osoby. Pozostali członkowie rodziny zdołano przy pomocy natychmiastowej lekarskiej uratować.

— * **ŚWIECIE.** (Uruchomienie cukrowni). Miejscowa cukrownia rozpoczęła już swą tegoroczną kampanję w całej pełni, dając zatrudnienie kilkuset bezrobotnym miast. Pracuje się na 4 zmiany po 6 godzin.

— (Z posiedzenia rady miejskiej). — Ostatnie posiedzenie rady miejskiej uchwaliło m. in. zaciągnięcie pożyczki w kwocie około 30 000 zł na zrównoważenie budżetu. Postanowiono również zakupić parcele budowlane od masy upadłościowej po śp. Neumanie.

— (Niebywała podaż kapusty). Tego roku udała się nadzwyczaj dobrze kapusta na nizinach świecionowskich znanych z rozległej uprawy tego rodzaju warzywa. Zaspakają się nienytłko potrzeby targu przyległego miasta, lecz wywozi się dużo kapusty do Gdyni i przyległego miasta.

— * **TCZEW.** (Złodziej jest a poszkodowanego niema). Policja tutejsza osadziła w areszcie 72-letniego Maksymiljana Kłosa, włóczęgę bez stałego miejsca zamieszkania, u którego znaleziono pochodzący z kradzieży kocyk męski. Złodziej z kocykiem jest, lecz poszkodowanego niema.

— (Włamanie). Nieznani sprawcy włamali się do mieszkania Pawła Langowskiego przy ul. Królewskiej, skąd skradli 30 zł. oraz 8 guldenów gdańskich. W nocy z dnia 25 na 26 ub. m. nieznan „kurołap” włamał się do chlewu biednego robotnika Józefa Różeńskiego na tczewskim wybudowaniu, skąd skradł 12 kur.

— (Ze sądu). Sąd grodzki skazał Leona Rosenkranza, soltysa z Czatków powiat Tczew, za kradzież rury cementowej na szkodę Zarządu Dróg Wodnych na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem. — Marje Snopkówna z Tczewa za kradzież węgla kolejowego na 1 tydzień aresztu. Werkowskiego z Malenina na 1 tydzień aresztu za nielegalne przekroczenie granicy polsko-gdańskiej.

— * **TUCHOŁA.** (Budowa nowego kościoła). Wobec stałego przyrostu liczby parafian okazała się dotychczasowa świątynia za szcuple, aby pomieścić wszystkich parafian. Stąd też, mimo trudnych

czasów, przystępuje parafia do budowy nowego, okazałego kościoła, którego gmach zostanie wzniesiony na starym cmentarzu przy ulicy Świeckiej. Kosztorys został już wykonany.

— (Koń przywiózł trupa). Zagrodnik z Krzywogonicy, Łukasz Dorsz, wracając wieczorem furmanką z gościńca do domu, w drodze nagłe zmarł. Koń, znając drogę wrócił sam ze zwłokami nieszczęśliwego do domu.

Z BYDGOSZCZY

— **W hołdzie umarłym.** W Dzień Wszystkich Świętych na wszystkich cmentarzach bydgoskich zebrały się wielotysięczne tłumy dla złożenia hołdu umarłym. Większość grobów, przybrana wieńcami i kwiatami, jarzyła się wieczorem światłami lampek i świec. Z każdej parafii po „nieszporach” wyruszyły procesje, w których brały udział organizacje kościelne, bractwa, towarzystwa itd. ze sztandarami i emblematami organizacyjnymi. Na cmentarz farny poza procesją kościelną ruszył o godz. 2 po poł. pochód organizacji b. wojskowych dla złożenia hołdu poległym za ojczyznę. Groby żołnierskie pięknie udekorowała młodzież gimnazjów bydgoskich, a komitet z presem chorągwi pomorskiej Hallerczyków, red. Pałaszewskim na czele, złożył wieniec u stóp pomnika Matki Boskiej, Królowej Korony Polskiej, górującego nad cmentarzem żołnierskim. Organizacje b. wojskowych ruszyły następnie pochodem do grobu Nieznanego Powstańca, gdzie po przemówieniu red. Pałaszewskiego, złożono również wieniec.

— **Poświęcenie cmentarza św. Trójcy.** Dnia 1 listopada z okazji Wszystkich Świętych odbyła się uroczystość poświęcenia nowego cmentarza, kaplicy pogrzebowej i monumentalnego krzyża na przydzielonym przez miasto w bieżącym roku dla parafii św. Trójcy terenie przy ul. Jary na Wilczaku. Cmentarz, założony wedle planów dyrektora ogrodów miejskich p. Güntzla, będzie miał charakter cmentarza-parku. Kaplica jest zbudowana przez budowniczego Jarockiego, a krzyż zaprojektował artysta-rzeźbiarz Kłobucki. Aktu poświęcenia dokonał ks. proboszcz Skonieczny w asyście ks. pułkownika Szykiewicza oraz całego duchowieństwa parafii. Udział w uroczystości wzięli szwadron ułanów, wszystkie organizacje parafialne, społeczne i zawodowe ze sztandarami oraz około 5000 wiernych.

— **Kaplica cmentarna Bielawek.** Wewnętrzne wykończenie obszernej kaplicy cmentarnej parafii Bielawki dobiega końca. Marmurowy ołtarz gotowy będzie w ciągu najbliższych kilkunastu dni, poczem nastąpi uroczystość poświęcenia.

— **Tydzień Białego Krzyża.** W nadchodzącą niedzielę rozpoczyna się tydzień Białego Krzyża nabożeństwem w kościele farnym. W południe dnia 5 bm. odbędzie się poświęcenie świetlicy żołnierskiej w szpitalu wojskowym przy ul. Jagiellońskiej, a po południu five-o'clock w sali malinowej hotelu „Pod Orłem”, 8. 11. wieczornica w auli gimnazjum klasycznego o godz. 20, a 12. 11. o godz. 16 wieczornica żołnierska w hali 62 p. p.

— **Sekretariat francuskich kursów rządowych** przyjmuje jeszcze zapisy na wszystkie kursy języka francuskiego, korespondencji handlowej i konwersacji, jak również na kursy języka polskiego, niemieckiego i angielskiego. Sekretariat otwarty codziennie od godz. 6—8 wiecz. w gmachu gimnazjum miejskiego im. Kopernika.

— **Wykrycie przemysłników wina.** We wsi Chrosno, pow. bydgoskiego, u jednego z kolonistów niemieckich wykryto większą ilość przemyczonego z zagranicy przez Gdańsk i nieocłonego wina zagranicznego.

— **Pożar w rzeźni miejskiej.** We wtorek o godz. 6 przed wieczorem zawezwano Straż Ogniową do rzeźni miejskiej, gdzie zapalił się miał węglowy w ilości około 40 tonn. Po trzygodzinnej pracy ratowniczej, prowadzonej przez strażaków przy pomocy personelu rzeźni, wzięli ugazono, ratując około 30 ton od zniszczenia.

— **Kradzieże.** Firmie „Impregnacja” skradziono lampę od traktora. — Marjanowi Karwackiemu, Kujawska 26, skradziono wózek ręczny z podwórza miejskiej Hali Targowej. — Stefanowi Stepczyńskiemu, Gdańska 141, włamali się złodzieje do mieszkania i skradli kilka ubrań oraz większą ilość bielizny. — Niejaki Seweryn skradł Marji Zuchowskiej, Kościuszki 38, 2 pierzyny, 8 poduszek i większą ilość bielizny.

— **Ujęto.** 1 osobę za kradzież i 1 za opilstwo.

— **Dziury aptek:** Od 2 — 5 listopada apteka Przy Bielawach (ul. Gdańska), apteka Pod Łabędziem (ul. C. Jańska) i apteka Staromiejska (ul. Długa).

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy w dniu 2. 11. 1933 r.

Warunek: handel hurt., ład. wag., dost. bież. za 100 kg w złotych:
Ceny tranzakcyjne: żyto 35 tonn par. Bydgoszcz 14,50—14,75; owies 15 tonn par. Bydgoszcz 13,75; owies 60 tonn par. Bydgoszcz 13,95; wyka 15 tonn par. Bydgoszcz 15,50.

Ceny orientacyjne bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Transzacje na odmiennych warunkach: żyta 593 tonny, pszenicy 311 tonn, jęczmienia brow. 32 tonny, przem. 337 tonn, owsa

Shampoo Palmolive jest równie idealnym środkiem do pielęgnacji włosów, jak mydło Palmolive do pielęgnacji cery, gdyż nowy ten shampoo wyrabiany jest z czystych, łagodnych olejów roślinnych i nie zawiera zupełnie żadnych składników alkalicznych. Zdumiewającym jest, jak gruntownie, a jednocześnie łagodnie zmywa naskórek głowy i włosów. Przez używanie shampoo Palmolive naskórek staje się czysty i zdrowy, włosy zaś nabierają blasku, stają się puszyste, delikatne i pachnące. Każdy pakiet zawiera dwie torebki.

Colgate-Palmolive, Sp. z o. o.

Dla jasnych i dla ciemnych włosów

PALMOLIVE SHAMPOO

40 gr.

Wyrób polski

ng 6 358

293 tonny, maki żytniej 75 tonn, pszennej 70 tonn, otrab żytnich 22 tonny, pszennych 52 tonny, grochu Vikir. 16 tonn, peluszek 20 tonn, makuchu lnianego 15 tonn, ziemniaków jadalnych 30 tonn. Ogółem 2.018 tonn.

Z ŁODZI

— **Święto zmarłych.** Dzień Wszystkich Świętych upłynął w Łodzi pod znakiem średnio wzmożonego ruchu, w porównaniu do lat poprzednich. Tramwaje kursowały w zwiększonym 2—3-krotnie składzie na linjach 1, 3, 10, 14 itd. Cmentarze upiększane były jeszcze 30 i 31 10. rb., tak że w dniu Wszystkich Świętych wyglądały niezwykle uroczysto. O godz. 16 w katedrze św. Stanisława Kostki uroczyste niespory żałobne odprawił J. E. ks. biskup dr. Tomczak. Podobne nabożeństwa odbyły się w tymże czasie w innych kościołach. Po nieszporach procesje wyruszyły na cmentarze. Na cmentarz w Chojnach procesję prowadził J. E. ks. biskup. W Dzień Zaduszny o godzinie 9-iej rano uroczyste nabożeństwo żałobne odprawił w katedrze św. Stanisława Kostki J. E. ks. biskup dr. Tymieniecki. W tymże czasie nabożeństwa odprawione były w innych kościołach. Udział brała młodzież szkolna, która zwolniona była od zajęć.

— **Projekt wodociągów dla Łodzi realizuje się na wiosnę 1934 r.** Ostateczną decyzją Zarządu komisarycznego m. Łodzi przyjęty został projekt prof. Rosłńskiego oparty na dawnym projekcie inż. Lindleya, lecz nieco zmodyfikowany. Przewiduje on budowę 2 studzien artyzyskich na Dąbrowie, stację pomp (tamże) oraz zbiorników pojemności 20 000 mtr. kub. Koszt pierwszej części obliczono na 20 000 000 zł.

— **Wypadki samochodowe.** Przy rogu Kościelnej i placu Kościelnego szofer samochodu ciężarowego Łd. 83006 wpadł na latarnię uliczną i rozbił słup; ponieważ jednak maszyna funkcjonowała przyspieszył biegu i umknął. Policja wszczęła poszukiwania. — Na ul. Piotrkowskiej 203 najechany został przez samochód 24-letni Wacław Dziadkowski, zamieszkały przy ul. Bratniej 7. Wprawdzie szofer zatrzymał samochód i uderzył niezbyt silnie w Dziadkowskiego, ten jednakże upadł głową na przejeżdżający wóz i doznał złamania czaszki oraz ręki. Rannego w stanie groźnym przewieziono do szpitala.

— **Nowe stanowiska.** Dowiadujemy się, że w związku z reformą notariatu wieloletni pisarz hipoteczny w Warszawie p. Laskowski przeniesiony ma być na stanowisko notariusza w Łodzi. Nastąpić ma również zmiana na stanowisku pisarza hipotecznego w Łodzi, na które to stanowisko upatrzony jest jeden z sędziów Sądu Najwyższego.

Składki i pokwitowania

Napomnik Serca Jezusowego: B. S. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze, 3 zł. — B. Świtalski, Goścyn. Polna 12, z prośbą o zdrowie, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 556,80 złotych.

Na chleb św. Antoniego: Czesława H. 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 9 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃSCY MIŁOŚNICY GWIAZD

(W naszym mieście powstaje nowe zrzeszenie kulturalne).

Astronomja jest nauką trudną i wymagającą zupełnego oddania się jej. To też mało jest fachowych astronomów. W Polsce n. p. na półtora miliona mieszkańców przypada zaledwie jeden astronom fachowy. W innych krajach jest nieco lepiej, lecz nie zmienia to istoty rzeczy. Jednak astronomja to nie tylko najtrudniejsza, lecz także najpiękniejsza z nauk przyrodniczych. Odkąd tylko człowiek zaczął interesować się otaczającą go przyrodą, zwracał baczną uwagę na zjawiska niebieskie i podziwiał ich małą statyczną piękność. To też nie należy się dziwić że prócz astronomów fachowych jest wiele osób śledzących z amatorstwa ciała niebieskie i znajdujących w tej niewyczerpane źródła radości i głębokiego zadowolenia. Bardziej zaawansowani amatorowie mogą wydatnie pomóc swymi obserwacjami w pracy fachowcom; znanych jest sporo wypadków poważnych odkryć dokonanych przy pomocy nieraz bardzo skromnych narzędzi.

Aby ułatwić miłośnikom nieba poznanie jego tajemnic w sposób jaknajbardziej przystępny zawiazano w wielu państwach towarzystwa mające na celu popularyzację wiedzy gwiazdziarskiej wśród najszerzych warstw społeczeństwa. Służą ku te-

mu wydawane przez nie czasopisma popularne odczyty, pokazy nieba, kursy kosmografji i t. p. Do najbardziej rozwiniętych należy Francuskie Towarzystwo Astronomiczne założone w r. 1887 przez Kamila Flammariona. Jego organem jest miesięcznik „L'Astronomie”, jedno z najlepszych pism tego rodzaju. Podobne towarzystwa istnieją w Ameryce, Anglii, Rosji, Niemczech, Czechosłowacji i in.

W Polsce powstało w r. 1921 w Warszawie stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Przyjaciół Astronomji” liczące dziś, wraz z oddziałami Lwowskim i Częstochowskim około 300 członków. W r. 1928 powstał Oddział w Częstochowie, w rok później we Lwowie. Oddziały Warszawski i Częstochowski mają własne dostrzegalnie astronomiczne. Towarzystwo wydaje popularne czasopismo p. „Urania”.

Także w naszym mieście powstanie niedługo Oddział P. T. P. A. i rozpocznie swą działalność kulturalno - oświatową. O terminie zgromadzenia organizacyjnego doniesiemy we właściwym czasie. Należy mieć nadzieję, że wszyscy miłośnicy nauki o niebie zapiszą się na członków Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomji.

TEATR

Nowe sztuki Pawlikowskiej. Po pełnej sukcesu „Egipskiej Pszenicy”, napisała obecnie Marja Pawlikowska-Jasnorzewska trzy nowe sztuki: „Mrówki”, „Niebiescy zalotnicy” i „Nagroda literacka”. Jedną z nich ma wystawić teatr krakowski, dwie inne Warszawa.

W TEATRALNYM POZNANIU

Sezon obecny, rozpoczęty w teatrze Polskim wielkim repertoarem („Wesele”) oraz komedią o głębszym podkładzie obyczajowym („Stefek”) i widowiskowym („Liljom Molnara”) wychylił się na chwilę w kierunku krotoczwili („Sobowótór „Hennequin’a” zapowiedziały na najbliższą sobotę) poczem wróci to wielkiego repertoaru w zakresie komediowym przez wystawienie „Geldhaba”.

Nie będzie to jedyny Fredro w najbliższym czasie. Zamierzone jest pokazanie „Zemsty”, której stulecie przypada na rok bieżący. Z ciekawością będziemy oczekiwali obsady, jaką otrzyma arcydzieło fredrowskie przy zreorganizowanym, jak wiadomo, zespole.

FRANCJA OGRANICZA IMPORT OBCYCH SZTUK TEATRALNYCH

Z Paryża donoszą nam (sp): Podobnie jak inne kraje europejskie, Francja dawno skontyngentowała filmy zagraniczne, t. j. dopuszcza tylko pewną ilość obcych filmów na rynek wewnętrzny. System ten, zaczerpnięty z praktyk handlowych i celnych, słusznie zastosowano do filmów, które o wiele więcej są towarami masowego zbytu, niż dziełami sztuki. Teraz minister oświecenia publicznego de Monzie powściąga import sztuk zagranicznych na sceny francuskie. Spowodował go do tego kryzys, który daje się mocno odczuwać francuskim literatom i aktorom. Bo i obcy aktorzy mają być skontyngentowani. P. de Monzie rozesał po dyrekcjach teatrów państwowych okólnik z ządaniem, aby nie wprowadzały na repertuar obcych sztuk ani nie angażowały obcych aktorów, dopóki nie porozumieją się z ministerstwem oświecenia. Teatrów prywatnych zarządzenia te oczywiście dotyczyć się nie mogą. Przynajmniej na razie. Natomiast zdaje się, że miasto Paryż wystosuje podobne wezwanie do dyrekcji scen, przez siebie subwencjonowanych.

MUZYKA

Borodin jako autor operetki. Nie dotąd nie było wiadomo, aby autor „Księcia Igora” próbował się także w operetce. Tymczasem w r. 1867 napisał on był pod tytułem „Bohaterowie” groteskę muzyczną do tekstu Wiktora Krylowa i wystawił ją ukrywając swe nazwisko pod gwiazdkami. Jest to persiflaż opery. Borodin wziął najpopularniejsze arje i zespoły z ówczesnych oper rosyjskich i obcych, skarykaturował je muzycznie i wstawił w sytuacji, odbijające groteskowo od ich treści uczuciowej. Operetka ta była wogóle raz tylko wystawiona. Należy przypomnieć, że parodjowanie oper było wówczas szeroko praktykowane. Offenbach wstawił do swoich operetek liczne ustepy z oper włoskich (jak np. tercet sprzyśnięcia z Wilhelma Tella do „Pięknej Heleny”), a bardzo popularny wodewil „Robert i Bertrand” przelewa się od patetycznych aryj Meyerbeera, Donizettiego itd., zastosowanych do komicznego tekstu.

POLSKI UCZONY WŚRÓD OBCYCH...

Z zyciorysu śp. prof. Józefa Paczkowskiego, który zamieściliśmy w dniu pogrzebu, wiadomo czytelnikom, że większą część swego życia i działalności naukowej musiał zmarły uczyony spędzić między obcymi w Niemczech, i dopiero pod koniec danem mu było oddać nauce polskiej bogaty plon wiedzy i wieloletniego doświadczenia. Dyrektor Biblioteki Raczyńskich, dr. Andrzej Wojtkowski, który zetknął się był ze śp. Paczkowskim za swych studjów berlińskich, nadsyła nam barwną sylwetkę zgasłego uczonego, pod tym właśnie kątem ujętą.

Studja humanistyczne po ukończeniu gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu, prowadził śp. Józef Paczkowski w Berlinie, gdzie też miało upłynąć mu wiele lat na pracy naukowej i gdzie między innymi słuchał także Aleksandra Bruecknera. Tam również otrzymał doktorat filozofji, a to na podstawie dysertacji o Chrystjanie Kalksteinie, owym szlachcicu wschodniopruskim, który, walcząc z despotyzmem wielkiego elektora, szukał oparcia w Polsce, lecz, porwany z pod boku króla Michała Korybuta, został po kilku latach ścięty w Kłajpedzie.

Rzecz charakterystyczna, że w autobiografji, drukowanej we „Współczesnej kulturze polskiej” profesorów A. Peretiakowicza i M. Sobeskiego, nie Paczkowski o tej swojej ważnej i ciekawej pracy nie wspominał. Być może, że wogóle niechętnie o niej myślał, gdyż ze strony krytyki pruskiej doznał za nią licznych i gwałtownych napaści. Polemika toczyła się głównie w zeszytach „Forschungen zur brandenburgischen und preussischen Geschichte”.

Po ukończeniu studjów był przez pewien czas urzędnikiem berlińskiej biblioteki uniwersyteckiej, poczem przeszedł do służby archiwalnej. Równocześnie zasiłał prasę poznańską bardzo licznymi artykułami politycznymi, ekonomicznymi, nie podpisując ich, oczywiście, ze zrozumiałych powodów. W walce o walutę złotą w Niemczech angażował się silnie w obronie bimetalizmu.

Pracując jako urzędnik w berlińskim Archiwum Tajnem, a potem przez krótki czas w założonym w r. 1900 archiwum państwowym gdańskim, by potem znowu wrócić do Berlina, Paczkowski w krótkim czasie doprowadził do wielkiej doskonałości w swoim zawodzie. Zwłaszcza w zawiązaniu kwerend władz państwowych oraz badaczy naukowych okazał niepospolitą wręcz przenikliwość i nadzwyczajny dar kombinacyjny. Gdy w szczególnie trudnych wypadkach inni byli bezradni, Paczkowski docierał zawsze do odpowiednich materiałów, a to dzięki doskonałej znajomości skomplikowanego ustroju i organizacji dawnych władz pruskich. Na potwierdzenie jeden tylko przykład. Razu pewnego w całym Archiwum Tajnem szukano bezskutecznie aktów, dotyczących jakiejś osady żydowskiej w Marchji. Znalazł je bez trudu Paczkowski, wiedząc, czego inni nie wiedzieli, że owe osady zależały niegdyś od administracji leśnej.

Oceniając należyście jego kwalifikacje zawodowe, rząd pruski mianował go członkiem komisji egzaminacyjnej dla archiwistów; powierzono mu także wykłady i ćwiczenia z zakresu historii polskiej w „Seminar für osteuropäische Geschichte” uniwersytetu berlińskiego. Wreszcie w r. 1914 nadano mu wysoki tytuł pruskiego Geheimrata, a po zajęciu Warszawy w r. 1915 chciano mu powierzyć naczelną dyrekcję archiwów polskich pod okupacją niemiecką. Odmówił jednak przyjęcia tego stanowiska z rąk pruskich, a przyjął je dopiero po wypędzeniu Niemców z Warszawy z rąk rządu polskiego. Urząd swój generalnego dyrektora archiwów państwowych sprawował do r. 1926. Równocześnie, od samego początku istnienia uniwersytetu poznańskiego, zajmował katedrę historii wschodu Europy.

Jako dyrektor generalny archiwów bawił w r. 1919 w Paryżu, usiłując, niestety bezskutecznie, wprowadzić do traktatu wersalskiego klauzulę o wydaniu z archiwów niemieckich aktów, dotyczących ziem zachodnich Polski. Zupełnym natomiast powodzeniem uwieńczone zostały jego zabiegi około wprowadzenia takiej klauzuli do traktatu ryskiego. Pomocną była mu przytem przynależność partyjna prezesa polskiej delegacji pokojowej do ludowców. Przekonał go, że bez odzyskania aktów rosyjskich władz administracyjnych nie będą mogły władze polskie załatwić np. sprawy serwitutów chłopskich i spraw tym podobnych.

W r. 1926, przeszedłszy na emeryturę, przeniósł się do Poznania na stałe. Tu powierzył mu uniwersytet poznański wykłady z zakresu archiwistyki i dziejów polityki mocarstw europejskich. Do wykładów tych przygotowywał się już w Warszawie przez lat kilka z nadzwyczajną sumiennością.

Takiej samej sumienności wymagał od swoich słuchaczy w seminarjum uniwersyteckim i od swoich referentów w generalnej dyrekcji archiwów. Był wrogiem wszelkiej improwizacji, oraz „genjalnych” a nieprzemysłanych pomysłów. Referat niepoprawiany i niepokreślany budził zgóry w nim nieufność. Dopiero rękopis podobny raczej do jakiegoś rebusu czy do hieroglifów egipskich dawał mu gwarancję, że się autor jego napracował rzetelnie i przemysłał wszystko we wszelkich możliwych kierunkach. Taki też wygląd zewnętrzny przedstawiały jego własne referaty, cyzelowane i gładzone w bezsennych często nocach, pisane w łóżku na desce położonej na kolanach. Do raz już opracowanych referatów dorabiał nieskończoną ilość warjantów i wstawek. Daremnie straszono go złorzeczeniami przyszłych generacji historyków, którzy te zagadkowe hieroglify będą musieli kiedyś odcyfrować.

W berlińskim seminarjum historii wschodnioeuropejskiej czytał z swoimi uczniami i interpretował kronikę Galla lub wylądował razem z nim z Wolu-minów legum wszystkim, co dotyczyło włóścian w dawnej Rzeczypospolitej naszej. Zamiarem jego było napisanie historii włóścian w Polsce. W tym celu gromadził pokaźne ilości materiałów źródłowych, odpisywał lustracje starostw z XVI i XVII wieku. Jedną z nich, mianowicie lustracja starostw Prus Królewskich po najeździe szwedzkim za Jana Kazimierza, została wydrukowana w Warszawie za czasów okupacji, staraniem Adolfa Warschaure, który po odmowie Paczkowskiego objął był kierownictwo archiwów polskich. Chodziło tylko o napisanie przedmowy i sporządzenie indeksu. Pozostanie zagadką, dlaczego tego nie uczynił, pozostawiając odbite już arkusze druku na składzie. Byłoby w interesie polskiej nauki historycznej, gdyby ta ważna publikacja źródłowa, dotycząca naszego Pomorza, ujrzała wreszcie światło dzienne.

Oprócz wyżej wymienionych prac ogłosił drukiem rozprawę o tendencji polityki handlowej Bismarcka wobec Rosji i polityce kolejowej Prus („Aetneum” 1890-91), a w „Zeitschrift für osteuropäische Geschichte” rozprawę o rosyjskiej polityce handlowej po kongresie wiedeńskim, rozprawę o państwie i społeczeństwie w pojęciu ks. Piotra Skargi, oraz znaczną liczbę recenzji. W księdze pamiątkowej ku czci Oswalda Balzera pisał o „Rzeczypospolitej Polskiej nie umierającej nigdy”. Francuska jego praca o ekstrakcji aktów w związku ze zmianami granic państwowych doczekała się dwóch wydań. Oprócz języka polskiego znał języki: niemiecki, francuski, włoski i rosyjski. Na międzynarodowym kongresie historyków w Oslo r. 1928 przemawiał po włosku.

Dr. Andrzej Wojtkowski.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Przewodnik Bibliograficzny”, Zesz. 9. Serja III. Rok V. Ogólnego zbioru rok 56. Adres Red. Warszawa, Bednarska 24, m. 5.

„Przegląd Pedagogiczny”, Nr. 29—30. Treść: Prof. B. Nawroczyński: „Projekty nowych programów”. — Dr. T. Bornholtz: „O programie historii”. — t.: „Wychowanie społeczne w zmiennej cywilizacji”. — e.: „Losy ideału komunistycznego”. — k.: „Historia między sobą”. — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Kola Warszawskiego T. N. S. W. — Z załobnej karty: Ś. p. Stefan Język S. P. Szczęsny Nowina Gizowski. — Komunikaty Zarządów Okręgowych T. N. S. W. — Gamna: „Światła i cienie”. — Kronika Nowe książki. — Skrzynka pocztowa. Adres Red. Warszawa Bracki 18.

CO PRZEDSIĘBORA W LISTOPADZIE NASI KRAJOZNAWCY?

Ruchliwy oddział poznański Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego chce wykorzystać ostatnie dni jesienne i organizuje jeszcze w listopadzie kilka krótszych wycieczek. W pierwszą niedzielę, 5 listopada udają się krajoznawcy do Lubonia, Głuszyny i Krzesin; następną, 12 listopada zajmie wycieczka do Gniezna. Dn. 19 listopada przychodzi kolej na Brodnice w powiecie śremskim, a 26 listopada na Opalenicę. Wycieczki wyruszają z Poznania w godzinach porannych, a powracają wczesnym popołudniem, około godziny trzeciej.

Bogaty jest na czas najbliższy program odczytów krajoznawczych — odbędzie się ich siedem. Dwa z nich poświęcone są Poznaniowi, mianowicie 2 grudnia p. radca Z. Zaleski mówi będzie na temat „Nazwy ulic i placów m. Poznania”, a 16 grudnia, dyr. W. Marciniak omówi „Zieleń miejską w świetle nowoczesnej urbanistyki”. Dnia 4 listopada prof. Kilarski mówi będzie o Podolu 11 listopada — dr. T. Smoluchowski wygłosi odczyt p. t. „Przyroda górską w obrazach”, 18 listopada — prof. K. Kulwiec p. t. „O bogactwach Słowiańszczyzny”, a 25 listopada dr. T. Smoluchowski p. t. „Wędrowki górskie na pograniczu rumuńskim”. Wieczór 9 grudnia poświęcony będzie sekcji narciarskiej. Wszystkie te odczyty odbywać się będą w soboty, o godz. 18-tej w sali Śniadeckich Coll. Medicum, ul. Freary 10. Wstęp dla nieczłonków 20 groszy.

NAUKA

Z Pol. Akademji Umiejętności. Wydział lekarski odbył posiedzenie, na którym przedstawiono prace pp. Sypniewskiego i Ilano, Aurina, Fuchsa i Kowarzyka. Sławińskiego Wyrobka z zakresu farmakologii eksperymentalnej, chemji fizjologicznej, anatomji patologicznej i nauki o nowotworach.

Z Pol. Tow. Teologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z wykładem ks. prof. dr. A. Klawka n. t. „Z filologii biblijnej”.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

„Sztuki Piękne” w podwójnym zeszyście (8—9) przynoszą artykuły Z. S. Klingslanda o „Malarzach polskich w Paryżu” oraz K. Sterlinga o „François Boucherze i wystawie jego dzieł w Paryżu”. Oba artykuły są bogato ilustrowane rotograwiurami. Poznajemy z nich najcenniejsze dzieła paryskich Polaków - malarzy z prof. Pankiewiczem, Olgą Boznańską, Terlikowskim, E. Żakim na czele. Dzieła Bouchera przypominają pierwszą wystawę tego bardzo płodnego malarza z XVIII wieku, wystawę urządzoną w roku ubiegłym w paryskiej galerji Charpentier. Obserwacja kronika artystyczna z całej Polski, zamyka ten ciekawy numer bardzo ozdobnie wydawanego pisma. (pk)

W następnym Dziale:

PARYŻ, POWIETRZE I ŚWIATŁO

(Z powodu wystawy Pankiewiczza)

przez

Jana Mrozińskiego.

W połowie drogi nie ustawać!

My, Polacy, nie ustawamy w połowie drogi. Przeszło wiek cały przebywaliśmy w niewoli zaborców trzy razy zmagaliśmy się z wrogiem, aż wreszcie w końcu 1918 r. dzięki Opatrzności Boskiej udało się nam zrzucić jarzmo niewoli. Zagrożoną codopiero niepodległość zdolałmy szczęśliwie ocalić i w pamiętny dzień cudu nad Wisłą w sierpniu 1920 r. złamać siłę wroga i zmusić armję bolszewickie do odwrotu.

Wymodloną przez poetów i cały naród wolność zachowaliśmy i cieszymy się nią jako spełnieniem pragnień, snów i marzeń naszych ojców i dziadów.

Wiek cały śpiewaliśmy Bogu: Ojczyznę, Wolność racz nam wrócić Panie! — więc naturalną była pobudka uczestników I. w wolnej Polsce Zjazdu Katolickiego w 1920 r. w Poznaniu, że jednomyślnie uchwalili budowę okazałego Pomnika w Poznaniu jako wyraz wdzięczności wobec Boga za wskrzeszenie ojczyzny.

Pomnik ślubowany stanął wreszcie w ub. roku, poświęcony uroczystie ubiegłej jesieni w święto Chrystusa Króla.

Poświęceniem pomnika jednak nie została jeszcze przebyta cała droga, wytknięta uchwałą i Zjazdu Katolickiego, bo pomnik nie jest jeszcze w zupełności wyplacony. Niewolno nam zatem już ustawać w składkowaniu na pomnik, bo byłoby to zatrzymaniem się w połowie drogi, niezgodnym z polskim naszym charakterem.

Na pomniku Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ciąży jeszcze dług i dopóty nie zostanie on w całości spłacony, dopóki ciąży na nas obowiązek wdzięczenia się Bogu za wskrzeszenie Ojczyzny ślubowanem przez I Zjazd Katolicki przyczynieniem się do powstania Pomnika Wdzięczności.

Wielu już złożyło hojne ofiary, ale wobec ich niedostateczności wynika konieczność ponownego apelu.

Składajcie więc ofiary, aż wreszcie pomnik w całości zostanie wyplacony. Datki przyjmują administracje wszystkich pism polskich lub też można je przesyłać wprost do Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu, ul. św. Marcin 69, m. 17 za blankietem P. K. O. na konto nr. 207 470.

REQUIEM

Cicho usnęła ziemia, z nią kurhanów rzędy:
Zmartwiała zieleń krzów — żaden już ptak nie śpiewa.
Stygmat snu, brata śmierci wszędy widzisz — wszędy —
Smutno szumią w konarach nagie, martwe drzewa:

Requiem — —

Cmentarz martwych, co kryje młące pokolenia
Ożywi się pielgrzymką, gdy poniesie kwiaty.
Sierocy płacz i wdowi i wspomnień kwilenia
Popłyną wraz ze łzami modlitwą w zaświaty:

Requiem — —

Wśród rzędów mogli błędząc, gdy czytasz napisy,
Mówiące o tem, co kiedyś żyło, cierpiało —
Pomyśl o sobie również — że jak owoc z misy
Ciebie też śmierć wybierze. Tu spocznie twe ciało —
I nic się tem nie zmieni porządek istnienia;
Wrócisz tam, z czegoś powstał, duch zaś Twój w zaświaty.
Znow kiedys w Dzień Zaduszny Twoje pokolenia —
Ku Twej mogile pójda, niosąc wspomnień kwiaty.

A wówczas także Tobie te bezlistne drzewa
Zaskrzypią na sen wieczny smutny hymn jesieni —
I chłodna, jak listopad jesienna ulewa
Nieraz zmoży Twój kurhan — ciebie — syna ziemi.
Pomyśl więc o tem, bracie, gdy pójdziesz ku grobom,
Że jest tylko p r z e c h o d n i e m, tylko garstką ziemi;
Ze to, co już za Nimi — to jeszcze przed tobą —
I że jesteś już w drodze spocząć między Nimi — —
Szepcząc cicho modlitwę, kładąc wspomnień kwiaty
Witaj Ich, jakieś żegnał, kiedy szli w zaświaty:

„Requiem aeternam — —“.

JERZY TYNIECKI.

Czy wiecie, że:

około 8 milionów braci pozostaje stale poza granicami Polski? Fakt ten jest zbyt doniosły i ważny, by można przejść nad nim do porządku dziennego.

Dla nas nie może to być obojętnem, w jakich warunkach rodacy nasi żyją, i jaki jest ich stosunek do Macierzy.

Jeżeli cierpią głód i niedostatek — naszym to obowiązkiem pospieszyć im z pomocą!

Jeśli tak jak dawniej szykanowani są przez władze i społeczeństwo miejscowe, jeśli wyzyskuje się ich i wydaje na pastwę nędzy, któż ma stanąć w ich obronie jeśli nie naród i państwo polskie?

Jeli grozi im wynarodowienie, utrata obyczajów i mowy ojczystej, od kogóż zależy powstrzymanie tego procesu jeśli nie od nas?

Jeśli grozi im wynarodowienie, utrata słowa Bożego giną bezpowrotnie w odmętach brudów i zgnilizny moralnej, któż powstrzyma ich od ostatecznej zguby, jak nie kapłan polski?

Tym wszystkim potrzebom od kilku lat zapobiega nadludzkimi wprost siłami Stow. „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie“, działająca pod dostojnym protektorem J. Em. Ks. Prymasa. Wszystkie wysiłki jednakże są kroplą w morzu potrzeb, jakie wobec wzrostu liczebnej naszej emigracji się wylaniają.

Zaspokojenie wszystkich potrzeb będzie możliwe tylko przy współpracy i pomocy całego społeczeństwa. W urzędzonym przez „Opiekę“ dniu niechaj każdy złoży choćby najdrobniejszy datkę do puszki kwatera, a z pewnością niejedną gorzką łzę obetrze na zgnębionej twarzy emigranta.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Przywiezienie z Rzymu relikwii św. Stanisława Kostki do Włocławka.

Dnia 27. z. m. powrócił z Rzymu ks. biskup Radoński i owaruszający mu w tej podróży ks. Stefan Pietruszka, dyrektor Związku Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Ojciec św. szczegółowo interesował się stanem duszpasterstwa na terenie diecezji włocławskiej oraz rozwojem Akcji Katolickiej i gimnazjum im. Długosza we Włocławku. Przeglądając prospekt gimnazjum im. Długosza wręczony przez ks. biskupa, papież zaznaczył, że bardzo leży Mu na sercu pomyślny rozwój i przyszłość tej prawdziwie katolickiej placówki naukowej. Również interesował się rozwojem seminarjum duchownego oraz Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.

Ks. biskup Radoński przywiózł z Rzymu relikwie św. Stanisława Kostki dla młodzieży katolickiej zrzeszonej w Stowarzyszeniach Młodzieży Polskiej, a rozwijających się bardzo pomyślnie na terenie diecezji włocławskiej. Dla relikwii ufundował ks. biskup piękny relikwiarz. Relikwie św. Stanisława znajdują się obecnie w kaplicy pałacu biskupiego, skąd zostaną przeniesione w niedzielę, dnia 5 listopada r. b., o godzinie 4 po południu w uroczystej procesji do Katedry.

Rabini przeciwko wydawaniu zwłok do sekcji medycznych.

W tych dniach odbywał się w Warszawie zjazd rabinów, na który przybyło 75 delegatów ze wszystkich gmin żydowskich na terenie państwa. Obrady były niezmiernie ożywione, a miejscami nawet burzliwe. Po załatwieniu szeregu spraw ściśle wewnętrznie - religijnych, przystąpiono do dyskusji nad bardzo drażliwą kwestją zwłok żydowskich dla prosekutorów. Szereg mówców, przedstawicieli ortodoksów i chasydów, występowało w niezwykły ostry sposób przeciw przedstawicielom rabinatu warszawskiego którzy dopuszczają do tego, by zwłoki zmarłych żydów poddawane były sekcjom sądowym lub wydawane prosekutorjum uniwersytetu warszawskiego dla celów naukowych.

Po kilkugodzinnej dyskusji znaczną większością głosów uchwalono wniosek, domagający się wstrzymania, w stosunku do zmarłych Żydów sekcji zwłok oraz oddawania do celów naukowych. Zjazd stanął na stanowisku, iż jest to sprzeczne z podstawowymi zasadami religii mojżeszowej. Wreszcie w końcu swej uchwały zjazd zagroził bojkotem szpitala żydowskiego w Warszawie na Czytem, a nawet rzuceniem „chejr.m.“, o ile ten w dalszym ciągu będzie przekazywał zwłoki uniwersytetowi.

Z życia podmistrzów budowlanych

W ub. niedzielę w sali p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim odbyło się nadzw. walne zebranie Zjednoczenia Podmistrzów Budowlanych. Obrady zgał prezes Zjednoczenia p. Weinkauff, wyjaśniając powód i cel zwołania nadzwyczajnego walnego zebrania. Poljerzy budowlani znajdują się obecnie w niezwykły trudnym położeniu materialnym, zmuszeni są częstokroć pracować za grosze, aby tylko utrzymać swe rodziny. Nadzwyczajne walne zebranie ma zadecydować o przystąpieniu Zjednoczenia Podmistrzów Budowlanych do któregoś z związków zawodowych, celem obrony wspólnych interesów.

Na temat poruszony przez przewodniczącego wywiązała się obszerna lecz rzeczowa dyskusja. Wszyscy mówcy zgodnie podkreślali fakt, iż poljerzy budowlani są często opłacani gorzej, niż zwykli czeladnicy w innych gałęziach przemysłu. Zebrani postanowili gremjalnie przystąpić do Oddz. Budowlanego Zjednoczenia Zaw. Polskiego. Jednakże z powodu braku skonkretyzowania warunków, na jakich to przystąpienie miało się odbyć, wybrano specjalną komisję, której wyznaczono jako zadanie uzgodnienie i wyjaśnienie niektórych warunków. Na tem zebranie zakończono.

Zarząd Zjednoczenia Podmistrzów Budowlanych przedstawia się w obecnym składzie następująco: prezes — p. Weinkauff, sekretarz — p. Bajon, skarbnik — p. Jakubowski. Zebrania Zjednoczenia Podmistrzów odbywają się w ostatnią niedzielę każdego miesiąca.

Z Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami

W sali nowo otwartej restauracji Ogrodu Zoologicznego odbyło się zebranie członków Tow. Opieki nad Zwierzętami. Przewodniczył obradom prezes p. Szwedziński. Głównym tematem obrad była sprawa ogólnopolskiego zjazdu delegatów towarzystw opieki nad zwierzętami, który się odbędzie w dniach od 5 do 7 listopada br. we Lwowie.

Towarzystwo poznańskie deleguje dwoje delegatów na koszt towarzystwa i dzięki funduszowi zebranemu doraźnie wśród członków. Na zjeździe tym omawiane będą m. in. sprawy wiwi-sekcji zwierząt, uboju rytualnego i wścieklicznych.

W ożywionej dyskusji wskazywano na okrucieństwo uboju rytualnego uprawianego przez rzekawych żydowskich, oraz zbyt częste nieprzezwagowanie obowiązujących przepisów o przewozie żywych zwierząt kojelami. Podkreślano m. in. — że jakkolwiek przepisy o opiece nad zwierzętami w Polsce należą do najhumanitarniejszych w świecie, to jednak zbyt często napałyka się na ich nieposzanowanie. (kl)

W ostatniej chwili

W związku z przypadającym w niedzielę, 5 b. m. „Dniem Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie“ dowiadujemy się, że w piątek o godzinie 19.25 wygłosi w Radio p. Anna Smoczyńska, wiceprezes Stow. „Opieka Polska nad Rodakami na obczyźnie“ ciekawy referat p. t. „Aktualne zagadnienia Opieki Polskiej nad rodakami na obczyźnie“.

W sobotę zaś — również o godzinie 19.25 przemawiać będzie przez radio ks. prałat Józef Prądzyński n. t. „Zagadnienia religijne w programie „Opieki“.

Osoby prelegentów jak i tematy referatów wzbudziły zrozmiałe zainteresowanie w szerokich kolach radiostuchaczy.

RADJO

Piątek, dnia 3 listopada 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00—7.55 Audycja poranna z Warszawy; godz. 11.30 do 11.45 transmisje z Warszawy; godz. 11.45 program na dzień bież.; godz. 11.50 Wiad. bież.; godz. 11.57 Sygnał czasu; godz. 12.05 do 12.38 Transm. z Warszawy; godz. 13.20

CHLEB ZDROWOTNY
Z DOMIESZKĄ MAKI
DE WANDERA
zawiera w naturalnym słońcu wszystkie niezbędne dla organizmu ludzkiego składniki odżywcze ziarną i witaminami. Działa dodatnio na przemianę materji i smaczny utrzymuje długo swą świeżość.
ng 6 361

Płyty gramof.; godz. 13.59 Sygnał czasu; godz. 14.02 Notow. giełdy pien., zboż. i towarowej, wiadom. gospod. roln.; godz. 15.30 Wiadom. gospod. z Warszawy; godz. 15.40 Referat Miejsk. kom. Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.; godz. 15.45 Kronika harcerska; godz. 15.50 Chwilka morska i kolonialna; godz. 15.55—17.50 Transm. z Warszawy; godz. 17.50 „Z nad krawędzi“ (odczyt Brata Cezarego p. t. „W domu noclegowym“ (reportaż z przytułku); godz. 18.00—19.05 Transm. z Warszawy; godz. 19.05 Rozmaitości; godz. 19.20 „Weekend“ (Dokąd jechać w święto? — prof. J. Kilarński). godz. 19.25 Feljton aktualny z Warszawy; godzina 19.40 Program na dzień następny; godz. 19.45 Dziennik wieczorny z Warszawy; godz. 20.00—22.40 Transm. z Warszawy i Lwowa; godz. 22.40 Sygnał czasu — wiad. sport.; godz. 22.50 Płyty gramofon. godz. 23.00 Wiadom. meteorol. z Warsz. godz. 23.05—23.30 Dalszy ciąg muzyki tan. z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 Audycja poranna; godz. 15.55 Arje i pieśni w wyk. Henryki Zelskiej; godz. 16.20 Orkiestra Dobrindta (płyty); godz. 16.40 Przegląd wydawnictw; godz. 16.55 Recital skrzypcowy Br. Lewensteina; godz. 17.30 Arje i pieśni w wyk. Eugenjusza Mossakowskiego; godzina 17.50 „O korzystnych warunkach nabycia ziemi i parcelacji rządowej“ — wygl. inż. K. Smoleński; godz. 18.00 Odczyt „Komunikacja Polska“; godz. 18.20 Muzyka lekka z kaw. „Adria“; godz. 19.20 Weekend (Dokąd jechać w święto?); godzina 19.25 Feljton aktualny; godz. 19.45 Dziennik wieczorny. godz. 20.00 Pogadankę muzyczną wygłosi p. Karol Stromenger; godz. 20.15 Koncert Symfoniczny z Filharm. Warszawskiej pod dyr. Massimo Freccia i Lino Francessati (skrzypce), w przerwie feljton „Scena lwowska“ — wygl. Witam Horzyca; godz. 22.40 Wiadomości sportowe; godz. 22.50 Muzyka taneczna; godz. 23.00 Wiadomości meteorologiczne dla komunikacji lotniczej i komunikat policyjny; godz. 23.05 Muzyka taneczna.

TRIOTRON

najtańsze lampy

radiowe na świecie

nr 5741

SPORT

Piłka nożna

O pozostaniu w lidze walczyć będą pomiędzy sobą systemem punktowym „Garbarnia“, „Czarni“ i prawdopodobnie „W. K. S.“ Wilno. Tak ma się przedstawiać według interpretacji miarodajnych czynników piłkarskich bardzo niejasny regulamin tegorocznych rozgrywek ligowych. Zatem los „Garbarni“ nie jest jeszcze — wedle tych interpretacji przesądzony, a ostatecznie wiadomo wszystko będzie dopiero w... grudniu. Czy to trochę nie zapóźno, jak na nasze warunki i czy wyjdzie na dobre finansom klubowym — bardzo śmiemy wątpić.

Pięściarstwo

Drużyna węgierska „Nemzeti Vasutas“ przyjeżdża do Poznania dziś o godz. 22.39. Została ona w ostatniej chwili poważnie wzmocniona w ciężkiej dwukrotnym mistrzem Węgier i ośmiokrotnym reprezentantem Gyórfem Karolem. Fakt ten niewątpliwie przyczyni się do jeszcze większej frekwencji publiczności, by zachęcić Piłata do wyteżenia wszystkich sił, aby wyszedł zwycięsko z drugiej swej walki międzynarodowej. Przedsprzedaż biletów dziś od godziny 16 do 19 oraz jutro o goz 9 — 15 i od 16 — 19. w firmie Camera ul. Fr. Ratajczaka oraz w sekretariacie klubu, Aleje Marcinkowskiego 26.

Ciekawy mecz. W nadchodzącą niedzielę odbędzie się w sali Buleward przy pl. Nowomiejskim bardzo ciekawe spotkanie pomiędzy zespołami „Sokola“ i „Pozn. Drużyna Błękitnej“. Oba zespoły występują w najsilniejszym składzie od wagi papierowej do półciężkiej, przyczem w muszej i półśredniej walczyć będą dwie pary. Spotkanie to należeć będzie do ciekawszych i wykaże jakie postępy poczynili zawodnicy wspomnianych drużyn, gdyż trenują „Sokola“ prowadził kilkakrotny mistrz Polski p. Majchrzycki a „Błękitnych“ przygotowuje drugi znany reprezentant Polski p. Arski.

Zdrój Mieszczański?

Malisz o swej potwornej zbrodni

Spowiedź swoją rozpoczyna Malisz przyznaniem się do winy. Potem opowiada o swoich latach dziecięcych. Narzeka, że na tle poglądów religijnych, dochodziło często do scysyj między rodzicami Malisza.

Mając lat 6, rodzice Malisza przeprowadzili się z Krakowa do Belgradu. Tutaj zastała ich wybuch wojny i rodzina Maliszów przeżywa jedną z tragedii wojennych. Ojciec Malisza został internowany. Później rozdzielono dzieci od matki.

Po tych pierwszych przeżyciach wojennych, przez Rumunię wrócili do kraju, do Nowego Sącza. Ojciec Malisza zdołał zbiec z niewoli serbskiej i dostał się szczęśliwie do Brna. Dokąd sprowadził swoją rodzinę. Tutaj jednak rozpoczęła się niedola nędzy i głodu.

Po tych tarapatkach w Brnie, jacyś oficerowie węgierscy zlitowali się nad rodziną Maliszów, dali im pieniądze, tak, że ci wyjechali do Wiednia.

W Wiedniu Maliszom nie powodziło się lepiej. Ojciec jego był tutaj również bez pracy.

W tym to czasie — oskarżony Malisz opowiada — popełnił kradzież a mianowicie widząc rozsypane z koszyka jabłka, wziął sobie kilka.

Ze szczególnym naciskiem opowiada Malisz o swoim upodobaniu do broni. Już w Belgradzie uprosił ojca, o kupienie mu szabli. Później miał rzekomo pociąg do karabinów i marzeniem jego jako dziecka było, być w posiadaniu jakiejś broni palnej.

W Siedmiogrodzie powodziło się Maliszom dużo lepiej, czasy głodu i nędzy minęły.

Z Siedmiogrodu rodzina Maliszów wyjechała do Bukaresztu, tam jednak bawiono bardzo krótko, bo obiecanej posady, ojciec Malisza nie otrzymał. Z Bukaresztu wyjechali znów do Wiednia, gdzie ojciec Malisza pracował.

W Krakowie powodziło się Maliszom fatalnie. Nie mieli dachu nad głową. W czasie owych zeznań, Maliszowi robi się słabo i prosi przewodniczącego by mu pozwolił usiąść. Siedząc po chwili zeznaje dalej, a gdy wypoczął znów wstaje. Powtarza się to w ciągu jego zeznań kilka razy.

Zeznania jego sprawiają mu widocznie ulgę. Bardzo często powraca do kwestji jego niereligijnego wychowania.

Zasady ateistyczne wpały mu ojciec, jednak w głębi duszy nurtowały w nim jakieś wątpliwości i gdy patrzył na obraz poświęcony lub krzyż Meki Pańskiej odczuwał dziwny, niewytłumaczony lęk. Sam nie wierzył w Boga i swoje myśli o Bogu i Kościele wypowiadał przed innymi chłopcami i z tego powodu powstawały częste bójkami.

Ojciec Malisza według zdania oskarżonego nie umiał prowadzić zakładu, tracił klientów, bo nie starał się ulepszyć fotografii swoich klientów. Zakład fotograficzny trzeba było zlikwidować. Przyczynił się do tego również przegrany proces o mieszkanie. Z Wiślniej przeprowadzili się Maliszowie na ulicę Topolowa 24.

Na ulicy Topolowej 24 o piętro wyżej, zamieszkiwała 32-letnia Józefa Korczakówna.

Rozpoczął tam chodzić. (Dalsze opowiadanie Malisza przerywa przewodniczący, zapowiadając, że o tem zeznawać będzie przy drzwiach zamkniętych).

Oskarżony opowiada dalej, że tam zdarzył się pierwszy wypadek, że oskarżony zaczął strzelać z rewolweru. „Ze względu na różnicę wieku narzeczonych”, ludzie bardzo interesowali się tą „miłośką”. Co oskarżonego zdenerwowało. Pewnego dnia upił się u Korczakówny i wszczął awanturę, strzelając na oślep i dając 24 strzały. Rewolwer odebrano mu wówczas na policji. Później jednak postarał się o inny, a nawet miał i dwa i trzy rewolwery naraz.

Ojciec Malisza chciał go oddać do szkoły przemysłowej. Oskarżony tymczasem wyrażał chęć zostania policjantem. Poza tem, oskarżony marzył o podróżach. Później jednak doszedł do wniosku, że najlepiej będzie, gdy zostanie fotografem.

Jako praktykant przyjęty został do zakładu fotograficznego Garzyńskiego. Dzięki jednak swoim wiadomościom w tym fachu, nie traktowano go tam jako praktykanta, lecz już jako pomocnika i odpowiednio wynagradzano.

W czasie swej praktyki oskarżony brał czynny udział w krwawym dniu 6 listopada 1933 roku.

Opisuje on dokładnie, jak przeżył cały dzień, jak starał się dostać do zakładu fotograficznego i jak został wciągnięty w wir walki bratobójczej, idąc z popędem tłumu, w stronę Domu Robotniczego, który to dom znał dobrze, bo ojciec jego tam pracował i był jednym z wybitnych członków P. P. S. W Domu Robotniczym oskarżony został uzbrojony i wcielony do jakiejś drużyny. Był uzbrojony w karabin i naboje. Pełnił wartość przed Domem Robotniczym, później przed Izba Handlowa.

Po trzyletniej praktyce w zakładzie fotograficznym Garzyńskiego, oskarżony odchodził sam, bo właściciel zakładu fotograficznego „Janina” p. Ettinger, zaofiarował mu lepsze warunki.

Na zamianie tej oskarżony się jednak zawiódł. Wyczuwał, że p. Ettinger mu po kątach w żargonie żydowskim zlorzeceży, gdy popsuł jaką odbitkę, czego oskarżony znieść nie mógł i odszedł.

W tym czasie ojciec Malisza był kierownikiem jednego z oddziałów w Kasie Cho-

rych. Dzięki temu, oskarżony dostał posadę tymczasowego urzędnika. Tam pracował rok, czy nawet więcej.

Dalej opowiada Malisz, że ojciec jego zachorował i wysłany został do Bystrej. Choroba się jednak stale pogarszała i telegraficznie rodzinę zawiadomiono, że stan ojca jest groźny. Oskarżony bawił w Bystrej, tam go jednak ojciec upewnił, że czuje się dobrze, wobec czego wrócił do Krakowa. Zaledwie jednak wrócił, dowiedział się, że ojciec zmarł.

Po śmierci ojca, nęła znów zajązła. Matka jego otrzymywała tylko 60 zł miesięcznej renty, z czego 30 zł płacić musiała za mieszkanie.

Rozpoczął pracować w zakładzie malarskim u niejakiego Eugenjusza Skrzyńskiego. Długo tutaj jednak nie pracował. Powstała pewnego dnia kłótnia, oskarżony dobył rewolweru i zaczął strzelać.

W tym czasie otrzymał powołanie do służby wojskowej.

Nie orientując się dobrze, przybył o 8 dni wcześniej do koszar 1 p. s. p. w Nowym Sączu. Jakiś kapitan zaopiekował się nim, poczem przedstawił go pułkownikowi Janickiemu. Przy zapisywaniu podał się za aktora. Odrazu więc awansował na kierownika kółka dramatycznego.

Sielanka w wojsku z czasem jednak się skończyła. Jedną z pań sierżantowych miała aspiracje grywania w głównych rolach, jednak oskarżony „na złość” się temu sprzeciwił. Twierdzi on, że z tego powodu zmuszony był do zrezygnowania z kierownictwa kółka dramatycznego, przeniesiony został do specjalnej kompanji szkolnej, gdzie służba była niezwykle surowa. Wsku tek tej służby zachorował, leżał w szpitalu, a potem dostał się do szpitala wojskowego w Krakowie.

Z wojska wrócił do swej starej matki, która zamieszkiwała wówczas na Bielanach. Znow nie chciał być dla niej ciężarem, Począł szukać pracy Malisz opowiada, że dzień w dzień poszukiwał pracy, od godziny 7 rano do 12 wieczorem. Chodził wszędzie, pytał wszystkich. Lecz mimo licznych znajomych, nie mógł znaleźć żadnego zajęcia.

W tym czasie oskarżony poznał swoją obecną żonę Marysję Węgrzynównę.

W dalszym ciągu ponurej spowiedzi Malisz przedstawia poznanie się ze swą przyszłą żoną.

W czasie swoich bezskutecznych wędrówek za pracą, zapoznał swoją obecną żonę, której, zaraz za pierwszym zapoznaniem się z nią, zwierzył się jej ze swoich kłopotów.

Malisz uczył, że kocha ją. Schodzili się odtąd niemal codziennie. Twierdził on, że nie mógł przychodzić do jej rodziców, bo tam dokuczano jego Marysji, nie mógł też sprowadzić Marysji Węgrzynówny do mieszkania swojej matki, bo ta jest zbyt bogobojna. Spotykali się na Bielanach i za miastem potajemnie. Marysja przynosiła mu jedzenie. Później dowiedział się, że sama nie jadła. Odtąd jedli gdzieś nad Wisłą zawsze razem. Ślub wzięli 1 sierpnia.

Doszedł wreszcie Malisz do przekonania, że pracy nie znajdzie chyba gdyby miał pieniądze. Myśl ta prześladowała go coraz bardziej, namyślał się więc nad sposobem zdobycia pieniędzy. Przemysliwał początkowo o zarobowaniu pieniędzy z banku, później jednak myśl tę porzucił. Brak było samochodu, by zbiec.

Wreszcie oskarżony opowiada, że wpadł na myśl zwabienia listonosza do mieszkania, by tam go obrabować. Malisz ze wszystkimi myślami dzielił się ze swoją ukochaną Marysją. Nie miał przed nią żadnych tajemnic i nie nie przedsięwziąłby bez niej.

Oboje poczuli szukać odpowiedniego mieszkania w Krakowie.

Wreszcie doszło do wynajęcia pokoju u rodziny Suesskindów przy ul. Pańskiej 11.

Malisz opowiada, że osobiście udał się do urzędu pocztowego w Podgórze, wypisał tam przekaz pod zniżeniem nazwiskiem i nadał 10 zł na adres Siedleckiej. Przewodniczący stara się ustalić, czy naprawdę Malisz nadawał pieniądze, bo według dochodzeń policyjnych, miała to zrobić jakaś kobieta w berecie, rzekomo Maliszowa. Malisz stanowczo temu przeczy, jak również zaprzecza, że pieniądze zamierzali nadać wspólnie w urzędzie pocztowym nr. 1 w Krakowie.

Przybycia listonosza spodziewano się 2 października około godz. 8.30 rano. Noc z 1 na 2 spędzili w mieszkaniu matki Malisza. Maliszowa miała zwabić Suesskindów do wynajętego pokoju, gdzie Malisz miał ich wiazać.

Gdy jednak Maliszowie przyszli do mieszkania Suesskindów, ci mieli wszyscy z wielkim wrzaskiem domagać się zapłacenia reszty pieniędzy. Malisz twierdzi, że początkowo nie wiedział o co chodzi. Denerwował go krzyk Suesskindów i sam nie wiedząc dla czego, poszedł za nimi do kuchni.

Tłumaczy on, że działał podświadomie. Uważa, że prawdopodobnie Suesskindowie się na niego rzucili, że zaczął bić w lewo i prawo oraz strzelać na oślep. W czasie demonstrowania tych ruchów przed trybunałem sądowym, Malisz niechcąc uderzył jednego z pilnujących go posterunkowych.

Stanowczo twierdzi, że rewolweru nie wypuścił z rąk i jest rzeczą wykluczoną, by żoną jego brała udział w morderstwie. Przewodniczący zaznajał Malisza, że

Hanka

nr 6 571

żona jego inaczej przedstawia sprawę, obciąża się.

Oskarżony, który dotąd dość panował nad sobą, wybucha okrzykiem „Ona kłamie, kłamie, kłamie”.

Na to oskarżony płaczącym głosem krzyczy: „Ona tak mówi, bo wie, że i tak chce razem ze mną wisieć”.

Na pytanie przewodniczącego, czy oskarżony ma jeszcze co do powiedzenia, ten odpowiada w płaczącym głoszącym tonie: „Ja wiem co mnie czeka. Chciałbym tylko, by się to wszystko jak najprędzej skończyło”.

W końcu wybucha głośnym płaczem i ze skargą w głosie mówi: „Panie prezesie, po co jeszcze ta komedia”.

Alfred Nobel — poeta

W prasie całego świata znalazły odgłos wspomnienia o Alfredzie Noblu, wyzna lacy dynamitu, przemysłowcu i fundatorze nagród za zasługi w różnych dziedzinach wiedzy i sztuki. Tymczasem jak się okazuje, Nobel był sam przez krótki, coprawda czas za młodych swych lat, poeta, a nawet dramaturgiem. Pierwszym utworem Nobla był poemat liryczny napisany pod wpływem zapachów miłosnych. Później, już jako inżynier, przegrał Nobel w Londynie proces, który wytoczył fabrykantem eksploatującym jego wynalazek. Pod wpływem rozdrażnienia napisał Nobel komedię satyryczną „Bakcyllus patentowy”, w której poddał krytyce i wyśmiał kazuistykę ustaw angielskich o patentach. Sztukę tę zniszczył Nobel, tak samo jak i ów poemat. Wreszcie w r. 1895 podjął pracę nad dramatem „Nemesis”. Dramatu tego nie skończył jednak. Poza tem Nobel napisał kilka mniejszych utworów poetyckich dedykowanych hr. Kinsky, która była jego sekretarką. Hrabianka wysłała później zamąż za barona Suttnera i już pod tem nazwiskiem napisała i wydała znaną powieść pacyfistyczną pod tytułem „Precz z orężem!”. Za powieść tę otrzymała bar. Suttner nagrodę pokoju z funduszu Nobla.

Normandzkie „święto” gastronomiczne

W Rouen, stolicy Normandji, urządzo no wielki festyn gastronomiczny trwa jący kilka dni. Obok hal miejskich zor-

...wszystkie role odrzucała, do tej — żarem zapalała...

ORDONÓWNA

która ukaza się poraz pierwszy na ekranach kin APOLLO i METROPOLIS jako SZPIEG w MASCE

Wieczór autorski

Jadwigi Popowskiej i Wojciecha Bąka, znanych Poznaniowi częściowo także z naszych łamów poetów odbędzie się jutro, w piątek o godzinie 9 wieczorem w Instytucie Krzewienia Sztuki przy placu Wolności 14a w ramach „Wieczoru Słowa”, którego programu dopełnią manifesty i proza krytyczna. Recytacje wygłoszą: Helena Sieradzka, nowa gwiazda między deklamatorami naszego uniwersytetu (znana z wieczorów „Promethidionu”) i Jan Ulatowski. Krótki odczyt o „Jęku metafizycznym” wygłosi dr. K. Troczyński. Wejście bez zaproszeń.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

II-gi kurs stenografji parlamentarnej, sądowej i handlowej rozpoczyna się 6 listopada, godzina 20. Nowoczesny system Gumińskiego, prok. Sądu Najwyższego — pozwala na zastosowanie każdego języka i osiągnięcie nadzwyczajnej szybkości. Specjalnie poleca się pp aplikantom, dziennikarzom, studentom i poszukującym pracy w biurach. Cena 10 zł miesięcznie. Wykłady prowadzi magister praw Zofja Szczepańska, uczennica Jadwigi Mayowej prof. Szkoły Głównej Handl. w Warszawie i s. p. Wandy Sucheckiej, długoletniej kierowniczkii Biur Stenogr. Sejmu i Senatu. Zgłoszenia od 2 bm. codziennie od 15—18 godz. przy ul. Matejki 55 m 1 zg 20 310

W Roku Świątecznym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 5. 10. 1933.

Wybrano ze skarbony przy Pomniku	42.95	Fr. Słuszkiewicz, Bochnia	5.—	M. Chlasta	1.—
5. 10. 33		Ks. W. Machniak, Rudy Rysie	1.—	J. Nader	—50
M. Jedrzejczakowa, Poznań	2.—	Ks. A. Kaznowski, Dębica	2.—	A. Janiak	—50
znaj za wysł. prz z pr. o bóg, i zdrowie	2.—	J. Moeck, Kraków	1.—	A. Otwiaska	—20
Personel firmy M. Zywert i Ska, Poznań, z pr. o zdrowie dla kochanego szefa	14.—	St. Czubiński, Nowy Sącz	3.—	A. Książek	1.—
H. Nowicka, Chelmska	3.—	J. Mazur, Skawina	5.—	Fr. Białasiewicz	—20
M. Rafiński, Wągrowiec	3.—	Ks. H. Pytko, Łódź	4.—	P. Długiewicz	—50
J. Tomas, Bydgoszcz	2.—	H. Szyszowska, Gowarczów	1.—	I. Walczak	—30
M. Korzeniowska, Brześć	10.—	St. Guzenda, Pabjanice z racji godów weselnych w dniu 30. 9. 33 r. córki Pełagji Guzenda i Zygmunta Biskupskiego zebrano	15.—	J. Trzeziak	—30
M. Maksymowiczówna Prymak	3.—	J. Hościło, Podlubienka	1.—	W. Kruszyk	1.—
M. Jakubowski, Wilno	5.—	Narodowa Org. Kobiet, Sannok	10.—	A. Woźna	—50
St. Kluczyńska, Leszno	2.—	W. Bander, Stryj	3.—	M. Hybiakówna	—50
W. Strzelecka, Leszno	5.—	H. i A. Mielcarkowie, Rychtal	3.—	St. Spaleniak	—20
P. Łuczakowa, Pabjanice	2.—	St. Skarbak, Proszów	1.—	J. Wilczak	—20
K. Salska, Rzgów	6.—	B. Katusówna i W. Grzalsiewicz, Iłowa	15.—	P. Treпка	—30
T. Polcyn, Łobzenica	6.—	W. Łukaszyk, Poznań, za łaski	2.—	W. Szymczak	—46
Klasztor OO. Stanisławitów, Janów Podolski	2.—	M. Szelebska, Warszawa	1.—	W. Spaleniak	—30
A. Szyszowska, Gowarczów	5.—	Klasztor SS. Boromeuszek, Wielkie Oczy	5.—	I. Pietrzykowski	1.—
J. Morkowska, Grodzisk	10.—	W. Bieniówna, Wiśniowa	2.—	J. Kałużny	1.—
B. Cichowski, Zawada	5.—	H. Misch, Chelmsko	3.—	R. Treпка	—50
Hotel „Britania”, Warszawa	2.—	Fr. Potemba, Katowickie 6	3.—	P. Treпка	—50
Z. Kwiatkowska, Warszawa	1.—	St. Knast, Inowrocław	3.—	Fr. Kwiatkowski	—50
T. Walczyński, Rakowice	1.—	St. Solińska, Inowrocław	2.—	J. Wojtczak	—50
Ks. St. Bulanowski, Rzeszów	5.—	Wosil, Rumja	5.—	J. Korzeniewski	1.—
Prof. K. Thal, Stanisławów	5.—	Brzowski, Rumja	1.—	A. Korzeniewski	—50
W. Stachurski, Bydgoszcz	1.—	Labuda, Rumja	1.—	K. Mielczarek	—50
W. Friebowa, Grodno	3.—	Linon, Rumja	1.—	J. Jaskula	—50
T. Leonowicz, Zamość	5.—	Müller, Rumja	0.50	J. Kowalski	—50
O. Georgerowa, Lwów	2.—	Kresin, Rumja	1.—	A. Walczak	—50
St. Łużcka, Wolina	1.—	Wl. Rachwał, zebrane z parafji Drozowskiej:		J. Kliber	—30
Adw. St. Gramatowski, Bydgoszcz	20.—	Ks. Prob. Hemmerling	5.—	R. Kałużny	1.—
B. Jakubowski, Lwów	3.—	Wl. Rachwał	5.—	Fr. Ratajczyk	—50
M. Nowosad, Lwów	5.—	M. Kordon	1.—	St. Pietrzak	—50
H. Sk., Rawicz	10.—	M. Mikulska	—50	W. Mielca	—50
I. Szudarek, Czarnków	5.—	Wl. Krzesiek	—50	Fr. Pabiszczak	—50
Stow. Młodzieży Polskiej, Wierzbno	10.—	A. Nowicki	—50	M. Smentek	—50
T. Moszczyńska, Warszawa	2.—	J. Słomiany	—50	Fr. Kliber	—50
Rozwadowska, Warszawa	5.—	T. Idzior	—50	A. Kuchowski	1.—
St. Majewski, Warszawa	2.—	St. Kubzdela	—50	E. Dobrasik	1.—
A. Madusiak, Cieszyń, zebr. od 5-ciu rodzin	5.—	Fr. Gasiorek	—50	M. Gózdź	1.—
J. Grzegorzczak, Bydgoszcz	1.—	M. Kantorska	—50	J. Wojtczak	—50
St. Mozolewska, Bydgoszcz	1.50	A. Bloch	1.—	St. Nowacki	—50
Urząd Parafjalny, Tuszów	15.—	J. Michalak	—50	J. Jeziernski	1.—
S. Słuszkiewiczówna, Bochnia	5.—	A. Maciak	—50	A. Kordon	1.—
		J. Gózdź	1.—	St. Kałużny	5.—
		W. Pabiszczak	1.50		
				razem	57.40

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretariat św. Marcin 69, m. 17. Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek o 0 0 Jezuitów msza św. o godz 7 mej za intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

Kurs Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej. Od 1-go listopada otwiera się nowe kursa Rytmiki i Plastyki dla pań i dzieci (rok I, II i III). Osobny kurs gimnastyki obchudzającej dla pań. Lekcje odbywają się w Studium Wychowania Fizycznego (park Wilsona). Wpisy i informacje na miejscu codz. o godz. 3-5. zg 20 299

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:
Dnia 31 października zgłoszono: Michał Kozłowski, strzelec 56 p. p., robotnik, 23 l. Helena Paul, 3 mies. 14 dni. Józefa Binkowska, służąca, 59 l. Leokadja Kafa pitańczykówna, uczennica szkolna, 12 l. Jerzy Hermann, 2 mies. 8 dni. Karol Hoffmann, mydlarz, 23 l. Marcin Wawrzyński, robotnik, 71 l. Marja Tylka, ekspedjentka, 21 l. Bronisław Jaworski, emeryt, komornik miejski, 85 l. Roman Mielnicki, 6 mies. 19 dni.

Nielada przysmak

Jakie szczęśliwe są dzieci, gdy dostaną smaczny **budyń Oetkera**, wie każda matka. Jakże miło jest patrzeć, kiedy dzieci, małe czy większe z apetytem spożywają go do ostatniego dzbła.

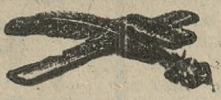
Niema dla dzieci lepszej odżywki.

Smaczna - Pożywna - Tania

Dr. A. Oetker.

Pr. 3491-D. O. 1389

Dnia 1 listopada br. rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, dziadek i pradziadek, ś. p.

Jan Nepomucen Kowalewski

w 92 roku życia, o czym donosi **rodzina.**

Środa, dnia 1 listopada 1933 r. St. Rynek 16.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 listopada br. O godz. 10 wprowadzenie zwłok z domu żałoby do kościoła farnego w Środzie, poczem eksportacja na cmentarz parafjalny i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego. zg 20 311

W środę, 1 listopada 1933 r., o godz. 6.30 zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany brat, wujek i szwagier, ś. p.

Mieczysław Hoffmann

w 60 roku życia. Eksportacja w piątek o godz. 16 w Kwilczu do kościoła. W sobotę o godz. 10.30 nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobu.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**
Kwilcz, Świeciechowa, Poznań, Wiedeń, Szamotuły.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zg 20 314

Dnia 1 listopada 1933 r. o godz. 17.30 zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa matka, teściowa, babka i siostra, ś. p.

Leokadja Spychałowa

w 65 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 listopada o godzinie 10 z domu żałoby do kościoła, po mszy św. nastąpi eksportacja na cmentarz.

W ciężkim smutku pogrążeni **syn z rodziną**

d 1994 Bojanowo Stare, Poznań.

W sobotę, 4 listopada 1933 r. o godz. 8.30 w kaplicy przy pl. Nowomiejskim 1a, odprawi się

msza św.

za spójność dusz, ś. p. **Jenerałowej Zamoyskiej i hr. Zamoyskiego**

Koło Kuźniczanek Oddział Poznański

zg 20 323

BOLESŁAW ZITKIEWICZ

POZNAŃ-NOWA 8 TEL. 35-68
SPECJALNY MAGAZYN WYPRAW KUCHENNYCH
POLECA W WIELKIM WYBORZE
NIERDZEWNE NOŻE KUCHARSKIE-RZEZNICZE
Ceny niskie
Pracownia asymetryczna "Kredyt"

ng 1628

Mistrz ceglarski

pierwszorzędnego fachowca ceglarskiego i ceramik, praktyka trzydziestoletnia w najważniejszych przedsiębiorstwach zagranicznych i krajowych, wolny od 1 stycznia 1934 względnie później. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zg 20 312

GRABIANOWSKI

Wolności 11. Tel. 40-10
TAŚMY MOSIĘZNE
różnych wymiarów nadeszły.
dg 1961

Najtaniej kupisz

Farby, Lakier, Pokosty, Kredy oraz wszelkie przybory malarskie **tylko**
Centr. Skład Farb i Lakierów **Piekary 1.** Tel. 32-05
naprz. Drogerji. dg 1837

Dnia 1 listopada 1933 r. o godz. 12.30, zmarł po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy stryj, wuj i szwagier, ś. p.

Gustaw Genge

w 62 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 bm. o godz. 10 w Doruchowie, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona **żona i rodzina.**

Zamysły, Kuźnica Bobr., Warszawa.

Prawdziwy krem do pielęgnowania urody
dowolnie utrzymać miękkość i jedność skóry, a nie maskować tylko jej brak.
Unikajcie zatem stosowania kremów, nie włączających dodatnio na skórę.

używajcie kremu działającego skutecznie
nie suchego, nie tłustego, zawsze świeżego, aby pozostać wiecznie młodą i powabną!
Nie ma Pani wyboru: trzeba stosować

PARIS

„MOULIN ROUGE“

W czwartek 2 listopada r. b. **WIELKI KONCERT SYMFONICZNY** słynnej orkiestry portj. 683 **BRACI DORJAN** pod kierownictwem wybitnego pianisty i dyrygenta **ALEKSANDRA DORJANA**
Część I od godz. 5-7.30
Część II od godz. 9 wiecz.

Niniejszem mam zaszczyt donieść Szan. Obywatelstwu iż z dniem 1 listopada przejąłem znaną

Restaurację i Sniadalnię

przy placu Sapieżyńskim nr. 2a. Szanownych Gości oraz Sympatyków proszę o łaskawe nadal poparcie mego przedsiębiorstwa, kreślę z pozowaniem

W sobotę, dnia 4 b. m. Świnobojcie. Piwa doborowe!

Bardzo staniały

anodówki. Jeszcze zwiększona pojemność. Jeszcze doskonalsza technika produkcji. **Fabryka ogniwa Mat, Poznań, Składowa 5/7.** dg 1599

Artura Szenica

z Korzkiew odprawią się w pierwszą bolesną rocznicę śmierci **nabożeństwa żałobne**

w Czerminie w kościele parafjalnym w sobotę, 4 listopada o godz. 10; w Pleszewie, w poniedziałek, 6 listopada o godz. 8.30; w Poznaniu, w kościele św. Marcina w środę 8 listopada o godz. 10. O czym zawiadamia Krewnych, Przyjaciół, Znajomych

w smutku pogrążona **rodzina.**

zg 20 309

Rewelacyjny Zespół Muzyczny
Gładysz-Tökes
w Café „Esplanade”
koncertuje codziennie.
dz 1974

Wyjechałem
do 15 listopada
Dr. Łaszewski
choroby wewnętrzne i płuc
Tel. 52-66 Kantaka 5
Pg 5499-57.255

PROSZEK z „KOGUTKIEM”
(MIGRENO-NEUROVINSI)
USUWA NAJUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
MIGRENE, NEURALGJE
BÓLE ZĘBÓW,
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE,
STAWOWE, KOSTNE i t.p.
PROSZEK TEN WYRABIAMY I W POSTACI
TABLETEK.
ŻĄDĄCIE ORYGINALNYCH PROSZEKÓW
z „KOGUTKIEM”
nr 5693

By zjednać miłość
upragnionego mężczyzny...

Użyj tego nowego pudru, a przekonasz się o jego przewadze nad zwykłym pudrem do twarzy

Spróbuj „Pudru Miłości”

Kto może wytłumaczyć jego magiczne działanie? Jaka dziwna tajemnica przyczynia się do tego że „Puder Miłości” zadaje skórze magnetyczny powab — tak odurzający zmysły? Od chwili gdy Pani używa „Pudru Miłości” cera Pani staje się świeża i młodzieńcza i piękna — bez śladu polityku. Znany paryski Puder Tokalon przylega do twarzy nawet przy czterokrotnie mocniejszej niż zwykły puder do twarzy. Nie zanika nawet przy poceniu się i pod działaniem wiatru lub deszczu. Zwalczając rozszerzone pory niezależnie od Pani ządęcia można być pewną że puder Tokalon jest jedynym pudrem który nada Pani cudownie piękną naturalną cerę, zarówno w dzień jak i przy sztucznym świetle — oraz tę delikatną matowść której nie można osiągnąć żadnym innym pudrem. Będzie Pani zdumiona i zachwycona zarazem wynikiem jednorazowego użycia tego osobliwego „Pudru Miłości”

BACZNOŚĆ!!!
Całkowita
Wyprzedaż
SERWIS POZNAŃ,
ul. 27 Grudnia 2
Kryształy
Figury
luksusowe
Żyrandole i Serwisy
Ceny likwidacyjne
Pg 5492-41.61

PIERLE-PUCH
TEL. 3771
CZYSZCZALNIA
PIERZ
WROŃECKA 25
dz 1645

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe
poszukuje
młodych handlowców
celem odwiedzania klientów. Wymaga się: dobre wykształcenie ogólne, dłuższą praktykę w kupiectwie a szczególnie w podróżowaniu; ewentualną znajomość języka niemieckiego. Zgłoszenia z dołączoną fotografią do Kurjera Poznańskiego zg 20 279

Na biura
poszukujemy 2 próżnych jasnych pokoi nie wyżej II piętra, konieczne centrum. Łask zgłoszenia z podaniem wysokości czynszu prosimy składać w Biurze Ogłoszeń „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod 44,68. Pg 5497-44.68

Potrzebny w śródmieściu
lokal 30-40 pokojowy
z ubikacjami gospodarczymi odpowiedni na internat. Zgłoszenia Szkoła Pielęgniarstwa P. C. K. ul. Grottera 5 w godz. od 8—12 i od 15—18, tel. 62-84. zg 20 324

DOŚWIADCZONY REPORTER
z dłuższą wszechstronną praktyką, potrzebny od 1 grudnia lub 1 stycznia.
Szczegółowe oferty z życiorysem, z podaniem referencji i wymaganej pensji skierować do „Dziennika Kujawskiego” w Inowrocławiu. zg 20 320

Szkló
okienne ogrodowe dachowe, kit i t. d.
szyby wystawowe, lustra
hurtownie — detalicznie
Polskie Biuro Sprzedaży Szkló
Sp. Akc. Pg 4785-32.91
Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63

Dorzucona cegielka pod niezniszczalny gmach dzieła
Ks. Bosko.
W tygodniu od 15—22 października rb odbyła się loteria Salezjańska, która przyniosła pożądane powodzenie. Pragniemy wyrazić niniejszym nasze ogólne i najserdeczniejsze i gorące „BÓG ZAPŁAĆ” wszystkim szanownym Ofiarodawcom, którzy nie szczędzili grosza nabywając losy, derżąc i opuszczając ten samą cegielkę pod mający stanąć w niezadługiej przyszłości na terenie m. Poznania gmach bursy dla biednej i opuszczonej młodzieży. Z szczególnym podziękowaniem pragniemy odnieść się do wszystkich PP. Kupców i Fabrykantów, którzy ofiarnie składali różnego rodzaju przedmioty jako fanty na loterię. Przedewszystkiem kierujemy najserdeczniejsze podziękowanie pod adresem firmy W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE, która tak chętnie użyczyła nam bezinteresownie swego salonu mebli przy ul. 27 Grudnia nr. 6 na cały czas trwania Loterii. Również niemniej serdeczne podziękowanie składamy Radju Poznańskiemu za codzienne wygłaszanie komunikatu o Loterii. Pożatem pragniemy

odnieść się z gorącą podzięką między innymi do następujących fabryk i firm za ich bardzo cenne przedmioty i znaczną ilość ofiarowanych fantów: F. Bohm i Sp. Włocławek Bank Cukr. w Poznaniu, „Centra” w Poznaniu, Cybulski Księg. w Poznaniu, Cukrownia — Września, Cukrownia — Miejska Górka, Cukrownia — Szamoty Cukrownia — Kruszwica, W. Czajka, Fabr. Wód, Kościan Księg. św. Wojciecha Poznań, „Elektra”, Poznań, Francka Synowie — Inowrocław, Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych „Cm elów”, W. Falkiewicz, Poznań, Fabryka Szkła — Ujście W. Gromadziński — Poznań, H. Głowacki — Poznań, B. Gierma — Poznań, Huta Szklana — Ożarów, Fabryka Szkła „Irena” — Inowrocław, Józefiak — Poznań, St. Kalamajski — Poznań, Edw. Kreglewski — Poznań, Hartwig Kantorowicz — Poznań, B. Kasprzowicz — Gniezno, Leszczyński — Warszawa, Lub. Fabryka Drożdży — Luboń „Maggi” — Poznań, Miraculum — Kraków, Nyka i Posłuszny — Poznań, Piasecki — Kraków, „Pebeco” — Poznań, Fr. Puls — Warszawa, St. Jawiewicz — Poznań, „Pol” — Poznań, W. Paetz — Poznań, J. & St. Stempniewicz — Poznań, Fr. Szmyt — Poznań, St. Szule — Poznań, Urbanowicz — Poznań, J. Walczyński — Poznań, Trójkąt w Kole — Bielsko, Z. Waligórski — Poznań, E. Wedel — Warszawa, Fr. Woźniak — Poznań, „Wuka” — Poznań, „Zar” — Nowy Tomyśl
Echo Loterii przebrzmiało bezpowrotnie, lecz wdzięczność nasza nie przebrzmiała i nie dozna zmiany, bowiem codziennie w klasztorach naszych płyną gorące modły we Mszy św. do Pana Zastępów za wszystkich Dobrodziejów naszych, którzy wiekopomnie dzieło Boga Jana Bosko ofiarowali swoją podtrzymują — pełni zrozumienia i uznania dla zakładów burs Salezjańskich, zwłaszcza w obecnych czasach, by młodzież opuszczoną i biedną wychować na d. brzych i prawych synów Kościoła i Ojczyzny. zg 20 3212

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy
Znak oferty na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
I t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1. SPRZEDAŻE
Futra
karakulowe oraz w. elki wybór skór karakulowych każdego gatunku polecam tanio w fachowym wykonaniu. Ławewski, Poznań Gwarna 20. dz 1899
Meble
najtaniej w Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Mośc. Chwaiszewski przy Krzyżu. dz 78 824
Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 4798-33.97
Centralny Dom Pańszecz
Wodna 26 najniższe źródło zakupu. Pończochy Bemberga 1.25; skarpetki 0.35; rekawiczki 0.50; Bluski damskie nowość czysta wełna 4.95; Biustonosze 0.45; lrawaty koszule męskie, wierzchnie 3.50; Bielizna damska, zięciecica trykotarże; Pulowery, swetry wszelka galanteria i artykuły D. M. C. wielki wybór cen najniższe. dz 80 578
Stół
rozstawany bufet, umywalka, Młyńska 3 — 8. dz 83 028.57.

Maszynę
krecenia strun fortepianowych tanio. — Skarbowska 21. mieszkanie 26. dz 83 213
Maszynę
Singera prawie nowa tanio — Szewska 11. mieszkanie 4. dz 83 203
Maszyna
do pisania korzystnie. Poznańska 27 a m. 7. dz 83 284
Meble
obrazy, żyrandole, stare rozmaite przedmioty antykwaryczne — wyprzedaż Antykwarnia, Marcinkowskiego 28. Pg 5 171-43.14
Singera
damska okrągła tanio Słowackiego 48. mieszkanie 6. dz 83 257
Meble
najtaniej A. Baranowski
Poznań Podgórze 13
Pg 4798-23.59
Skład
siodlarski mieszkaniem sprzedawca. Adres Kurjer Pozn. dz 83 142
Zakład fryzjerski
35 lat istniejący, pewna egzystencja z powodu wyjazdu z mieszkaniem korzystnie na sprzedaż. Przewoźny, Gen. Prądzińskiego 35. dz 83 140

Zegar
ścienny Beckera. Szkolna 7/8. m. 8. dz 83 139
Kaplel
elektryczny. Zydzowska 33. dz 83 267
Najkorzystniej! Najlepiej! Najtaniej! komisową sprzedaż mebli używanych
kompletne pokoje — pojedyncze meble — najróżniejsze inne przedmioty załatwia szybko — sumiennie — rzetelnie tylko Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 2442. Pg 5 191-43.28
Frendzle
taśmy dasy gurtki chwasty meblowe; dekoracyjne poleca do cenach fabrycznych fabryka pasmanterji. Pasmanterjski skład fabryczny Poznań św. Marcina 18. Pg 4863-38.1
Motocykle
Matchless oraz Raleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszyczyński. Wielka 12 m. 8. Pg 4821-32.17
Fortepian
krótki — krzyżowy — zagraniczny — okazynie Lokalicytacji. Wroniecka 4. piętro. Pg 5 495-44.68

Futra
męskie okazynie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. Pg 5 201-57.204
Sypialnie
jadalnie gabinety saloniki fortepiany, kuchnie lampy obrazy najtaniej Dom Komisowy Wroniecka 6/8. Pg 5 202-43.43
Pianino
używane Seiler Neymann wyremontowane na raty Fabryka fortepianów, Leszno. dz 80 197
Pianino
dobrym stanie krzyżowe Maczkowski Półwiejska 33 a. dz 83 061
Futro
karakulowe sprzedam. Poznań, Za Bramką 4. m. 4. dz 82 994
Kontyngent
spirytusowy jest do sprzedania w powiecie chodzieskim. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz 83 029
Antyki
meble, szafy gdańskie, brzozy, obrazy (jeden szkic Rafaela), sobole, koronki okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz 83 030
Maszyna
pisania długim walkiem. Szkolna 7/8. m. 8. dz 83 139

Młocarnia
parowa „Ruston” 60 cal. z samowładaczem w bardzo dobrym stanie użytkowym na sprzedaż. Pędziak, Kołodziejewo, pow. Mogiła. dz 83 038
Maszynę
do szycia, damską sprzedam tanio. Słowackiego 29. m. 10. dz 83 046
Angielkę
westfalską sprzedam. Górczyńska 52. dz 83 048
Wózek
dziecięcy. Plac Nowomiejski 9. m. 14. dz 83 049
Wózek
dziecięcy okazynie sprzedam. — Marcelińska 36 c m. 3. dz 83 007
Meble
używane na sprzedaż. Poplińskich 11 m. 14. dz 83 091
Sprzedam tanio
męski płaszcz zimowy (wysoki wzrost) ubranie marynarkowe (średni wzrost). Zaczęta 2 m. 5. między 5—7. dz 83 090
Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony towarami urzędzeniem mieszkaniem mażlem na sprzedaż. — Adres wskazać Kurjer Poznański dz 83 079

Nowe
szory z niekolewnym okuciem sprzedam. Skarbowska 9. m. 2. dz 83 072
Rękawiczki
skłowe bawełniane do haftowania różne towary z likwidacji. Lokalicytacji. Wroniecka 4. Pg 5 471 72-44.17.18
Dywany
firany chodnik plusze brokat, gobelin, ceraty narzutny oraz wszelkie dodatki do mebli wyszczelniany poleca najtaniej Michał Pieczyński, Poznań Stary Rynek 44 narożnik Woźnej dz 1921 22 23
Łóżka
dziecięce, mażel domowy różne meble Lokalicytacji. Wroniecka 4. piętro. Pg 5 473 4-44 12/13
Jadalnię
osobne bufety stoły zegar stojący Lokalicytacji. Wroniecka 4. piętro. Pg 5 48 70-44 20 21
Pieczę
przenośne kafiłowe żelazne na węgiel gaz okazynie Lokalicytacji Wroniecka 4. piętro. Pg 5 474 81-44 8 22
Futro
brzożski piżmowce fantazyjne tanio Zalewski. Młyńska 56. dz 83 241

Pianino
Dom Komisowy Pod-
dzg 83 129

Sprzedam
pięć gazowe ogrzewania ub-
laci Bieżniarka, dywan lino-
Aleje Marcinkowskiego 6
zdg 83 193

Skład
centrum, korzyst-
Adres Kurjer Pozn.
zdg 83 187

Futra
Aleje Mar-
czkowskiego 17.

Pierwszorzędne
czyste dwie pościeli, szpodek,
dobry mebel, 12 maszynowych
dobrych debowych krzesel, sprze-
żenie tanio. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. dz 1 973

Nagrobek
Ratajczaka 10 II.
zdg 83 246

800 zł
kuchnie, kuchnie dosta-
niez Fabryka Mebl. Śródk
zdg 81 754/5

Plaszcze
damskie, ka-
pelusze oraz
obsady
futrzane
w olbrzymim wybo-
rze przy cenach naj-
niższych. specjalny
dział miarowy poleca
Szczyńska Ska.
Wodna 1. — Przy-
jmuje miary asygna-
ty „Kredytu”.
Pz 4 829 30-41 91

Sypialnię
kompl. tapczan kanape, leżan-
ki, Lokal Licytacji, Wroniecka
4, piętro. Pz 5 476 77-44 14/15

Kolki
do drzewek mam do oddania po
bardzo niskich cenach. Grzelka,
Dąbrowskiego 8, telefon 63-82
zdg 82 995/6

Maszynę
Sincera krawiecka, okrągłe czo-
lisko, jak nowa sprzedam. Zgo-
szenia 19/21. m. 9. zdg 83 276/7

Pianino
wywane, Długa 16 m. 1.
zdg 83 323

Wagę
wznowa 5 000 kg aparat wybi-
jać sprzedam. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 83 324

Rasowy
wilk. Szamarzewskiego 23 — 3.
zdg 83 320

Serwis
porcelanowy (cebulowy deser).
lustro burko, obrazy na sprze-
daz Cieszkowskiego 1 m. 5. —
Zgłoszenia od 12-17 zdg 83 364

Smalec
wieszakowy w skrzyniach 1/2 kg
4, 1,15 i 1,20 St. Górski, Wro-
miecka 18. rg 4 122

Sprzedam
stół rozkładany, dywan porcele-
na, Stroma 26. m. 7. zdg 83 230

Strzeleckie
oznaki P. O. S., plakiety. —
Szulc, Wolności 5.
Pz 5 496-44-67

Dom
piętrowy 9 ubikacji solidnie bu-
dowany Swarzedz, sprzedam. ce-
na 10 tys wiadomość Bramko-
wa 1 Swarzedz. zdg 83 177

Sypialnię
małtaniej, Kwiatowa 6
zdg 83 171

Tapczan
kanapa dwa fotele, Grobla 4. m.
2 zdg 83 168

Dom
wolnym mieszkaniem kolonialka
sprzedam wpłaty 10 000 Wedzi-
kowskiej, Piekary 11. zdg 83

Kuchnia
biała westfalska tanio. Zgłosze-
nia Rzeźnik. Sady przy Pozna-
niu, dojazd autobusem.
zdg 83 157

Szprycyca
Rzeźnik. Sady przy Pozna-
niu, dojazd autobusem
zdg 83 156

Tanio
kuchni, szfionierkę 16zko, pod-
uszki, wózek czterokołowy, Ry-
baki 7, mieszkanie 16.
zdg 83 154

Kolonjalka
narożnik, parter 3 pokoje i ku-
chnia sprzedam, pewna egzy-
stencja. Adres Kurjer Pozn.
zdg 83 151

Meble wprost
z fabryki Szczaniecki
bardzo tanio Tama Garbarska 3
zdg 83 218

Futra
karakulowe bismowcowa, żreba-
kowe, spody. — Wierzbicice
13 — 3. zdg 83 215

6. KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 79 668

Wilkę
lub inną nieruchomości, najche-
tniej Poznaniu, kupię 10 — 12 000
gotówki. Pośredników wyku-
zczam. Oferty Kurjer Poznański
zdg 82 726

Kamienicę
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdg 79 669

Kamienicę
centrum Poznania, dochód 10 000,
cena 75 000, wpłaty 40 000, Gru-
szczyński, Pocztowa 30,
zdg 83 074

Wille
dwa — trzypokojowe, 18 000 —
4 000 amortyzacji wpłaty 11 000
spiesznie sprzedam. Zgłoszenia:
Kurjer Poznański zdg 83 329

Kamienica
wartości 270 000, wpłaty do
200 000, dochód 36 000, zaraz
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 307

7. PIENIADZ

2 000 — 3 000
pożyczki poszukuje właściciel 2
realności gwarancja hipoteczna.
Agenci wykluczeni Oferty Kur-
jer Poznański zdg 83 018

250
dziennie rozliczenie Kto sfinan-
suje dostawy spożywcze? Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 300

500 — 1 000 zł
kto pożyczycy urzędnikowi etato-
wemu. Odpłata miesięczna wraz
z procentem Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdg 83 202

500 zł
pożyczki na pół roku 25 zł pro-
centu miesięcznie gwarancja. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 254

Pożyczkę
lub złoże kaucji 2 000 za posadę
woźnego lub jakiegokolwiek zaję-
cie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 131

10 — 25 000
poszukuje cichego lub czynnego
wspólnika agrarona, kawalera,
na 2 000 mórz z gorzelnią od za-
raz. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 83 308

8. DO WYNAJĘCIA

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe, mieszkanie wskaże
Domus Plac Wolności 14 a In-
formacje bezpłatne. zdg 82 966

Dwupokojowe
słoneczne, parkiet czynsz mie-
sieczny, zaraz. — Grzeszkowiak,
Łanowa 21 (koło Cezelskiego).
zdg 82 858

300 wolnych
mieszkań, składów, stróżostwo
ubikacje, piekarnie Pośrednicy
bezpłatnie. Związek gospodarzy,
Wierzbicice 27. zdg 83 337

6 pokojowe
mieszkanie, Matejki wysoki par-
ter, 165 złotych, gospodarz —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 82 869

2
próżne pokoje odnajme tylko
młodemu, inteligentnemu mał-
żeństwu od zaraz Małe Garba-
ry 4. m. 8. zdg 83 182

W Luboniu
2 pokoje i kuchnia światło elektr.
woda blisko dworca. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 83 077

Małżeństwu
pokój umeblowany kuchnia tanio
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 103

Trzy
pokoje kuchnia meblami 700.—
Wielkie Garbary 9 m. 9
zdg 83 160

Dziewczyna
z długoletnią praktyką przy ku-
charzu szuka posady w restaura-
cji lub prywatnie od zaraz lub
15-go. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 112

2
pokoje kuchnia, światło elektr.
czyste na św. Marcinie zwrot
kosztów. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 152

5
pokoi komfortowych od gospodar-
za. Kochanowskiego 17.
zdg 83 223

Ławica
3 pokojowe 70 zł 4 pokojowe 80
zł Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 263

Trzypokojowe
komfort zaraz, Górczyn Bośa
19, gospodarz. zdg 33 242

Trzypokojowe
centrum odstąpię zwrot kosztów
względnie nowymi meblami. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 214

5. KUPNA

Sypialnię — jadalnię
gabinety
oraz najróżniejsze inne przedmio-
ty — najlepsze ceny gotówką ty-
ko Poznański Dom Komisowy,
Dominikańska 3, telefon 2412.
Pz 5 190-43-27

Gospodarstwo
i młyn orodnu, wś kościelna,
linja Wzrębna — Rawicz, kupię
gotówką. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 106

Trzypokojowe
łazienka 53 czteropokojowe 80
jednopokojowe 20 od gospodarza
wynajmie „Pawłowi” Marszał-
ka Pocha 15 zdg 83 314

Darmo
pomieszkanię dla dozorczy willi.
Puszczykowie Szwarska 19 — 7.
zdg 83 231

Dwupokojowe
trzypokojowe wsk. ze Rex. Mar-
cina 33 — 4 zdg 83 306

4
pokoje. Strzelecka 25, portier.
zdg 83 302

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, Wiosłarska 12.
zdg 83 192

5
pokojowe słoneczne komfortowe
zaraz Aleja Wielkopolska 43.
zdg 83 059

Mieszkanie
7 pokojowe komfort I ptr. Ma-
tejki 60 zaraz do wynajęcia.
Zgłoszenia portier. zdg 82 931

9. SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 pokojowe z kuchnią od go-
spodarza poszukuje młodsze, spo-
kojne małżeństwo. (Współpra-
cownik niniejszego pisma). Punk-
tualny płatnik. Łaskawe oferty
Kurjer Poznański zdg 78 801.

Trzypokojowego
komfort na Wildzie lub innej o-
kolicy poszukuje Czynsz zgóry.
Tylko od gospodarza Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 79 118

2 — 3 pokoi
poszukuje wprost od gospodarza
b. urzędnik państwowy, gwarancja
pewna, agenci wykluczeni. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 636

Bankowiec
na stałej posadzie poszukuje
trzypokojowego, przynależności-
mi wprost od gospodarza Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 82 605

2-3
pokoi poszukuje mies. dzierżawa
kwartał zgóry, emeryt. Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 107

Inwalida
poszukuje próżnego pokoju od
gospodarza, dzierżawa pewna,
renta. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 073

3-4
pokojowego poszukuje urzędnik.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 83 209

3 pokoje
kuchnia blisko śródmieścia —
wprost od gospodarza poszukuje
urzędnik państwowy gwarantuje
punktualny czynsz. St. Ryliński,
Piekary 9 — 9. zdg 83 299

Pokoju
od gospodarza za pół zgóry. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 83 101

11. POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany, frontowy, osobnym
wejściem, dla 1 lub 2 solidnych
panów, ul. Szamarzewskiego 32,
mieszkanie 8. zdg 82 813

Pokój
dobrze urządzone, centralne
ogrzewanie, utrzymanie lub bez
Wielka 7. m. 6. zdg 82 597

Strzelecka
10. m. 6. zdg 83 064

Panu
wspólny, Ratajczaka 11 a. I.
wejście m. 57. zdg 83 063

27 Grudnia
5 m. 8. zdg 83 058

Pokój
czysty elektryczność, osobne wej-
ście. Plac Bernardyński 4. m. 5.
zdg 83 055

Frontowy
balcon kaloryfery, elektryczność
Matejki 57 mieszkanie 6.
zdg 83 409

Wielkie Garbary
47. m. 4. zdg 82 997

Pokój
Skrzyta 9. m. 16. zdg 83 036

Próżny
duży pokój do wynajęcia zaraz.
Zacisze 2. m. 5. zdg 83 043

Elegancki
dwuosobowy Kreta 6 m. 7.
zdg 83 045

Wrocławska
56, mieszkanie 5 zdg 83 050

Jednosobowy
utrzymanie, centralne, elektrycz-
ność, łazienka, Bukowska 1,
m. 18. zdg 83 052

Frontowy
elektryczność panu Wielkie Gar-
bary 46 m. 9. zdg 83 010

Próżny
pokój od gospodarza do wynaję-
cia Powidzka 5 (Osiedle).
zdg 83 008

Duży
słoneczny, Ogrodowa 9 m. 2
zdg 83 039

Focha
33 mieszkanie 7 zdg 83 038

Pokój
do wynajęcia Pocztowa 11 par-
ter. zdg 83 033

Jedno-
dwuosobowy dobrze umeblowa-
ny, niekrepujący elektrycznym,
utrzymaniem — bez, Ogrodowa
19. m. 3. zdg 83 140

Inteligentnym
solidnym. Nowy Rynek 13. I. pie-
tro zdg 83 078

Pokój
elegancki frontowy Aleje Mar-
cinkowskiego 17 a. — 8.
zdg 83 076

Pana
na wspólny pokój Piekary 7. —
m. 8 zdg 83 105

Dwuosobowy
front. Marcina 39 m. 6.
zdg 83 101

Wierzbicice
6. m. 1. zdg 83 082

Zaraz
Mielżyńskiego 22. 3. wchód I.
zdg 83 069

Frontowy
swobodny zaraz. Św. Marcin 33.
m. 9 zdg 83 068

Utrzymaniem
jednej dwom. Matejki 60 m. 8.
zdg 83 066

Pokój
Półwiejska 11. m. 5. zdg 83 100

Kochanowskiego 5
m. 4. elegancki, słoneczny, fron-
towy, przystanek 2 i 7.
zdg 83 099

Skarbowa
14. m. 7 umeblowany niekrepu-
jący. zdg 83 098

Dwuosobowy
oraz pokój przy dworcu Pocha
27. front II. Sypniewska.
zdg 83 097

Pokój
frontowy. Czesława 7. m. 9.
zdg 83 094

Pokój
Skrzyta 1. m. 1. zdg 83 093

Mickiewicza
5. m. 9. pokój zaraz. zdg 83 126

Elegancki
pokój panom paniom. Strzelec-
ka 3 b. m. 6 zdg 83 121

Dwuosobowy
frontowy zaraz. Marcina 5. m.
11. zdg 83 119

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 14 m. 7
zdg 83 179

Niekrepujący
Piekary 25 m. 11. zdg 83 178

Jedno-
dwuosobowy Kreta 6. m. 2.
zdg 83 173

Przemysłowa 1
m. 3. 1-2 osoby lub małżeństwo
gazowa kuchnia. zdg 83 172

Pokój
św. Józefa 6 m. 10. zdg 83 710

Pokój
zaraz dla 2 panów. Długa 11 —
m. 38 zdg 83 160

Pokój
Grobla 19 m. 8. zdg 83 159

Dwuosobowy
Piekary 5, mieszka. 6. zdg 83 117

Dwuosobowy
lub małżeństwu Półwiejska 5.
m. 7. zdg 83 113

Frontowy
elektryczność, utrzymaniem (bez)
Wielka 18. — 12 a zdg 83 111

Zaraz
klatki, św. Marcin 64 m. 20.
zdg 83 109

Elektryczność
ciepły, tanio. Wszystkich świe-
tych 8. m. 6. zdg 83 108

Pokój
18.—, panu. Strzelecka 21 m. 7.
zdg 83 106

Dwuosobowy
słoneczny, Patrona Jackowskie-
go 9. m. 6. zdg 83 153

Pokoik
małżeństwu, Łakowa 7. m. 12.
zdg 83 147

Pokój
Półwiejska 5. m. 6. elektrycz-
ność. zdg 83 224

Odstąpię
próżny pokój, ewentualnie mał-
żeństwu, Młyńska 13. m. 15.
zdg 83 212

Pokój
elektryczność, zaraz wynajme. —
Szwajcarska 23 parter 11.
zdg 83 203

Umeblowany
pani małżeństwu, Piotra Wa-
wryziaka 31 m. 11. zdg 83 295

Pokój
Łakowa 20 m. 11 zdg 83 293

Pokój
Jeżycka 43 mieszkanie 7.
zdg 83 281

Pokój
umeblowany panu. Plac Wolno-
ści 9. m. 5. zdg 83 2

1-2
łącznie lepsze Bukowska 9 m. 1
zdg 83 274

Pokój
Szamarzewskiego 38. I. lewo.
zdg 83 260

Góra Przemysłowa
4. m. 19 jedno — dwuosobowy
zaraz panom własna pościela
zdg 83 245

Niekrepujący
Piotra Wawryziaka 13 podwó-
rze m. 22. zdg 83 243

12. SZUKA POKOJU

15 — 20
(bezpościelowego) niekrepującego
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 065

2
panów poszukuje zaraz pokój.
centrum, frontowy, słoneczny,
niekrepujący, bez pościeli, utrzy-
maniem, bez. Oferty podaniem
ceny Kurjer Pozn. zdg 83 027

Pokoju
śródmieście, niekrepującego —
krawcowa, pracująca przeważnie
poza domem. Oferty warunkami.
cena Kurjer Pozn zdg 83 195

Pokoju
umeblowanego blisko uniwersy-
tetu poszukuje student. Oferty z
podaniem ceny do Kurjera Pozn.
pód 700. ng 6 366

1-2
pokoi próżnych słonecznych,
elektryczność, ewent. telefo-
nem centrum poszukuje inżynier.
Oferty Kurjer Pozn zdg 83 127

Niekrepujący
klatki schodowej centrum panu.
Zgłoszenia cena Kurjer Pozn.
zdg 83 176

1-2
ładnie umeblowanych pokoi, ła-
zienka, ciepły, wejście klatki
schodowej bezwzględnie niekre-
pujących poszukuje zaraz. Pi-
semne zgłoszenia szczegółami.
warunkami Kurjer Poznański
zdg 83 158

Centrum
możliwie telefonem, cichym do-
m, dobrem utrzymaniem zaraz.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 83 155

13. LOKALE

Lokalu
z mieszkaniem lub bez na restaura-
cję lub kawiarnię, okolica Je-
życe-Lazarz poszukuje. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 82 799

Dwóch
pokoi w śródmieściu z umeblowa-
niem, telefonem na biuro po-
szukujemy. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 031

3 ubikacje
około 70 m² z osobnym wejściem
z ulicy nadające się na składnię
pracownie biura ewentl. miesz-
kanie od zaraz do wynajęcia —
Zgłoszenia u portjera ul. Kole-
jowa 1 zdg 83 015

Próżny
samotnej wynajme Ogrodowa 5.
m. 7. zdg 83 067

Kolonjalkę
mieszkaniem zaraz. Gospodarz,
Marynarska 9 zdg 83 214

Skład
rzeźnicki przy Rynku Wildeckim
Gospodarz Przemysłowa 1.
zdg 83 233

Składu
próżnego z mieszkaniem, nadaja-
cego się na kolonjalkę, dobrem
położeniu na prowincji poszukuje.
Oferty Kurjer Pozn.
rg 4 123

14. DZIERŻAWY

Koncesja
na wyszynk napojów alkoholo-
wych zaraz tanio do oddania —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 503

Cholewkarzowi
działem, karta rejestracyjna,
wydzierżawie dobrze zaprowa-
dzona cholewkarnie przy składzie
skór, maszynami i całym urza-
dzeniem za kaucja. Zgłoszenia
Różniewski, Gnieszno, Dąbrówka
29, skład skór. nr 6 367

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Jeżeli
dotychczasowe leczenie zapaleń
stawów kości gruczołów bez re-
zultatu — zaciężny lekarz w Sa-
natorium „Sanato” Iwonicz-Zdrój
Pierwszorzędne urządzenia, lecz-
nicze łaźnie, Gniezno, Dąbrówka
29, skład skór. nr 5061

21. ZGUBY

Za wynagrodzeniem
uprasza się odczą zabrane w dniu
21. 10. o godz. 17 z samochodu
stojącego św. Marcin 66 w czar-
nej tece papiery. Dr Skrzydlewski
ul. św. Marcin 66 Portier 681
zdg 83 062

Przed
główna poczta dnia 31. 10. w go-
dzinach 17-18 zgubiono z auta
damska, popielata torebkę, Ła-
skawy znalazła zechce za wynag-
rodzeniem przewyższającym warto-
ść teje odczą pod adresem:
Siemradzkiego nr 11. zdg 83 290

22. ROZMAITE

Znana
wróżbiarka Adarell przepowiada
przyszłość z cyfr — kart. Pod-
górna 13, mieszkanie 10.
zdg 83 070/1

Futra
na zamówienie pierwszorzędna
praca. Wielka 12 m. 7.
zdg 81 877

Obiady
domowe, na masle wydaje War-
szawsko-Dietetyczna. Plac No-
womiejski 10a. zdg 82 946

Dla dziewcząt i chłopców
wszelka bezlżne dziecięca w
wielkim wyborze, po cenach naj-
niższych poleca J. Schubert, Fa-
bryka Bielżny i Dom Piócen,
Wrocławska 3. Pierwszorzędny
dział miarowy. Pz 4792-33-29

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol”
(z kogutkiem). Usuwają ból, pie-
czenie, swędzenie, krwawienie,
zmniejszają guzy (żyłki). Sprze-
dają apteki. ng 4 514

Strojenia
Iz reparacje pianin, fortepianów
oraz harmonjów wykonuje tanio
i fachowo B. Sommerfeld, Po-
znań. 27. Grudnia nr. 15. tel. 19-18.
ng 6 057

Tanio
palmy, rośliny zielone, wieksza
liczba jabłek, kapusty czerwonej,
włoskiej Ogrodnictwo Zamkowe
Obrzycko. zdg 83 004

Biedna
sierota prosi szlachetnych pan-
stwa o pomoc. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 044

Inteligentna
pani poszukuje niekrepującego,
nieodrogięgo pokoju śródmieścia.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 315

Pokoje
śródmieściu, śniadaniami, kola-
cjami, lub bez. Oferty cena Ku-
rjer Pozn. zdg 83 141

Pokoju
śródmieście, pan ca 30 zł. Oferty
Kurjer Pozn zdg 83 135

Pokoju
telefonem poszukuje zaraz solid-
ny Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 092

Pani
pokoiu niekrepującego w pobliżu
Jeżyce bez pościeli do 25 Oferty
Kurjer Poznański zdg 83 102

13. LOKALE

Lokalu
z mieszkaniem lub bez na restaura-
cję lub kawiarnię, okolica Je-
życe-Lazarz poszukuje. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 82 799

Dwóch
pokoi w śródmieściu z umeblowa-
niem, telefonem na biuro po-
szukujemy. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 83 031

3 ubikacje
około 70 m² z osobnym wejściem
z ulicy nadające się na składnię
pracownie biura ewentl. miesz-
kanie od zaraz do wynajęcia —
Zgłoszenia u portjera ul. Kole-
jowa 1 zdg 83 015

Próżny
samotnej wynajme Ogrodowa 5.
m. 7. zdg 83 067

Kolonjalkę
mieszkaniem zaraz. Gospodarz,
Marynarska 9 zdg 83 214

Skład
rzeźnicki przy Rynku Wildeckim
Gospodarz Przemysłowa 1.
zdg 83 233

Składu
próżnego z mieszkaniem, nadaja-
cego się na kolonjalkę, dobrem
położeniu na prowincji poszukuje.
Oferty Kurjer Pozn.
rg 4 123

14. DZIERŻAWY

Koncesja
na wyszynk napojów alkoholo-
wych zaraz tanio do oddania —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 82 503

Cholewkarzowi
działem, karta rejestracyjna,
wydzierżawie dobrze zaprowa-
dzona cholewkarnie przy składzie
skór, maszynami i całym urza-
dzeniem za kaucja. Zgłoszenia
Różniewski, Gnieszno, Dąbrówka
29, skład skór. nr 6 367

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Jeżeli
dotychczasowe leczenie zapaleń
stawów kości gruczołów bez re-
zultatu — zaciężny lekarz w Sa-
natorium „Sanato” Iwonicz-Zdrój
Pierwszorzędne urządzenia, lecz-
nicze łaźnie, Gniezno, Dąbrówka
29, skład skór. nr 5061

21. ZGUBY

Za wynagrodzeniem
uprasza się odczą zabrane w dniu
21. 10. o godz. 17 z samochodu
stojącego św. Marcin 66 w czar-
nej tece papiery. Dr Skrzydlewski
ul. św. Marcin 66 Portier 681
zdg 83 062

Przed
główna poczta dnia 31. 10. w go-
dzinach 17-18 zgubiono z auta
damska, popielata torebkę, Ła-
skawy znalazła zechce za wynag-
rodzeniem przewyższającym warto-
ść teje odczą pod adresem:
Siemradzkiego nr 11. zdg 83 290

22. ROZMAITE

Znana
wróżbiarka Adarell przepowiada
przyszłość z cyfr — kart. Pod-
górna 13, mieszkanie 10.
zdg 83 070/1

Futra
na zamówienie pierwszorzędna
praca. Wielka 12 m. 7.
zdg 81 877

Obiady
domowe, na masle wydaje War-
szawsko-Dietetyczna. Plac No-
womiejski 10a. zdg 82 946

Dla dziewcząt i chłopców
wszelka bezlżne dziecięca w
wielkim wyborze, po cenach naj-
niższych poleca J. Schubert, Fa-
bryka Bielżny i Dom Piócen,
Wrocławska 3. Pierwszorzędny
dział miarowy. Pz 4792-33-29

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol”
(z kogutkiem). Usuwają ból, pie-
czenie, swędzenie, krwawienie,
zmniejszają guzy (żyłki). Sprze-
dają apteki. ng 4 514

Strojenia
Iz reparacje pianin, fortepianów
oraz harmonjów wykonuje tanio
i fachowo B. Sommerfeld, Po-
znań. 27. Grudnia nr. 15. tel. 19-18.
ng 6 057

Tanio
palmy, rośliny zielone, wieksza
liczba jabłek, kapusty czerwonej,
włoskiej Ogrodnictwo Zamkowe
Obrzycko. zdg 83 004

Biedna
sierota prosi szlachetnych pan-
stwa o pomoc. Oferty Kurjer
Poznański zdg 83 044

12. SZUKA POKOJU

15 — 20
(bezpościelowego) niekrepującego
Oferty Kurjer Poznański
zdg 83 065

2
panów poszukuje zaraz pokój.
centrum, frontowy, słoneczny,
niekrepujący, bez pościeli, utrzy-
maniem, bez. Oferty podaniem
ceny Kurjer Pozn. zdg 83 027

Pokoju
śródmieście, niekrepującego —
krawcowa, pracująca przeważnie
poza domem. Oferty warunkami.
cena Kurjer Pozn zdg 83 195

Pokoju
umeblowanego blisko uniwersy-
tetu poszukuje student. Oferty z
podaniem ceny do Kurjera Pozn.
pód 700. ng 6 366

1-2
pokoi próżnych słonecznych,
elektryczność, ewent. telefo-
nem centrum poszukuje inżynier.
Oferty Kurjer Pozn zdg 83 127

Niekrepujący
klatki schodowej centrum panu.
Zgłoszenia cena Kurjer Pozn.
zdg 83 176

1-2
ładnie umeblowanych pokoi, ła-
zienka, ciepły, wejście klatki
schodowej bezwzględnie niekre-
pujących poszukuje zaraz. Pi-
semne zgłoszenia szczegółami.
warunkami Kurjer Poznański
zdg 83 158

Centrum
możliwie telefonem, cichym do-
m, dobrem utrzymaniem zaraz.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 83 155

Obiady
tanie smaczne 3 Maja 7. I. p.
zdż 82 500

Dziecko
dziewczynkę oddam na własne
Zgłoszenia pisemnie do Kurjera
Poznańskiego zdż 83 024

Oddam
dwoje dzieci lepsze rece. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 000

Kiosk
kawiarenka współczeka 500 zł
lub sprzedam Oferty Kurjer Poz-
nański zdż 83 294

23. OJENKI

Akademik
lat 25, kończący studia, o świet-
nej przyszłości, poszukuje intelli-
gentnej i posiadającej współowa-
rzystki życia. Zgłoszenia wraz z
fotografią (zwrot) do Kurjera
Pozn. zdż 83 206

Panna
lat 26, posiada meble, wyprawę,
braku znajomości szuka intelli-
gentnego meza. Oferty Kurjer
Pozn. zdż 83 204

TEATRY

Poznań, czwartek 2. 11

TEATR POLSKI: Dziś - „Liljom”

Piątek, 3. 11 „Stefek”

TEATR WIELKI (Opera)

Dziś: Teatr nieczynny.

Piątek, 3. 11 „Palestrant”

Sobota, 4. 11. operetka „Baron Cygański”

Niedziela 5. 11. „Baron Cygański”

TEATR NOWOŚCI: Dziś - Teatr nieczynny.

Piątek, 3. 11. „Srebrny Motyl”

TEATR NOWY: Dziś - „III piętro drzwi 17”

Piątek, 3. 11. „III piętro drzwi 17”

Sobota, 4. 11. „III piętro drzwi 17”

Niedziela, 5. 11. o godz 3: „Król Medrek” bajka dla młodzieży i dzieci.

Bydgoszcz, piątek 3. 11

TEATR MIEJSKI: „Przyjaciele”

Sobota, 4. 11. „I co z takim zrobić”

KINA

APOLLO - METROPOLIS

NASZE

KINA PROGRAMY

NAJTANSZE NAJLEPSZE

nr 5 418/9

KINA

Poznań, czwartek 2. 11.

APOLLO: „Marja”

COLOSSEUM: „Nowoczesny Robinson”

CORSO: „Bohaterski komendant”

METROPOLIS: Dziś „Królowa szybkości”

W środę: „Pod przegięciem”

ORZEL: „Wieczny Wróg”

ODEON: „Nowoczesny Robinson”

PROMIEN: „On albo ja”

RENAISSANCE: „W cieniu krzyża”

ROXY: „Baby”

SFINKS: - „Pożegnanie z grzechem”

SŁONCE: „Chandu”

TECZA-Lazarz: „Emma”

TECZA-Wilda: „Dziecko Grzechu”

WILSONA: „Ludzie w hotelu”

Bydgoszcz, piątek 3. 11

ADRIA: „Syn Dżungli” oraz nadprogram.

APOLLO: „Zła dziewczyna”

„Dobrana czwórka” i „Jaś i Małgosia”

BALTYK: „Życie za złoto”

„Serce na ulicy”

KRYSTAL: „Biała lilja” i „Świat roślin”

oraz najnowszy tygodnik Foka.

MARYSIENKA: - Blond Wenus” z Marleną Dietrich

oraz „Dobroczyńca ludzkości”

REWJA: „Pat i Patachon jako strzelcy”

na scenie „Góra rewja”

SŁONCE: „Falszywy C. K. Feldmarszałek”

24. NAUKA

Kursy kroju
szycia robót ręcznych warunki bardzo korzystne Marii Magdaleny 1 m 7

Księgowości
stenografii, korespondencji maszynowej wycząmy kurs rozpoznawczy 3 listopada. Plac Wolności 2 zdż 82 935/6

Kursy Tańców Wituszkowskich
Gwarna 19 Pg 5161-57.183

Kto
i za jaką cenę podejmie się przygotować studenta W. S. H. do egzaminu z Arytmetyki politycznej. Tylko poważna siła pożądana. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdż 83 012

Lekcyj
niemieckiego francuskiego, udziałem. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdż 82 969

Kursy
kroju - szycia Nowak. Wrocławska 35 zdż 1831

Mme Dygat Zakrzewska
Parisienne diplômée professeur aux Cours pratiques de langue française à Poznań donne leçons de français aux enfants et aux adultes. Grammaire Conversation - Littérature - Préparation au baccalauréat Pr.s modérés S' adresser: Ogrodowa 12 28, au fond de la cour 2. étage à droite zdż 74 468

Rytmika
dzieci doroshi tano. Ogrodowa 12. m. 4. zdż 83 034

Udzielam
matematyki. Oferty Kurjer Poznański zdż 83 036

Panienska
potrzebna do korepetycji poeznani I gimn. Rzeczypospolitej 9. m. 3. prawo. zdż 83 306

25. MUZYKA

5 zł
lekcyj fortepianu początkującym udzielam. Śniadeckich 6. m. 7. zdż 83 014

Udzielam
lekcyj fortepianu miesiecznie 6.- Św. Marcin 76 I. zdż 83 003

Strojenia
naprawy fortepianów wykonuje fachowo tano. Drygas. Podgórska 10a. zdż 83 128

Potrzebny
fortepian do ćwiczeń, godzinie przedpołudniem. Oferty cena Kurjer Pozn. zdż 83 125

Gruntowne
lekcje fortepianu. Strzelecka 28b parter. zdż 83 163

Zaraz
kwartet potrzebny podać instrumenty, graże z utrzymaniem bez mieszkania. Kawiarnia Rawicz. Rynek 8. rg 4128

26. ROZRYWKA

Śniadalnica - restauracja Nowomiejska
Sew. Mielżyńskiego 25

poleca smaczne treściwe śniadania obiady kolacje oraz wszelkie inne potrawy. Ceny najniższe. Lokal otwarty do rana! dg 1747

Uwaga!
w kinie „Odeon” Arcydziało filmowe z Duglasem Fairbanksem Nowoczesny Robinson zdgr 83 167

27. SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Uczciwa
dziewczyna dobrą świadectwami
poszukuje posady do wszyst-
kiego zaraz. Oferty Kurjer Poz-
nański zdż 83 011

Śluząca
z dobrem gotowaniem i dobrze
poleconą. Zgłaszać się plac Asny-
ka 4 miesz. 8 od godz. 2 do 4.
zdż 82 504

Tokarz
z dwuletnią praktyką szuka jak-
kolwiek posady. Łaskawe
oferty uprasza się do Kurjera
Poznańskiego pod zdż 78 566

Szofer
inteligentny szuka posady. Oferty
uprasza Kurjer Poznański.
zdż 77 123

Dziewczyna
samodzielną, szuka posady do
wszystkiego. Oferty Kurjer Poz-
nański zdż 82 718

Kreślarz
poszukuje zajęcia. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 028

Przyjme
całodzienną posługę za małym
wynagrodzeniem. Ul. Strzelecka
18. m. 12. zdż 83 032

Szofer
uczony ślusarz szuka posady. -
Miejscowość obojetna. Oferty
Kurjer Poznański zdż 82 497

Do niemowlęcia
polecia się osoba godna zaufania.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdż 82 970

Elektromechanik
nawijacz samodzielny, wszech-
stronna praktyka, poszukuje jak-
kolwiek posady. Łaskawe oferty
Kurjer Poznański zdż 82 901

Kupiec
poszukuje - przedstawicielstwa
branży spożywczej. Łaskawe
oferty Kurjer Poznański
zdż 81 730

Śluząca
gotowaniem - malej rodziny,
pierwszorzędne referencje, szuka
posady. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdż 83 201

Nauczycielka
poszukuje posady. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 026

Czeladnik
piekarski, znający cukiernictwo
poszukuje posady. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 035

Dziewczyna
uczciwa, sumienna do wszystkiego,
cośkolwiek gotowaniem po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdż 83 039

Kasjerka
początkująca, znająca prace biu-
rowe poszukuje posady z kaucją
700.- Oferty Kurjer Pozn.
zdż 82 616

Dziewczyna
inteligentna znająca się dobrze
na gospodarstwie domowym po-
szukuje posady zaraz lub od 15
może być też na wyjazd do War-
szawy Oferty Kurjer Pozn. zdż
83 020

Starsza
inteligentna dziewczyna przyjmie
posadę do domowego zajęcia za
małym wynagrodzeniem lub
utrzymanie do starszego pań-
stwa. Oferty Kurjer Pozn.
zdż 83 118

Posługaczka
z dobrem gotowaniem i praniem
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 83 084

Młodsza
dziewczyna do wszystkiego z co-
kolwiek gotowaniem szuka posady
Oferty Kurjer Poznański
zdż 83 090

Dziewczyna
wiejska szuka posady do wszel-
kiej pracy z dobrem gotowaniem
zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poz-
nański zdż 83 104

Śluząca
z jednoroczną szkołą gospodarczą
szuka posady od zaraz. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 036

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady,
cośkolwiek gotowaniem. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 095

Poszukuje
posady za złożeniem kaucji. -
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 130

Dziewczyna
skromna, uczciwa szuka posady
do wszelkich prac domowych za-
raz. Oferty Kurjer Pozn.
zdż 83 122

Panienska
znająca szycie, gotowanie, prace
domowa przyjmie posługę. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 042

Kuśnierka
dobra szuka pracy. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 130

Skromna
dziewczyna poszukuje posady do
wszystkiego od zaraz. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 116

Kucharka
samodzielną gotowaniem, uczci-
wa, czysta, długoletnie świadec-
twa szuka posady. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 110

Fryzjerka
działa poszukuje posady. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 150

Posługi
poszukuje biurze lub interesie.
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 148

Dziewczyna
z gospodarstwa z powodu kryzy-
su szuka posady. Oferty Kurjer
Pozn. zdż 83 222

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień
lub na pół dnia od 1. 11. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 221

Oseba
czysta i rzetelna szuka posługi.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdż 83 211

Piekarz
10 lat samodzielnej praktyki, sumi-
enny, poszukuje państwowej
posady, lub poważnej firmie ja-
ko piekarz, podróżujący zastę-
pca, inkasent, woźny, stróż, lub
przedsiębiorca itp. za skromnym
wynagrodzeniem. Złożyć kaucję
500 do 1000 zł za zabezpiecze-
niem Oferty uprasza do Kurje-
ra Pozn. zdż 83 207

Kasjerka
jako sła pomocnicza poszukuje
posady w majątku ziemskim za
skromnym wynagrodzeniem. Łas-
kawe oferty uprasza do Kurjera
Poznańskiego zdż 83 047

Starsza
dziewczyna wiejska, kochająca
dzieci, szuka posady do wszyst-
kiego lub do dzieł. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 200

Poszukuje
posady stróża domowego, z cen-
tralnym ogrzewaniem lub bez
zna prace ślusarsko-instalacyjne.
Zgłoszenia ul. Strumykowa 34,
mieszkanie 16. zdż 83 199

Krawczyni
rutynowana, zna dobry krój,
pierwszorzędne gustowne wyko-
nanie szuka posady do domach,
także na wyjazd. Oferty Kurjer
Poznański zdż 83 206

Osobę
uczciwą skromną szuka posady
gotowaniem do dwóch - trzech
osób lub posługi za mniejszym
wynagrodzeniem Oferty Kurjer
Poznański zdż 83 201

Dziewczyna
młodsza z cośkolwiek gotowaniem
poszukuje posady od zaraz lub
15. 11. Oferty Kurjer Poznański
zdż 83 283

Dziewczyna
uczciwa skromna poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdż 83 275

Śluząca
do wszelkich prac gotowaniem
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdż 83 269

Szukam
posady do wszystkiego. Oferty
Kurjer Poznański zdż 83 266

Krawcowa
szyje garderobę dziecięcą poszu-
kuje posady do domach. Oferty
Kurjer Poznański zdż 83 256

Uczciwa
młodsza dziewczyna poszukuje
posady do wszystkiego. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 145

Czeladnik
piekarski poszukuje pracy, miej-
scowość obojetna. Oferty Kur-
jer Pozn. zdż 83 137

Uczciwa
śluząca z dobrem gotowaniem,
świadectwami szuka posady w
lepszym domu zaraz lub 15. 11.
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 136

Krawcowa
na płaszcze i suknie szuka posady
w dom. Oferty Kurjer Pozn.
zdż 83 133

Panienska
dobro domu która była u dzie-
ci prost jakkolwiek zajęcia. -
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 251

Pracząca
ze sztywnym prasowaniem po-
szukuje posady od zaraz lub 15.
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 235

Krawcowa
szyje elegancko przyjmuję prace
w dom. Kramarska 23. m. 9.
rg 4127

Starsza
śluząca, dobrem gotowaniem, do
wszystkiego szuka posady zaraz
lub 15. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdż 83 198

Bufetowa
poszukuje posługi do restauracji,
kawiarni, piekarni z kaucją. -
Oferty Kurjer Pozn. zdż 83 197

Ktoremu
państwu zależy na dobrej, uczci-
wej dziewczynie, samodzielnie
gotowaniem, bardzo dobre pole-
cenia, poszukuje posady od 15.
11. - Oferty Kurje- Poznański
zdż 83 190

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem, do-
brze świadectwami poszukuje
posady do wszystkiego. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 83 309

Siereta
poszukuje posady do wszystkiego
lubiąca dzieci. Oferty Kurjer Poz-
nański zdż 83 247

Poszukuje
posady do wszystkiego gotowa-
niem. Oferty Kurjer Poznański
zdż 83 332

Dziewczyna
szuka posady z praniem gotowa-
niem od zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdż 83 323

Ogrodnik - szofer
działni w swych zawodach po-
trzebny na majątek. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdż 83 305

Poszukuje
prania lub posady na cały dzień
zaraz uczciwa, pracowita dzie-
wczyna. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdż 82 712

Gorzelnany
25 lat praktyki, pierwszorzędne
świadectwa, samotny, wolny od
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdż 82 570

Fryzjer
damsko-męski, dobry ondulor
(wodny-żelazkowy) szuka posady.
Łaskawe oferty podaniem pensji
Kurjer Pozn. zdż 82 172

Śluząca
kucharka, dobre świadectwa -
szuka pracy. Kurjer Poznański:
zdż 82 898

Polecam
uczciwą, sumienną dziewczynę
do wszystkiego. Łaskawe oferty
Kurjer Pozn. zdż 82 836

Dziewczyna
szuka posady lub posługi do
wszystkiego od zaraz lub od 15.
Oferty Kurjer Pozn. zdż 82 833

Wychowawczyni
samodzielną szuka zajęcia. Maria
Grześkowiakówna. Jutrosin, powiat
Rawicz. zdż 82 338

Gospodyni
dobrem gotowaniem, pieczeniem
ciast chowem drobiu poszukuje
posady majątku. Oferty Kurjer
Pozn. zdż 82 309

Destylator
fabrykant win i soków owoc-
wych, samodzielny, poszukuje
posady. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdż 81 981

Krawcowa
poszukuje posady poza dom b.
tano. Oferty Kurjer Poznański
zdż 82 668

Młodsza gospodyni
samodzielną przyjmie posadę oso-
by samotnej lub wyjazd. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 82 621

Sierota
uczciwa, poszukuje posady do
wszystkiego z gotowaniem zaraz.
Oferty Kurjer Pozn. zdż 82 642

Posady
do wszystkiego z gotowaniem po-
szukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdż 82 583

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi. -
Oferty Kurje - Pozn. zdż 82 756

Krawcowa
domowa szuka posady. Oferty
Kurjer Pozn. zdż 82 572

28. WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
uczciwa młodsza z dobrem goto-
waniem potrzebna od zaraz -
Zgłoszenia Lisiecki Młowana
Goślina, rynek 5. zdż 82 672

Kuśnierka
potrzebna zaraz. Kozia 21. front.
zdż 83 210

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Wierzbie-
cice 33. zdż 83 202

Kasjerka
ekspedjentka, kaucja dyspozy-
cyjna. Wielkie Garbary 37.
zdż 83 264

Marszantka
samodzielną potrzebna. Zgłosze-
nia Marszałka Pocha 57.
zdż 83 252

Kamasznik
samodzielny który sam krój i
szyje katolik kawaler potrzebny
zaraz Gruszczyński. Świecie
Pomorze handel skór. dg 1955

Fryzjerka
potrzebna wodna żelazkowa on-
dulacja Łakowa 4a m 13. od
godz. 18 wieczór. zdż 83 060

Fryzjerka
Fr. Ratajczaka 10. zdż 83 075

Młoda
posługaczka potrzebna zaraz -
Pólna 19 mieszkanie 6 od go-
dziny 6. zdż 83 025

Zegarmistrzowskiego
poznania przyjmie Szulc. Poznań,
Plac Wolności 5. Pg 5 494-44 05

Śluząca
potrzebna zaraz z gotowaniem
Kraszewskiego 28. fotograf.
zdż 83 006

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania,
uczciwa zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdż 83 005

Krawcowa
pierwszorzędne
praktyka, matowych szwalnic
potrzebne. Świadectwa „Fem-
na”. Fredry. zdż 83 124